

TÜROFED

Turizmraporu

TUROFED TOURISM REPORT

2018/1

İÇİNDEKİLER / TABLE OF CONTENTS

1. BÖLÜM: DÜNYADA VE AVRUPA'DA TURİZM HAREKETLERİNİN GELİŞİMİ	3
CHAPTER 1: DEVELOPMENT OF TOURISM ACTIVITIES OF THE WORLD AND EUROPE	3
1.1. DÜNYADA VE AVRUPA'DA TURİZM HAREKETLERİ	3
1.1. TOURISM ACTIVITIES OF THE WORLD AND EUROPE	3
1.1.1. Dünyada Turizm Hareketleri	3
1.1.1. Tourism Activities of the World	3
1.1.2. Avrupa'da Turizm Hareketleri	3
1.1.2. Tourism Activities in Europe	3
1.1.3. Rusya Federasyonu Açısından Turizm Hareketleri	3
1.1.3. Tourism Activities of the Russian Federation	3
1.1.4. Almanya Açısından Turizm Hareketleri	3
1.1.4. Tourism Activities of Germany	3
1.1.5. Ülkemiz Açısından Turizm Hareketleri	3
1.1.5. Tourism Activities In Terms of Our Country	3
2. BÖLÜM: TÜRKİYE TURİZM VERİLERİ	3
CHAPTER 2: TOURISM DATA OF TURKEY	3
2.1. TÜRKİYE TURİZMİNİN SON 25 YILINA GENEL BAKIŞ	3
2.1. GENERAL OVERVIEW OF TURKEY IN THE LAST 25 YEARS	3
2.2. TÜRKİYE VE DÖRT İLİN 2017 VERİLERİ	3
2.2. THE 2017 DATA OF TURKEY AND FOUR PROVINCES	3
2.3. MİLLİYETLERİNE GÖRE İSTANBUL'A GELEN YABANCILAR (2017)	3
2.3. THE FOREIGN VISITORS OF ISTANBUL ACCORDING TO THEIR NATIONALITIES (2017)	3
2.3.1. İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere ve Yıllara Göre Dağılımı	3
2.3.1. Distribution of Foreign Visitors Coming To İstanbul In Terms Of Nationalities And Years	3
2.3.2. Antalya'ya Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere ve Yıllara Göre Dağılımı (2017)	3
2.3.2. Distribution of Foreign Visitors Coming To Antalya In Terms Of Nationalities And Years (2017)	3
2.3.3. Muğla'ya Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere ve Yıllara Göre Dağılımı (2017)	3
2.3.3. Distribution of Foreign Visitors Coming to Mugla in Terms of Nationalities and Years (2017)	3
2.3.3. İzmir'e Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere ve Yıllara Göre Dağılımı (2017)	3
2.3.3. Distribution of Foreign Visitors of İzmir in Terms of Nationalities and Years (2017)	3
2.3.4. Yurt İçinde İkamet Edenlere İlişkin Seyahat Verileri	3
2.3.4. The Travel Data of Domestic Residents	3
3. BÖLÜM: TÜRKİYE TURİZM GELİR VE GİDERLERİ	3
CHAPTER 3: THE TOURISM REVENUES AND EXPENSES OF TURKEY	3
3.1. TÜRKİYE TURİZM GELİRLERİ (2013-2017)	3
3.1. TOURISM REVENUES OF TURKEY (2013- 2017)	3
3.2. TÜRKİYE TURİZM GİDERLERİ VE DEĞİŞİM ORANLARI (2014- 2017)	3
3.2. THE TOURISM EXPENSES OF TURKEY AND CHANGE RATES (2014-2017)	3

TÜROFED / TUROFED
Yıl / Year: 8, Sayı / Issue: 13

Sahibi / Owner
TÜROFED Adına
On behalf of TUROFED
Osman AYIK

Yayıncı Hazırlayan
Preparing Publications
Eda Bozoklu

Yayın Danışmanı
Publication Advisor
Prof. Dr. İbrahim Birkan

Yayın Koordinatörü
Editorial Coordinator
Necip BOZ

Çeviri
Translation
Eda BOZOKLU

Sanat Yönetmeni
Art Director
Bahar SİNEMCE

Tasarım Uygulama
Design Application
Yediiletisim

Yazışma Adresi
Correspondence Address
Jw Marriott Ankara Otel,
Kızılırmak Mah. Muhsin
Yazıcıoğlu Cad. No: 1 Ofis 34-35
Söğütözü Çankaya / Ankara

Tel : +90 312 287 70 66

Faks : +90 312 287 70 67

e-posta : info@turofed.org.tr

4. BÖLÜM TÜRKİYE'DE SON YİRMİ YILDA KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞINDAN BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİNİN GELİŞİMİ	3
CHAPTER 4: DEVELOPMENT OF ACCOMODATION FACILITITES WHICH CERTIFICATED BY THE MINISTRY OF CULTURE AND TOURISM IN THE LAST TWENTY YEARS IN TURKEY	3
4.1. TÜRKİYE'DE YİRMİ YILDA KONAKLAMA TESİSLERİNİN GELİŞİM SEYRİ	3
4.1. DEVELOPMENT OF ACCOMODATIPN FACILITITES IN TURKEY IN TWENTY YEARS	3
5. BÖLÜM: 2017 YILINDA TÜRKİYE'DE VERİLEN TURİZM TEŞVİKLERİ VE İLLER İTİBARIYLA TESİS SAYILARINDA SON DURUM	3
CHAPTER 5: THE TOURISM INCENTIVES PROVIDED IN TURKEY DURING 2017 AND THE FINAL STATUS OF NUMBER OF TOURISM FACILITIES AS OF PROVINCES	3
6. BÖLÜM: TÜRKİYE'DE EKOTURİZM: YEŞİL YILDIZLI VE MAVİ BAYRAKLI TESİSLER	3
CHAPTER 5: ECO-TOURISM IN TURKEY: THE FACILITIES WITH GREENSTAR AND BLUE FLAG	3
6.1. TÜRKİYE'DE YEŞİL YILDIZLI OTELLERDE SON DURUM	3
6.1. THE LATEST STATUS OF GREEN-STAR HOTELS IN TURKEY	3
6.2. TÜRKİYE VE DÜNYADAKİ MAVİ BAYRAKLI TESİS VERİLERİ	3
6.2. THE DATA OF BLUE FLAG FACILITIES IN TURKEY AND THE WORLD	3
7. BÖLÜM: DÜNYADA VE AVRUPA'DA KONGRE TURİZMİNİN GELİŞİMİ	3
CHAPTER 7: DEVELOPMENT OF CONGRESS TOURISM IN THE WORLD AND EUROPE	3
8. BÖLÜM: KRUVAZİYER VE HAVAYOLU TURİZM VERİLERİ	3
CHAPTER 8:DATA OF CRUISE AND AIRLINE TOURISM	3
8.1. DÜNYADA VE AVRUPA'DA KRUVAZİYER TURİZMİ	3
8.1. CRUISE TOURISM IN THE WORLD AND IN EUROPE	3
8.2. ÜLKEMİZDE KRUVAZİYER TURİZMİ	3
8.2. CRUISE TOURISM IN OUR COUNTRY	3
9. TÜRKİYE GENELİ HAVALİMANLARI UÇAK, YOLCU VE YÜK TRAFİĞİ İSTATİSTİKLERİ	3
CHAPTER 9: THE FLIGHT, PASSENGER AND CARGO TRAFFIC STATISTICS OF THE AIRFIELDS OF TURKEY	3
10. BÖLÜM: BÖLÜM: SAĞLIK TURİZMİNDE GELİŞMELER	3
CHAPTER 10: DEVELOPMENTS IN HEALTH TOURISM	3
10.1. DÜNYADA SAĞLIK TURİZMİ	3
10.1. HEALTH TOURISM IN THE WORLD	3
11. BÖLÜM GOLF TURİZMİ	3
CHAPTER 11: GOLF TOURISM	3
KAYNAKÇA	96
SOURCES	96

1. BÖLÜM: DÜNYADA VE AVRUPA'DA TURİZM HAREKETLERİNİN GELİŞİMİ CHAPTER 1: DEVELOPMENT OF TOURISM ACTIVITIES OF THE WORLD AND EUROPE

1.1. DÜNYADA VE AVRUPA'DA TURİZM HAREKETLERİ 1.1. TOURISM ACTIVITIES OF THE WORLD AND EUROPE

1.1.1. Dünyada Turizm Hareketleri 1.1.1. Tourism Activities of the World

Seyahat, tarihsel olarak lüks sınıfına girse de seyahat engellerinin azalması ve maliyetlerin düşmesi seyahati, hala herkes için olmasa da milyonlarca kişi için erişilebilir duruma getirmiştir. (http://reports.weforum.org/travel-and-tourism-competitiveness-report-2017/industry-trends/?doing_wp_cron=1513151493.5988180637359619140625: Erişim Tarihi: 12.12.2017). Birçok orta sınıf için de artık lüks olmaktan çıkan seyahat alışkanlığı, dijital platformların da gelişmesiyle birlikte giderek kolaylaşmaktadır.

Tüm dünyada yaşanan siyasi belirsizlikler, ekonomik sıkıntılar ve güvenle ilgili endişeler bölgeler bazında kısa süreli düşüşlere neden olsa da büyük resme bakıldığında, tüm dünyada seyahat rakamlarının bugüne kadar giderek artan bir seyir izlediği görülmekte ve bundan sonrası için de aynı şekilde devam etmesi beklenmektedir. 2030 yılında seyahat eden toplam kişi sayısının 1,8 milyar kişiye ulaşması beklenmektedir. (<http://media.unwto.org/en/press-release/2011-10-11/international-tourists-hit-18-billion-2030>). Örneğin; ülkemizde 2017 yılında, gerek bulunduğumuz coğrafyadan kaynaklanan gerekse ana pazarlarımızda yaşanan ekonomik sıkıntılar ve arkasından gelen siyasi gerilimler sebebiyle yaşanan büyük düşüşlere rağmen, 2016 yılı dünya turizm aktiviteleri açısından artışların yaşandığı bir yıl olarak kayda geçmiştir. Bu eğilim, 2017 yılında ülkemizdeki artışla birlikte, dünyada da yükseliş trendini sürdürmüştür.

2017 yılının ilk 6 aylık dönemine bakıldığında, uluslararası turist varışları 2016 yılı aynı dönemine kıyasla 36 milyon (%6) artarak yaklaşık 598 milyon olarak gerçekleşmiştir. %6'lık bu artış, 7 yıl içerisindeki en güçlü ilk yarı rakamları anlamına gelmektedir. (<https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419098>: Erişim Tarihi: 12.12.2017)

2017 yılının ilk 8 aylık döneminde turist varışları 2016 yılının aynı dönemine kıyasla 56 milyon (%6,7) artış göstererek 901 milyon olarak gerçekleşmiştir. <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/wtobarometereng.2017.15.5.1>: Erişim Tarihi: 12.12.2017). Artışlar, 2017 yılı sonuna kadar öngörüldüğü şekilde devam ederse, uluslararası turizm hareketlerinde aralıksız 7 yıldır devam eden sürdürülebilir gelişme 8. yılda da bozulmadan devam etmiş olacaktır.

2017 yılının ilk 8 aylık döneminde, en güçlü büyüme %9 ile Afrika'da ve %8 ile Avrupa'da olurken, onu Asya-Pasifik %6, Orta Doğu %5 ve Amerika %3 ile takip etmektedir. (<https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/wtobarometereng.2017.15.5.1>).

While, historically, travel was a luxury good, the lowering of travel barriers and falling costs has put travel within reach of millions even if not for everyone. (http://reports.weforum.org/travel-and-tourism-competitiveness-report-2017/industry-trends/?doing_wp_cron=1513151493.5988180637359619140625: Access Date: 12.12.2017). Travelling that is no longer luxurious for also many people from middle class, becoming easier in parallel with the development of digital platforms.

Although, political uncertainties, economic problems and security concerns caused short-terms decreases, in the great scheme of thing, it is seen that travel numbers in worldwide increasingly and it is estimated that it will last in the same way. It is expected that the total number of travellers will reach to 1,8 billion people in 2030. (<http://media.unwto.org/en/press-release/2011-10-11/international-tourists-hit-18-billion-2030>). For example, in our country, in spite of the strong decreases because of either our geographical position or the economic problems in our main markets and political tensions, 2016 was recorded as a year which experienced increases in terms of tourism activities. With the increases in our country in 2017, increase trend have continued in the world as well.

Destinations worldwide received an estimated 598 million international tourists (overnight visitors) in the first six months of 2017, some 36 million more than in the same months of 2016. This represents the strongest half-year in seven years. . (<https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419098>: Access Date: 12.12.2017).

Between January and August 2017, international tourist arrivals have increased 56 million (6,7%) and became 901 million (overnight visitors). <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/wtobarometereng.2017.15.5.1>: Access Date: 12.12.2017. If the increases last as they are estimated til the end of 2017, the sustainable development in the international tourism activities which have been lasting for 7 consecutive years, will continue in the 8th year.

In the first 8 months of 2017, growth was strongest in Africa (+9%) and Europe (+8%), followed by Asia and the Pacific (+6%), the Middle East (+5%) and the Americas (+3%). (<https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/wtobarometereng.2017.15.5.1>).

Buna göre, 2017 yılının ilk 8 ayına bakıldığında, Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü'nün Afrika kıtasında 2017 yılı için öngördüğü %5-6'lık büyüme oranının üzerine çıktığı görülürken, Asya- Pasifik öngörülen seviyelerde artış göstermiş, Avrupa kıtası ise beklenin (%2-3) üzerinde bir büyüme oranı kaydetmiştir. Yılın bu dönemine kadar tüm bölgeler öngörüldüğü gibi büyüme kaydetmiştir.

According to this, when the first 8 months of 2017 is evaluated, it is seen that the 5-6% growth rate which was predicted by the UNWTO for Africa have exceeded, Asia- Pacific have growth as it is predicted and Europe recorded a growth rate more than expected. Until this time of the years, all regions recorded growths as expected.

Tablo 1: Uluslararası Turist Varışlarındaki Değişim Oranları

Table 1: The Rate of Change in the International Tourist Arrivals

	Outlook for International Tourist Arrivals										average a year 2005-2016	projection 2017* (issued January) between
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*	2017*		
	real, change					full year						
World	2.0%	-3.9%	6.7%	4.7%	4.7%	4.6%	4.1%	4.6%	3.9%	6.6%	3.9%	+3% and +4%
Europe	0.3%	-5.1%	3.0%	6.4%	3.9%	4.8%	1.7%	4.7%	2.4%	8.2%	2.9%	+2% and +3%
Asia and the Pacific	1.4%	-1.4%	13.4%	6.5%	7.3%	6.8%	6.0%	5.4%	7.8%	5.6%	6.4%	+5% and +6%
Americas	2.7%	-4.9%	6.4%	3.7%	4.5%	3.0%	8.5%	5.9%	3.6%	3.3%	3.7%	+4% and +5%
Africa	2.9%	4.5%	9.3%	-0.7%	4.6%	4.5%	0.6%	-2.9%	8.0%	8.7%	4.7%	+5% and +6%
Middle East	20.0%	-5.4%	14.6%	-9.3%	2.6%	-1.5%	9.9%	2.0%	-2.4%	4.8%	4.7%	+2% and +5%

Source: World Tourism Organization (UNWTO) ©

(Data as collected by UNWTO October 2017)

2017 yılında gerçekleşen büyüme oranlarının ardından 2018 yılı için de beklentiler aynı şekilde devam etmektedir.

Küresel uluslararası hava yolcu trafiği de bu yıl güçlü bir büyüme kaydetmiştir. Ağustos ayına kadar yaşanan %8,2 oranındaki büyüme, 2016 yılı toplamındaki %6,7'lik büyümeden daha hızlıdır. Asya- Pasifik'teki %9,2'lik, Avrupa'daki %8,7'lik, Afrika'daki %8,3'lük ve Orta Doğu'daki %7,3'lük güçlü büyümelerin buna büyük katkıları olmuştur. Kuzey Amerika da %4,8'lik güçlü bir büyüme kaydetmiştir. Fakat, havayolu trafiğinin taşıyıcının kayıtlı olduğu bölgelere göre ayrıldığı ve tam olarak bölgesel hava trafiği olarak düşünülmemesi gerektiği de belirtilmelidir. (<https://www.wttc.org/-/media/files/reports/monthly-updates/2017/monthly-economic-impact-october-2017.pdf>)

Mevcut eğilimler, ekonomik göstergeler ve Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü uzmanlar kurulu tarafından yapılan tahminlere göre, Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü 2018 yılında dünya genelinde turist varışlarının %4-%5 oranında artacağını öngörmektedir. Bu oran, Dünya Turizm Örgütü'nün "2030 Tourism Towards" çalışmasında 2010-2020 dönemi için öngördüğü %3,8'lik ortalama artış oranının üzerindedir.

Buna göre, Avrupa ve Amerika'nın %3,5 - %4,5 oranında artış göstermesi beklenirken, Asya Pasifik için %5-%6, Afrika için %5-%7 ve Orta Doğu için %4-%6 oranlarında artış beklenmektedir.

Öngörülen büyüme hızına göre, uluslararası turist varışları 2010 yılında 940 milyondan 2012 yılında 1 milyara çıkmıştır. 2020 yılına kadar se bu sayının 1.4 milyar civarına ulaşması beklenmektedir. 2023 yılında 1,5 milyar 2030 yılında ise 1,8 milyar rakamları görülecektir.

After the growth rates of 2017, expectations are also the same for 2018.

Global international air passenger traffic has also recorded strong performance this year, with year-to-date growth of 8.2% to August also faster than growth of 6.7% for 2016 overall. Contributing to this has been particularly strong growth in Asia Pacific (9.2%), Europe (8.7%), Africa (8.3%) and the Middle East (7.3%). North America also recorded robust growth of 4.8%. It should however be noted that airline traffic is allocated according to the region in which the carrier is registered and should not be considered to precisely measure regional air traffic. (<https://www.wttc.org/-/media/files/reports/monthly-updates/2017/monthly-economic-impact---october-2017.pdf>)

Based on current trends, economic prospects and the outlook by the UNWTO experts, UNWTO projects international tourist arrivals worldwide to grow at a rate of 4%-5% in 2018. This is somewhat above the 3.8% average increase projected for the period 2010-2020 by UNWTO in its Tourism Towards 2030 long-term forecast. Europe and the Americas are both expected to grow by 3.5%-4.5%, Asia and the Pacific by 5%-6%, Africa by 5%-7% and the Middle East by 4%-6%.

At the projected pace of growth, international tourist arrivals worldwide are to surpass 1 billion by 2012, up from the 940 million of 2010. By 2020 the number is expected to reach close to 1.4 billion. The 1.5 billion mark will be in sight by 2023 and 1.8 billion by 2030.

Tablo 2: Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü 2018 Büyüme Beklentisi ve Turist Sayıları**Table 2: 2018 Growth Expectations of the United Nations World Tourism Organization and the Number of Tourists**

2018 yılı açısından dünyada seyahat ve turizm endüstrisinde beklenen büyüme tahminleri bölgelere göre şu şekildedir;

Bölgeler Region	Turist sayısı (Milyon) Number of tourists (Million)	(%)	2018 Beklentisi 2018 Expectations
Region	640	44,2	% + 3,5-4,5
Asya ve Pasifik/Asia-Pacific	325	22,4	% + 5-6
Amerika/America	208	14,3	% + 3,5-4,5
Afrika/Africa	220	15,2	% + 5-7
Orta Doğu/Middle East	57	3,9	% + 4-6
Dünya Geneli/Worldwide	1.450	100	% + 4-5

Kaynak: Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) World TourismBarometer, cilt 15, Mart 2017, s.9./www.wttc.org 09/07/2017
Source: United Nations World Tourism Organization (UNWTO) World Tourism Barometer, volume 15, March 2017, p.9./www.wttc.org 09/07/2017

Grafik 1: Dünya Seyahat ve Turizm Endüstrisi**Graph 1: World Travel and Tourism Industry**

Kaynak: <https://howmuch.net/articles/travel-tourism-economy-2017>
Source: <https://howmuch.net/articles/travel-tourism-economy-2017>

Dünyada turizm endüstrisine en çok bağımlı olan ülkeler Grafik 1'de gösterilmektedir. Grafikte görüldüğü üzere turizm endüstrisine en çok bağımlı olan ülkeler yoksul ve daha az nüfuslu ve daha küçük ekonomiye sahip ülkelerdir. Koyu pembe renge sahip olan ülkeler GSYİH'nın %7'sinden fazla bir turizm sektörüne sahiptir. Açık pembe olanlar, %5-%7, açık mavi renkli olanlar %2- %5 ve koyu mavi renkli olanlar ise %2'den az bir turizm endüstrisine sahiptir.

The countries which are most dependent on the travel industry are shown in the Graph 1. As also seen in the graph, the most dependent countries are poor and lower population and smaller economies. The countries which shown with dark pink have tourism industry that consist from more than 7% of countries' GDP. The light pink ones have between 5%-7%, light blue ones have between 2%-5% and dark blue ones have tourism industry which lower than 2%.

Grafik 2: Turistlerin En Çok Harcama Yaptıkları Ülkeler / Graph 2: The Countries That Have Highest Tourist Expenditures**Tablo 3: Turistlerin En Çok Harcama Yaptıkları İlk 5 Ülke****Table 3: The Top 5 Countries That Have Highest Tourist Expenditures**

Turistlerin En Çok Harcama Yaptıkları İlk 5 Ülke The Top 5 Countries That Have Highest Tourist Expenditures		
1	Amerika Birleşik Devletleri/ USA	220.1 milyar ABD Doları/ 220.1 billion US Dollars
2	Fransa/ France	66.8 milyar ABD Doları/ 66.8 billion US Dollars
3	İspanya/ Spain	65.1 milyar ABD Doları/ 65.1 billion US Dollars
4	Birleşik Krallık/ Great Britain	62.8 milyar ABD Doları/ 62.8 billion US Dollars
5	Çin/ China	56.9 milyar ABD Doları/ 56.9 billion US Dollars

Dünyanın en hızlı büyüyen ekonomik sektörlerinden biri olarak turizm, istihdama ve refah yaratmaya katkısı, çevresel koruma, kültürel muhafaza ve yoksulluğun azaltılmasında giderek daha da önemli bir katkı sağlayıcı olarak görülmektedir. İyi yapılandırılmış ve yönetilmiş bir turizm sektörü, bağlı olduğu doğal ve kültürel mirasın korunmasına, ev sahibi toplulukların güçlenmesine, ticaret fırsatları yaratmaya ve barış ve kültürlerarası anlayışın geliştirilmesine yardımcı olabilecektir.

As one of the fastest growing economic sectors in the world, tourism is increasingly recognized as a vital contributor to job and wealth creation, environmental protection, cultural preservation and poverty alleviation. A well-designed and managed tourism sector can help preserve the natural and cultural heritage assets upon which it depends, empower host communities, generate trade opportunities, and foster peace and intercultural understanding.

Tablo 4: Seyahat ve Turizm Endüstrisinin Gayri Safi Hasılaya Doğrudan Katkısı**Table 4: Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Gross National Product**

Seyahat ve Turizm Endüstrisinin Gayri Safi Hasılaya Doğrudan Katkısı Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Gross National Product	2017 Büyüme Yüzdesi 2017 Growth %
Güney Doğu Asya/ South East Asia	7.3
Güney Asya /South Asia	6.6
Kuzey Doğu Asya/North East Asia	5.9
Orta Doğu/Middle East	4.5
Sahra Altı Afrika/Sun Saharan Africa	4.4
Karayipler/Carribeans	4
Okyanusya Bölgesi/Oceania	3.9
Avrupa Birliği/European Union	2.9
Merkez Asya/Central Asia	2.9
Kuzey Amerika/ North America	2.7
Kuzey Afrika/ North Africa	2.6
Avrupa Diğer/ Europe Other	2.1
Latin Amerika/ Latin America	2

Tablo 5: Seyahat ve Turizm Endüstrisinin İstihdama Doğrudan Katkısı**Table 5: Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Employment**

Seyahat ve Turizm Endüstrisinin İstihdama Doğrudan Katkısı Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Employment	2017 Büyüme Yüzdesi 2017 Growth %
Güney Doğu Asya/ South East Asia	4.1
Sahra Altı Afrika/ Sub Saharan Africa	3.8
Karayipler/Carribeans	3.2
Latin Amerika/ Latin America	3.1
Merkez Asya/ Central Asia	2.9
Avrupa Birliği / European Union	2.8
Güney Asya/ South Asia	2.2
Orta Doğu/ Middle East	2.1
Kuzey Amerika/ North America	1.7
Kuzey Doğu Asya/ North East Asia	1
Avrupa Diğer / Europe Other	0.7
Kuzey Afrika /North Africa	-2.9
Okyanusya Bölgesi/ Oceania	-3.3

Tablo 6: Seyahat ve Turizm Endüstrisinin Toplam Sermayeye Katkısı**Table 6: Contribution of Travel and Tourism Industry on Total Capital**

Seyahat ve Turizm Endüstrisinin Toplam Sermayeye Katkısı Contribution of Travel and Tourism Industry on Total Capital	2017 Büyüme Yüzdesi 2017 Growth %
Orta Doğu/ Middle East	7.2
Kuzey Doğu Asya/ Northeast Asia	6
Kuzey Afrika/ North Africa	5.4
Güney Asya/ South Asia	5
Merkez Asya/ Central Asia	4.7
Güney Doğu Asya/ Southeast Asia	4
Latin Amerika/ Latin America	3.5
Avrupa Birliği/ European Union	3.5
Kuzey Amerika/ North America	2.6
Karayipler/ Caribbean	2.5
Okyanusya Bölgesi/ Oceania	2
Avrupa Diğer/ Other Europe	1.9
Sahra Altı Afrika/ Sub- Saharan Africa	0.7

2022 yılında, Çin'in 128 milyon seyahat sayısı ile yurt dışı seyahatlere en meyilli ülke olan ABD'yi geçerek dünyanın en büyük dış turizm talebine sahip pazarı olması beklenmektedir. (<https://blog.euromonitor.com/2017/09/travel-2018-data-tells-us.html>)

By 2022, it is expected that China will be the world's largest source of outbound tourism demand, with 128 million trips, overtaking the US as the country with the highest propensity for travel abroad. Growth is set to be very strong, at 8.4% over the period 2017-2022. Outside of Asia, the US and France are likely to benefit the most, due to their China-ready approach. (<https://blog.euromonitor.com/2017/09/travel-2018-data-tells-us.html>)

Tablo 7: Seyahat ve Turizm Rekabetçiliğinde İlk 10 Ülke (2017)**Table 7: The First Top 10 Country in Travel and Tourism Competitiveness (2017)**

Kaynak:<http://www.weforum.org/agenda/2017/04/which-are-the-most-tourist-friendly-countries/> erişim tarihi:13.06.2017
Source: <http://www.weforum.org/agenda/2017/04/which-are-the-most-tourist-friendly-countries/> access date: 13.06.2017

Ülkeler / Countries	Küresel Sıralama / Global Ranking
İspanya/ Spain	1
Fransa/ France	2
Almanya/ Germany	3
Japonya/ Japan	4
İngiltere/ England	5
ABD/ USA	6
Avustralya/ Australia	7
İtalya/ Italy	8
Kanada/ Canada	9
İsviçre / Switzerland	10

Tablo 8: Seyahat ve Turizm Endüstrisinin Gayrisafi Hasılaya Doğrudan Katkısı**Table 8: Direct Contribution of Travel and Tourism Industry to the Gross Product**

Seyahat ve Turizm Endüstrisinin Gayrisafi Hasılaya Doğrudan Katkısı	Direct Contribution of Travel and Tourism Industry to the Gross Product	2016 % büyüme 2016 % Growth
Malta	Malta	5.1
Lübnan	Lebanon	4.8
Kıbrıs	Cyprus	4.3
İspanya	Spain	3.4
DÜNYA	WORLD	3.3
AVRUPA	EUROPE	2.9
Fransa	France	2.9
İtalya	Italy	2.1
Fas	Morocco	2.0
Mısır	Egypt	0.7
Türkiye	Turkey	0.2
Yunanistan	Greece	-0.5
Tunus	Tunisia	-1.0

Tablo 9: Seyahat ve Turizm Endüstrisinin İstihdama Doğrudan Katkısı**Table 9: Direct Contribution of Travel and Tourism Industry to the Employment**

Seyahat ve Turizm Endüstrisinin İstihdama Doğrudan Katkısı	Direct Contribution of Travel and Tourism Industry to Employment	2016 % büyüme 2016 growth
Lübnan	Lebanon	4.1
Malta	Malta	2.6
İspanya	Spain	2.6
İtalya	Italy	2.0
DÜNYA	WORLD	1.9
AVRUPA	EUROPE	1.8
Yunanistan	Greece	0.6
Fas	Morocco	0.4
Kıbrıs	Cyprus	-0.1
Türkiye	Turkey	-0.2
Mısır	Egypt	-0.9
Tunus	Tunisia	-1.3

1.1.2. Avrupa'da Turizm Hareketleri

1.1.2. Tourism Activities in Europe

Daha zayıf geçen 2016 yılının ardından, 2017 yılında Avrupa'ya turist varışları %8'lik kayda değer bir artış göstererek 671 milyona ulaşmıştır. En çok büyüme Güney ve Akdeniz Avrupasında görülürken (%13), Batı Avrupa %7, Kuzey, Orta ve Doğru Avrupa ise %5'lik artış oranları kaydetmiştir. (<http://media.unwto.org/press-release/2018-01-15/2017-international-tourism-results-highest-seven-years>, Erişim tarihi: 31.01.2018). Sonuçlar birçok destinasyonun devam eden gücünü ve özellikle Türkiye, Fransa ve Belçika'da geçen yıl yaşanan güvenlik olaylarının ardından gelen sıçramayı yansıtmaktadır. Rusya Federasyonu'ndan gelen turizm taleplerindeki sıçrayış da birçok Avrupa Birliği ülkesini etkilemiştir.

International tourist arrivals in Europe reached 671 million in 2017, a remarkable 8% increase following a comparatively weaker 2016. Growth was driven by the extraordinary results in Southern and Mediterranean Europe (+13%). Western Europe (+7%), Northern Europe and Central and Eastern Europe (both +5%) also recorded robust growth. (<http://media.unwto.org/press-release/2018-01-15/2017-international-tourism-results-highest-seven-years>, Access Date: 31.01.2018). Results reflect the ongoing strength of many destinations and a rebound in those that experienced security incidents last year, particularly Turkey, France and Belgium. The rebound in tourism demand from the Russian Federation also benefitted many EU-28 destinations.

Tablo 10: Şehirlere Göre Oda Başına Gelirde Büyüme Sıralaması
Table 10: Growth in Rates as of Income per Room According to the Cities

2017	2017 Oda Başına Gelir 2017 Income per Room	2018	2018 Oda Başına Gelir 2018 Income per Room
Porto/ Porto	% 14.8	Porto/ Porto	% 12.8
Dublin/ Dublin	% 8.7	Budapeşte/Budapest	% 9.9
Budapeşte/ Budapest	% 6.8	Madrid/Madrid	% 8.2
Madrid/Madrid	% 5.9	Dublin/Dublin	% 7.4
Lizbon/ Lisbon	% 5.6	Lizbon/Lisbon	% 6.8
Prag/Prague	% 5.5	Paris/Paris	% 5.8
Barselona/Barcelona	% 5.4	Barselona/Barcelona	% 5.2
Frankfurt/ Frankfurt	% 4.5	Berlin/Berlin	% 3.1
Paris/Paris	% 3.6	Frankfurt/Frankfurt	% 3
Londra/London	% 3.3	Prag/Prague	% 2.6
Amsterdam/Amsterdam	% 2.1	Londra/London	% 2.5
Berlin/Berlin	% 2.1	Viyana/Vienna	% 2.4
Milano/ Milan	% 1.9	Amsterdam/Amsterdam	% 2.2
Viyana/ Vienna	% 1.3	Milano/Milan	% 1.7
Roma/Rome	% 1.1	Roma/Rome	% 1.2
Cenevre/Geneva	% -1.6	Cenevre/Geneva	% 0.1
Zürih/Zurich	% -2.8	Zürih/Zurich	% -2.3

Kaynak: <https://www.pwc.com/gx/en/hospitality-leisure/assets/european-hotels-forecast-report-2017-2018-web.pdf>
Source: <https://www.pwc.com/gx/en/hospitality-leisure/assets/european-hotels-forecast-report-2017-2018-web.pdf>

2017 yılında Avrupa, şehirler bazında incelendiğinde oda başı gelir sıralamasında ilk sırada Porto (%14.8) yer almakta ve onu Dublin (%8.7) ve Budapeşte (%6.8) izlemektedir. Oda başına elde edilen gelirlerde Cenevre %-1.6 ve Zürich %-2.8 ile düşüş yaşayan ülkeler olmuştur.

When the Europe examine in terms of cities in 2017, it is seen that Porto (14.8%) is in the first place in the ranking of revenue per available room and Dublin (8.7%) and Budapest (6.8%) are following it. Geneva and Zurich have been decreased by -1.6% and -2.8%.

2018 yılı için ise Zürich hariç diğer şehirlerin tümünde yine artış beklenmekte olup, Budapeşte'nin %9.9'luk artış oranı ile 2. sıraya yükseleceği düşünülmektedir. Tabloya bakıldığında, 2018 beklentilerinde Porto'nun %12.8 ile sıralamada yine oda başına gelir sıralamasında başı çektiği, Madrid'in ise %8.2 ile 3. sırada yer aldığı görülmektedir. Dublin %7.4'lik büyüme ile 4. sıraya gerilemiş görülmektedir.

2018 forecast We expect further growth in all but one city in 2018 (Zurich) as Budapest soars into second place with 9.9% growth. Porto still heads the rankings with 12.8% Revenue Per Available Room growth. Madrid doesn't trail by far in third place with an 8.2% advance. Dublin slips to fourth place with 7.4% growth.

Tablo 11: Şehirlere Doluluk Oranları Sıralaması
Table 11: Ranking of Occupancy Rates in Cities

2016	2016 Sıralaması 2016 Ranking	2017 (Tahmini) (Estimated)	2017 Sıralaması 2017 Ranking	2018 (Tahmini) (Estimated)	2018 Sıralaması 2018 Ranking
Dublin (%82.5)	1	Dublin (%83)	1	Dublin (%83.8)	1
Londra(%81.3)	2	London(%82)	2	London(%82.4)	2
Amsterdam(%78)	3	Amsterdam(%78.3)	3	Barcelona(%79.8)	3
Berlin (%77.1)	4	Prague(%78.2)	4	Amsterdam(%78.9)	4
Prag(%76.9)	5	Barcelona(%77.9)	5	Prague(%78.5)	5
Barselona(%76.6)	6	Berlin (%77.5)	6	Berlin (%78.4)	6
Budapeşte(%75.1)	7	Budapest(%75.8)	7	Budapest(%77.7)	7
Viyana(%74.7)	8	Porto (%75.7)	8	Porto (%77.6)	8
Lizbon(%74.2)	9	Lisbon(%75)	9	Lisbon(%76.1)	9
Porto(%73.5)	10	Vienna(%74.8)	10	Vienna(%75.5)	10
Zürih(%73.3)	11	Zurich(%73.5)	11	Madrid(%75.4)	11
Madrid(%70.5)	12	Madrid(%72.7)	12	Paris(%74.2)	12
Frankfurt(%69.8)	13	Paris(%72.1)	13	Zurich(%73.6)	13
Paris(%69.4)	14	Frankfurt(%70.8)	14	Frankfurt(%71.6)	14
Roma(%69.3)	15	Rome(%69.7)	15	Rome(%70.1)	15
Cenevre(%67.3)	16	Geneva(%67.2)	16	Geneva(%67.8)	16
Milano(%65.5)	17	Milan(%65.7)	17	Milan(%66.2)	17

Kaynak: <https://www.pwc.com/gx/en/hospitality-leisure/assets/european-hotels-forecast-report-2017-2018-web.pdf> (Erişim tarihi: 05.02.2018).
Source: <https://www.pwc.com/gx/en/hospitality-leisure/assets/european-hotels-forecast-report-2017-2018-web.pdf> (Erişim tarihi: 05.02.2018).

Tablo 11 incelendiğinde; doluluk oranları sıralamasında 2016 ve 2017 yıllarında %82,5 ve %83'lük oranlarla 1. sırada yer alan Dublin'in 2018 yılında da ilk sırada yer almasının beklendiği görülmektedir. Londra'nın da aynı şekilde yerini koruması beklenirken 3. sırayı Amsterdam yerine 2017 yılında %77,9 ile 5. sırada yer alan Barselona'nın alması beklenmektedir.

When the Table 11 is examined, it is estimated that Dublin will be in the first place in 2018 as such in 2016 and 2017 with the 82,5% and 83% occupancy rates. It is also estimated that London will stay in the same rate and Barcelona which was in the fifth place with 77,9% in 2017 will gain the Amsterdam's place and increase to the 3rd place.

Konaklama endüstrisinde doluluk oranları kadar önemli olan bir diğer gösterge de oda başına elde edilen gelirdir. Oda başına elde edilen gelirler açısından Avrupa'nın en gözde şehirlerine ait 2017 ve 2018 tahminleri şu şekilde verilebilir.

The other important indicator which is as important as the occupancy rates in accommodation industry is income of per room. Estimates for 2017 and 2018 for the top cities of Europe in terms of income of per room can be given as following;

Tablo 12: Oda Başına Elde Edilen Gelir Sıralaması (Euro)
Table 12: Ranking of Incomes for per Room (Euro)

2016	2016	2016 Sıralaması	2017 (Tahmini)	2017 (Estimated)	2017 Sıralaması (Tahmini)	2018 (Tahmini)	2018 (Estimated)	2018 Sıralaması (Tahmini)
Cenevre (201.1 Euro)	Geneva (201.1 Euro)	1	Cenevre (201.8 Euro)	Geneva (201.8 Euro)	1	Cenevre (201.9 Euro)	Geneva (201.9 Euro)	1
Zürih (181.6 Euro)	Zurich (181.6 Euro)	2	Zürih (180 Euro)	Zurich (180 Euro)	2	Zürih (175.6 Euro)	Zurich (175.6 Euro)	2
Paris (159.3 Euro)	Paris (159.3 Euro)	3	Paris (165 Euro)	Paris (165 Euro)	3	Paris (174.7 Euro)	Paris (174.7 Euro)	3
Londra (130.1 Euro)	London (130.1 Euro)	4	Londra (134.5 Euro)	London (134.5 Euro)	4	Londra (138.9 Euro)	London (138.9 Euro)	4
Dublin (105.4 Euro)	Dublin (105.4 Euro)	5	Dublin (114.7 Euro)	Dublin (114.7 Euro)	5	Dublin (123.2 Euro)	Dublin (123.2 Euro)	5
Amsterdam (105.4 Euro)	Amsterdam (105.4 Euro)	6	Barselona (110.4 Euro)	Barcelona (110.4 Euro)	6	Barselona (116.2 Euro)	Barcelona (116.2 Euro)	6
Barselona (104.7 Euro)	Barcelona (104.7 Euro)	7	Amsterdam (107.6 Euro)	Amsterdam (107.6 Euro)	7	Amsterdam (110 Euro)	Amsterdam (110 Euro)	7
Roma (102.2 Euro)	Rome (102.2 Euro)	8	Roma (103.3 Euro)	Rome (103.3 Euro)	8	Roma (104.6 Euro)	Rome (104.6 Euro)	8
Milano (88.9 Euro)	Milan (88.9 Euro)	9	Milano (90.6 Euro)	Milan (90.6 Euro)	9	Frankfurt (93 Euro)	Frankfurt (93 Euro)	9
Frankfurt (86.4 Euro)	Frankfurt (86.4 Euro)	10	Frankfurt (90.3 Euro)	Frankfurt (90.3 Euro)	10	Milano (92.1 Euro)	Milano (92.1 Euro)	10
Berlin (73.7 Euro)	Berlin (73.7 Euro)	11	Lizbon (76.7 Euro)	Lisbon (76.7 Euro)	11	Lizbon (82 Euro)	Lisbon (82 Euro)	11
Viyana (73.1 Euro)	Viyana(73.1 Euro)	12	Berlin(75.3 Euro)	Berlin (75.3 Euro)	12	Madrid (79.1 Euro)	Madrid (79.1 Euro)	12
Lizbon (72.6 Euro)	Lisbon(72.6 Euro)	13	Viyana(74 Euro)	Vienna (74 Euro)	13	Berlin (77.6 Euro)	Berlin (77.6 Euro)	13
Madrid (68.9 Euro)	Madrid (68.9 Euro)	14	Madrid (73 Euro)	Madrid (73 Euro)	14	Porto (77.4 Euro)	Porto (77.4 Euro)	14
Prag (61.7 Euro)	Prague (61.7 Euro)	15	Porto (68.4 Euro)	Porto (68.4 Euro)	15	Viyana (75.8 Euro)	Vienna (75.8 Euro)	15
Porto (59.4 Euro)	Porto (59.4 Euro)	16	Prag (66.6 Euro)	Prague (66.6 Euro)	16	Prag (69.4 Euro)	Prague (69.4 Euro)	16
Budapeşte (56.3 Euro)	Budapest (56.3 Euro)	17	Budapeşte (60.1 Euro)	Budapest (60.1 Euro)	17	Budapeşte (66.2 Euro)	Budapest (66.2 Euro)	17

Kaynak: <http://www.pwc.com/gx/en/hospitality-leisure/assets/european-hotels-forecast-report-2017-2018-web.pdf>; Erişim tarihi: 13.06.2017
 Source: <http://www.pwc.com/gx/en/hospitality-leisure/assets/european-hotels-forecast-report-2017-2018-web.pdf>; Access Date: 13.06.2017

1.1.3. Rusya Federasyonu Açısından Turizm Hareketleri

1.1.3. Tourism Activities of the Russian Federation

Düşen petrol fiyatları, Rusya'ya uygulanan yaptırımlar ve ardından Ukrayna ile yaşanan sorunlar, Rusya ekonomisinde büyük krize neden olmuş ve Rus vatandaşlarının tüketim potansiyellerinde büyük düşüşe neden olmuştur. Yaşanan bu düşüş, yerel turizm endüstrisine de yansımış ve turizm sektöründeki talepte kalıcı bir açığa neden olmuştur.

A major crash in oil prices with economical sanctions against Russia and then of Russian-Ukrainian conflict brought a major crisis in Russia's economy and a dramatic reduction of consumer potential of Russian citizens, which got an immediate reflection in the national tourism industry and a consistent shortage of demand in the tourism sector. (<http://www.compass-consulting.ru/en/zal/russian-tourism-and-mice-trends-2017/> Erişim tarihi : 05.02.20108).

Turizmdeki durum Rusya'daki tüm ekonomik manzaranın doğrudan bir yansımasıdır. 2015 yılında yaşanan keskin düşüşün neden olduğu şokun ardından, Rusya turizm endüstrisi 2016 yılında hafif iyileşme belirtileri göstermeye başlamıştır. Yurt dışına yapılan turizm faaliyetlerindeki düşüş hala net olarak görülmekle birlikte, 2016 yılının ilk yarısında yurt dışına seyahat eden Rusların sayısı 13.2 milyon olarak gerçekleşmiştir ki bu sayı 2015 yılına göre hala %13 daha azdır.

Ancak turizm açısından olumlu tarafta, 2016 yılının 3. çeyreği enflasyonda düşüş ve reel ücretlerde kademeli bir iyileşme ve Ruble'de istikrar göstermiştir. Rus vatandaşların, ülkenin mevcut mali durumu kadar kendi mali durumlarına ilişkin de daha iyimser olduğu görülmüştür.

2016 yılı ve sonrasında Rus turizm talebinin seyri genel olarak dikkate alındığında yurtiçi seyahatlere olan talebin özellikle 2016 yılı için artış gösterdiği (Soçi, Anapa, Kırım, Karelya yarımadasına olan talepler), Ruslar tarafından online olarak en çok talep edilen dünyadaki 20 şehir arasında 9 tanesinin Rus şehri olduğu, özellikle Rusya'ya yakın komşu ülkelere olan talebin artış gösterdiği (Abhazya bölgesi, Azerbaycan, Gürcistan, Estonya ve Kazakistan gibi), ucuz seyahatlerin tercih edildiği, online seyahatlerde 3 yıldızlı otel tercihlerinin ön plana çıktığı, Rus turistlerin önemli ölçüde seyahat planlamalarını kendilerinin yapmaya başladıkları, paket turların % 4 dolayında azalmaya başladığı ve online alınan uçak biletlerinin ise % 2 dolayında artış gösterdiği, 6-8 kişilik gruplar oluşturduklarında veya özel bir amaçla (sergiye katılmak, kültürel etkinliğe iştirak etmek gibi) seyahat edeceklerinde seyahat paketlerinin her bir bileşenini online olarak (örneğin uçak, otel, araba kiralama gibi) ayrı ayrı satın aldıkları, sadece sıkıntı yaşadıklarında veya uzun mesafeli seyahatlerde seyahat acentelerini tercih etmeye başladıkları görülmektedir (<http://www.compass-consulting.ru/en/zal/russian-tourism-and-mice-trends-2017/> Erişim tarihi: 20.06.2017).

Ülkemiz açısından en önemli pazarlardan olan Rusya'da yaşanan bu olaylar ülkemizi ziyaret eden Rus turist sayısında keskin düşüşlere neden olmuş, 2015 ve 2016 yıllarında Türk turizmini de olumsuz yönde etkilemiştir.

Rus savaş uçağının düşürülmesinin ardından Türkiye 1 yıla yakın süre boyunca Ruslar için tamamen yasaklanmıştır. Rusya'nın 2. büyük pazarı olan Mısır, Rusya'dan 2. bir kış turizmi sezonunu kaybetmişken havacılık değişimi hala tamamen askıya alınmış durumdaydı. (<http://www.compass-consulting.ru/en/zal/russian-tourism-and-mice-trends-2017/>).

Rusya hükümeti, Mısır gezilerine hala izin verilmezken ancak Ağustos 2016'da Türkiye'ye turistik geziler için yasağı kaldırdı. Gerçek sayılara bakıldığında 2015 yılındaki rakamlar göz önüne alınırsa kayıp, Türkiye için 1,8 milyon iken Mısır için 1,4 milyon olmuştur.

Situation in tourism is a direct reflection of overall economic landscape in Russia. After experiencing a shock from the strong economic downturn in 2015, Russian tourism industry shows slight indicators of recovery. The reduction of outbound travel is still clearly observed, during the first half of 2016 the total number of Russians to travel abroad was 13.2 million people, which is still 13% lower than in 2015.

Yet on the positive side for the tourism perspective, the third quarter of 2016 showed a falling inflation and gradual recovery in real wages and the stabilization in the Rouble. Russian households were more optimistic regarding their current financial situations as well as the country's current economic situation.

When the demand of Russian tourism is generally took into consideration, it is observed that demands to domestic travels increased for 2016 (demand to Sochi, Anapa, Crimea and Karelia peninsula), 9 of the 20 cities which are most preferred by the Russian tourists are Russian cities, especially demand for closer countries to Russia has increase (like Abkhazya Region, Azerbaijan, Georgia, Estonia and Kazakhstan), cheap travels are preferred, in online reservations 3 stars hotels are highly preferred, Russian tourists have started to make their own travel organizations considerably, package tours has decrease nearly by 4% and online flight tickets has increase nearly by 2%, when they created groups of 6-8 people or when they travel for a specific reason (joining an exhibition or a cultural event) purchasing online each components of travel separately (for example flight, hotel, rent a car), and preferring travel agents only when there is a difficulty or for long distances. (<http://www.compass-consulting.ru/en/zal/russian-tourism-and-mice-trends-2017/> Erişim tarihi: 20.06.2017).

These development in the Russian Federation which one of the our most important markets caused a significant decrease in the number of Turkey's Russian visitors and in 2015 and 2016 have affected Turkish tourism negatively.

For almost a year Turkey was completely banned for Russian travel (after a Russian military plane was downed by Turkish military). As for Egypt, second largest outbound destination for Russians, aviation exchange is still totally suspended, with Egypt losing already a second consequent winter tourism season from Russia. (<http://www.compass-consulting.ru/en/zal/russian-tourism-and-mice-trends-2017/>).

Only in August 2016 Russian government lifted a ban for tourist trips to Turkey, whilst no tours to Egypt are still allowed. In real figures, the loss is 1.8 million tourists for Turkey and 1.4 million for Egypt (these were the numbers of Russian tourists visiting these two countries during the tourist season 2015).

Mısır ve Türkiye'ye karşı uygulanan yaptırımlardan fayda sağlayan iki ülke ise Tunus ve Kıbrıs olmuştur. Bulgaristan, Tayland, İspanya ve Yunanistan da Türkiye ve Mısır sorunlarını fırsata çevirmiş ve bu durumdan iyi sonuçlar almışlar ve turizmden aldıkları payı arttırmışlardır.

Türkiye'ye karşı kısıtlamalar kaldırıldıktan sonra turist akımı yeniden başlamıştır fakat 2016 yılının ilk yarısı için toplam turist sayısı sadece, 160 bin olarak gerçekleşmiştir ki; bu rakam Vietnam'a giden turist sayısından az ve Çek Cumhuriyeti'ne giden turist sayısı ile aşağı yukarı eşittir. (<http://www.compass-consulting.ru/en/zal/russian-tourism-and-mice-trends-2017/>)

2017 yılı ise Rusya için bir toparlanma yılı olarak değerlendirilebilecek şekilde geçmiştir. Yurt dışına gerçekleşen seyahatler 7.4 milyon ile kriz öncesi dönemlere geri dönme konusunda başarısız olmuş olsa da 2015 ve 2016'ya kıyasla iyileşme belirtileri göstermiştir.

Rusların en çok tercih ettiği destinasyonlardan olan ülkemiz açısından ise, 2017 yılında ciddi bir artış söz konusu olmuştur. 2016 yılında Rusya'dan ülkemize gelen ziyaretçi sayısı 866.256 olarak gerçekleşirken, bu sayı 2017 yılında ise 4.715,438 kişiye ulaşmıştır. 2018 yılının ise artık 2015 yılı öncesine tam anlamıyla geri dönüş yılı olması beklenmekte ve Rusya'dan gelecek olan turist sayısının 5 milyonu geçeceği tahmin edilmektedir.

Rusya Tur Operatörleri Birliği'ne göre (ATOR) Yunanistan, 2017 yılında Türkiye'nin ardından Ruslar için en popüler 2. yurt dışı destinasyon olmuştur. Yunanistan'ı 900.000 Rus ziyaret etmiştir. 2017 yılının ilk 9 aylık verilerine bakıldığında Türkiye ise tüm tahminleri aşmış ve Yunanistan, Kıbrıs ve Tayland gibi diğer popüler destinasyonlardan da faydalanarak yaklaşık 4,7 milyon Rus ziyaretçi almıştır.

1.1.4. Almanya Açısından Turizm Hareketleri

1.1.4. Tourism Activities of Germany

Ülkemiz açısından diğer ana pazar olan Almanya'daki ekonomik gelişmeler gözlemlendiğinde 2016 yılında Almanya'nın % 1.9'luk ekonomik büyüme gösterdiği görülmektedir. 2016 yılında Alman otel endüstrisi gecelemler açısından çok iyi bir dönem geçirmiş ve oda başına elde edilebilir gelirlerde % 3.4'lük bir artış yakalamıştır. Bu durum ise henüz Almanya'da faaliyette bulunmayan uluslararası otel gruplarının dikkatini çekmiştir. Çinli grup "New Century" ve İngiliz otel zinciri "PremierInn" buna örnek verilebilir.

Another two destinations, which benefited from a ban to travel to Turkey and Egypt, were Tunisia and Cyprus. Bulgaria, Thailand, Spain and Greece. They successfully turned Turkish and Egyptian problems into opportunities and obtained good results from it.

After the restriction against Turkey was lifted, the tourist flow resumed, but for the first half of 2016 the total number of Russian tourists there was only 168 thousand, which is less than to Vietnam and more or less equal to tourists going to Czech Republic, for instance. (<http://www.compass-consulting.ru/en/zal/russian-tourism-and-mice-trends-2017/>)

In 2017, Russian outbound tourism (7.4 million tourists) may have failed to return to the pre-crisis levels, but showed signs of recovery in comparison to 2015 and 2016. (<http://www.tornosnews.gr/en/tourism-businesses/markets/28122-greece-2nd-most-popular-travel-destination-for-russians-in-2017.html> Erişim tarihi: 05.02.2018).

As for our country which is the most popular destination for Russian travelers, in 2017 a remarkable increase has been recorded. While the number of Russian visitors to our country in 2016 was 866.256, this number reached to the 4.715,438 in 2017. It is expected that 2018 will be the completely return year to the pre 2015 period and the number of Russian tourists will exceed to 5 million.

Greece emerged as the second most popular foreign destination for Russian tourists in 2017, according to an analysis report by the Association of Tour Operators in Russia (ATOR), with Turkey taking top spot. The data from the first 9 months of 2017 recorded that Turkey exceeded all estimates for the year (initial projections talked about 3.5-3.7 million Russian tourists), as a total of 4.7 million Russians visited the country, drawing from other popular destinations like Greece, Cyprus, and Thailand. Greece attracted 900,000 Russians.

When the economic indicators of Germany which is one of our main countries are examined, it is seen that Germany have economic development by 1,9%. 2016 was a great year for German hotel industry in terms of overnights and per room incomes have increased by 3,4%. This has caught the attention of international hotel groups that have not yet to operate in Germany. Chinese group "New Century" and British hotel chain "PremierInn" can be shown as examples of this.

Almanya'nın belki de en önemli özelliği gittikçe artan iç pazar hareketleridir. İç Pazar hareketleri, Almanya'ya olan dış talep kadar önem arz eder duruma gelmiştir. Bunun dışında kişi başı harcama 1.000 Avro'yu aşmış durumdadır. Almanya dünya turizm arzını yaratan lokomotif ülkelerden biridir. Yılda yaklaşık 90.000.000 dış seyahat yaratılmaktadır. Daha önce ortalama uzun kalış eğilimleri görülürken, artık daha çok görülen kısa süreli sık seyahat eğilimi bu sayının artışına neden olmaktadır. Tablo 11'de görüldüğü üzere Almanya hala en çok Almanlar tarafından ziyaret edilen bir ülkedir.

Tablo 13: Almanya İç Pazarı

Table 13: Domestic Tourism of Germany

ALMANYA İÇ PAZARI GERMAN DOMESTIC MARKET				
YIL YEAR	İÇ PAZAR DOMESTIC MARKET	%	ULUSLARARASI INTERNATIONAL	%
2017	140.500,00	3,3	37.375,00	5
2016	136.031,00	3,2	35.595,00	1,8
2015	131.808,00	3,2	34.972,00	6
2014	127.780,00	3,3	33.005,00	4,6
2013	123.644,00	1,1	31.545,00	3,7

Yurt dışı tercihlerine bakıldığında ise %24'lük pay ile en çok tercih edilen şehirlerin başında Almanya'nın yer aldığı görülmektedir. Ocak ayı rezervasyon rakamları, Türkiye'nin Alman pazarına güçlü bir dönüş yapacağına ilişkin tur operatörlerinin yorumlarını ve anketleri doğruladı.

Mısır da rezervasyonlarındaki %61'lik artış ile oldukça iyi bir performans göstermiştir. Yunanistan ise geçen yılın rekor seviyelerinin ardından büyümeye devam etti. Özellikle Kos adası %25 ile güçlü bir artış göstermiştir.

Tablo 14 : Almanların 2017 Yılında En Çok Ziyaret Ettikleri Ülkeler

Table 14: The Most Visited Countries by German Tourists In 2017

ALMANLARIN 2017 YILINDA EN ÇOK ZİYARET ETTİKLERİ ÜLKELER THE MOST VISITED COUNTRIES BY GERMAN TOURISTS IN 2017		
1	DANİMARKA/ DENMARK	15.084,00
2	AVUSTURYA/ AUSTRIA	14.435,00
3	FRANSA/ FRANCE	12.000,00
4	İTALYA/ ITALY	12.000,00
5	İSPANYA/ SPAIN	11.888,00
6	POLONYA/ POLAND	6.400,00
7	HOLLANDA/ NETHERLANDS	4.980,00
8	TÜRKİYE/ TURKEY	4.000,00
9	YUNANİSTAN/ GREECE	3.700,00
10	İNGİLTERE/ GREAT BRITAIN	3.450,00

One of the most important qualifications of Germany is domestic market mobilities. The domestic market is starting to become as important as external demands. Per capita expenditures exceeded 1.000 EUR. Germany is one of the pioneer countries which create the tourism demand. It create approximately 90.000.000 foreign travel each year. While the long term stays have observed in the past, now there are more short term stays and this cause increase in the number. Germany is still most visited by German people.

When the foreign travel preferences are examined, it is seen that Antalya is in the top spot among the ten largest destination airports for German holidaymakers with a 24% share. The January booking figures confirmed recent surveys and comments from tour operators about Turkey's strong comeback on the German market.

Egypt also performed well again last month with a very high 61% rise in bookings. Greece continued to grow well last month on top of the previous year's record season, especially Kos had strong increase by 25%.

1.1.5. Ülkemiz Açısından Turizm Hareketleri

1.1.5. Tourism Activities In Terms of Our Country

Türkiye turizmi bulunduğu coğrafyada gerçekleşen olaylar, en önemli pazarlarından olan Rusya'da yaşanan ekonomik kriz ve sonrasında iki ülke arasında yaşanan sorunlar ve yaşanan güvenlik endişeleri nedeniyle, dünya turizm sektöründen kayda değer paylar aldığı ve yaklaşık 36 milyon yabancı ziyaretçiyi ağırladığı 2014 yılının ardından 2015 Eylül ayından itibaren düşüş yaşamaya başlamıştır. 2015 yılını toplamda 36.2 milyon yabancı ziyaretçi sayısı ile kapatan Türkiye, 2016 yılında son yılların en düşük turist sayısını kaydetmiştir. 2016 yılında ülkemize gelen yabancı ziyaretçi sayısı toplamda 25.3 milyon olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılında Rusya ve Almanya pazarında yaşanan kayıplar sektörün zor bir yıl geçirmesine neden olmuştur. Almanya, 2016 yılında da ülkemize en çok ziyaretçi gönderen ülke olmasına rağmen, 2015 yılında gelen ziyaretçi sayısı yaklaşık 5.5 milyon iken, 2016 yılında bu sayı yaklaşık 4 milyona gerilemiştir.

2017 yılı ise Türkiye turizm sektörü için bir toparlanma yılı olmuştur. 2017 yılında Türkiye'ye gelen turist sayısında %27,8'lik bir artış yaşanmış ve toplamda yaklaşık 32.5 milyon yabancı ziyaretçi gelmiştir. Rusya Federasyonu'ndan Türkiye'ye yeniden turist akışının başlaması ziyaretçi sayısındaki artışın en önemli nedeni olurken, Almanya'dan gelen ziyaretçi sayıları artış göstermiş olsa da henüz istenilen oranlara ulaşamamıştır.

2017 yılında Türkiye'yi en çok ziyaret eden ülke Rusya Federasyonu (4.71 milyon) olmuş, onu Almanya (3.58 milyon) ve İran (2.50 milyon) izlemiştir. 2017 yılı itibarıyla Türkiye, 2016 yılında kaybettiği dünya 6.'lığını yeniden kazanmış durumdadır. Dünya Turizm Örgütü'nün yayınladığı rapora göre 2016 yılında 10. sıraya kadar gerileyen Türkiye, 2017 yılında yeniden yükselişe geçerek 6. sırayı yeniden elde etti.

Turkish tourism sector have started to experience decreases as from 2015 September, as a result of the developments in its region, economic crisis in the Russian Federation which one of its most important markets, some problems between two countries and some security concerns after the 2014 which hosted nearly 36 million foreign visitors and got significant share from the world tourism sector. Turkey closed the 2015 with 36.2 million foreign visitors and recorded... In 2016 25.3 million foreign guests visited our country.

In 2016, the losses in Russia and German markets caused a difficult year for the tourism sector. In 2016, Turkey has visited mostly by the German visitors but, when the number of German visitors was 5.5 million in 2015, this decreased to approximately 4 million in 2016.

2017 was a recovery year for Turkish tourism sector. 27,8% increase have recorded in the number of tourists in 2017 and totally 32.5 million foreign visitors came to Turkey. While the significant increase in Russian tourists became one of the most important reasons of increases, the number of Germany visitors also increased but not to intended levels yet.

In 2017, Turkey have visited mostly by Russian Federation (4,71 million), and followed by Germany (3,58 million and Iran (2,50 million). In 2017, Turkey regained its 6th place in the world rankings which lost in 2016. According to the United Nations World Tourism Organization, Turkey which decreased to the 10th place in 2016, regained its 6th place in 2017.

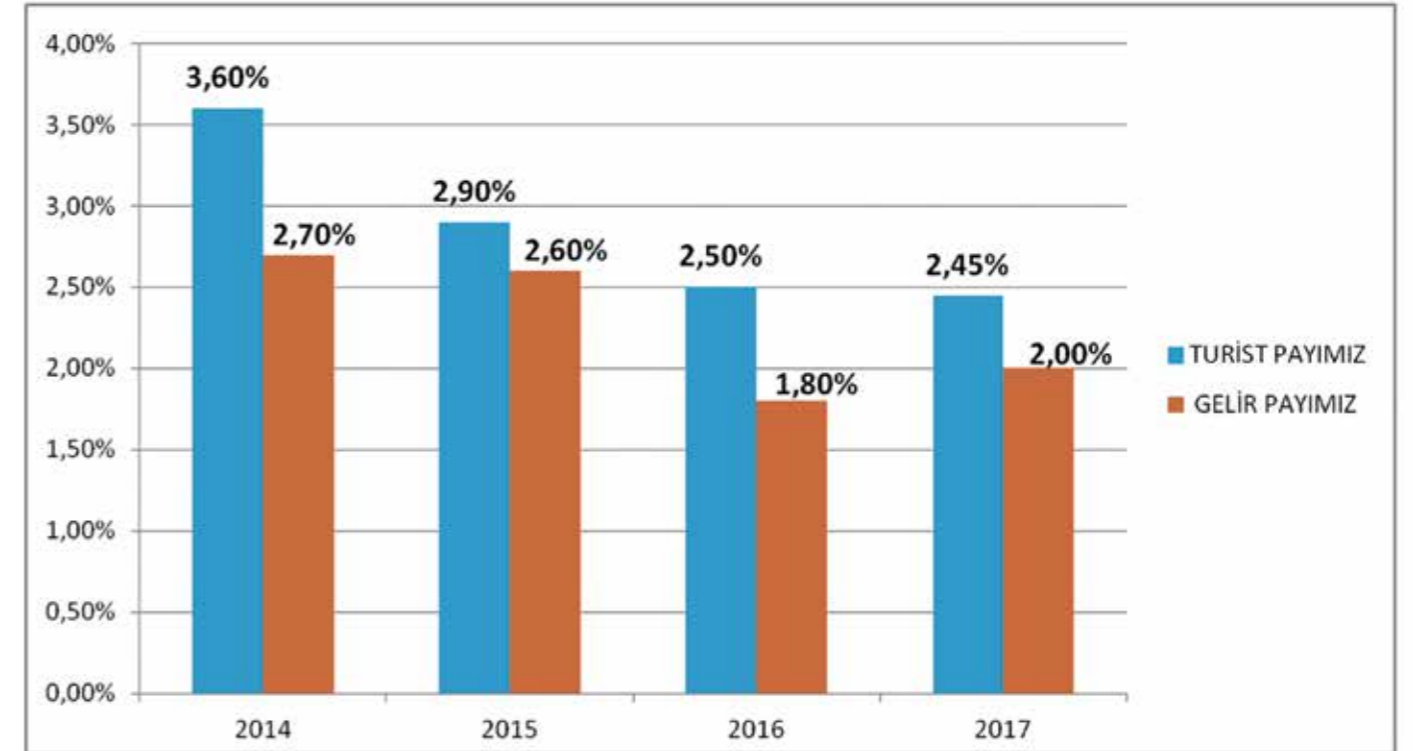
Tablo 15: En Çok Turist Alan Ülkeler Sıralaması (2017)
Table 15: The Most Visited Countries of the World (2017)

ÜLKELER / NATIONALITIES	2016	2017	DEĞİŞİM CHANGE
1. FRANSA/ FRANCE	82,6	88,9	7,6
2. İSPANYA/ SPAIN	75,6	82,2	8,7
3. ABD/ USA	75,6	72,9	-3,6
4. ÇİN / CHINA	59,3	59,3	0
5. İTALYA/ ITALY	52,4	57,8	10,3
6. TÜRKİYE/ TURKEY	30,3	39,9	31,7
7. MEKSİKA/ MEXICO	34,9	39,3	12,6
8. İNGİLTERE/ ENGLAND	35,8	38,7	8,1
9. ALMANYA/ GERMANY	35,6	37,6	5,6
10. TAYLAND/ THAILAND	32,6	34,7	6,4
/ WORLD	1235	1322	7

Sonuç olarak 2017 yılını yaklaşık %30'luk bir artışla kapatan Türk turizminde 2018 yılı için beklentiler ise daha yüksektir. Gelen rezervasyonlardaki ortalama %30'luk artış, 2017'de yakalanan büyüme trendinin 2018 yılında da artarak devam edeceği yönündeki beklentileri arttırmaktadır. Buna göre 2018 yılında Türkiye'yi yaklaşık 36 milyon turist ziyaret edeceği öngörülmekte ve turizm gelirlerinin %25 artarak 30 milyar ABD Doları olması beklenmektedir.

As a result, Turkish tourism which closed 2017 with a 30% increase has higher expectations for 2018. Approximately 30% increase in reservations caused these expectations. It is estimated that, nearly 36 million tourists will visit Turkey and the tourism incomes will increase by 25% and be 30 billion USA dollars in 2018.

Grafik 3: Türkiye'nin Dünya Turist Sayısından ve Turizm Gelirlerinden Aldığı Pay
Graph 3: The Share of Turkey from the World Tourist Number and Tourism Incomes

Türkiye en çok ziyaretçi alan ülkeler sıralamasında 6. sırada yer almasına rağmen turizm gelirlerinde istenilen düzeyin altında kalmaktadır. Grafik 3'te görüldüğü üzere, Türkiye 2014 yılında dünyadaki toplam turistlerin %3,6'sını alırken turizm gelirlerinin %2,7'sine sahip olmuştur. 2016 yılında ise turist payımız %2,5'e ve turizm gelirlerimiz %1,8'e kadar gerilemiştir. Türkiye turizmi için bir toparlanma yılı sayılan 2017 yılında ise toplam turist payımız 2,45'e ve turizm gelirlerinden aldığımız pay %2,0'a yükselmiştir. 2018 yılında bu oranların 2014 seviyelerine yeniden çıkması beklenmektedir.

Although Turkey is in the 6th place in the rankings of the most visited countries, tourism incomes are not still in the desirable levels. As seen on the Graph 3, Turkey gained the 3,6% of total tourist numbers and 2,7% of tourism incomes in 2014. In 2016 Turkey's tourist share decreased to 2,5% and tourism incomes decreased to 1,8%. In 2017 which is considered as a recovery period for Turkish tourism sector, our total share of tourists reincreased to 2,45% and tourism incomes to 2,0%. It is expected that these rates will rise to 2014 levels again in 2018.

2. BÖLÜM: TÜRKİYE TURİZM VERİLERİ CHAPTER 2: TOURISM DATA OF TURKEY

2.1. TÜRKİYE TURİZMİNİN SON 25 YILINA GENEL BAKIŞ 2.1. GENERAL OVERVIEW OF TURKEY IN THE LAST 25 YEARS

Turizm, tüm dünya genelinde olduğu gibi Türkiye’de de sürekli gelişim gösteren bir endüstri olma özelliğini korumaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın verileri incelendiği zaman Türkiye’nin turizm alanında son çeyrek asırda hangi noktalara geldiği görülmektedir. Turizm endüstrisinin başladığı doksanlı yıllarda ülke geneline turistik amaçlı gelen ziyaretçilerin sayısı 5.3 milyon iken 2000’li yıllarda bu rakam 10 milyonları geçmiş, 2010’lu yıllara gelindiğinde artık dünya pazarında önemli bir yer elde etmiş ve 30 milyon rakamlarını geçmiştir.

As for the entire world, tourism maintains its characteristic to be a continuously developing industry in Turkey. If, the data of the Ministry of Culture and Tourism is analyzed, the point where Turkey has achieved in tourism in the last twenty-five years can be seen. While, the number of visitors with touristic purposes used to visit our country in the nineties when the tourism industry began was 5.3 millions, this figure exceeded 10 millions in 2000s and has exceeded 30 millions in 2010s and come to a position which has an important place in world market.

Tablo 16: Türkiye’nin Son 25 Yıldaki Yabancı Ziyaretçi Sayıları (Aylara Göre Türkiye’ye Gelen Yabancı Ziyaretçi Sayıları)
Table 16: The Foreign Visitor Number of Turkey in the Last 25 Years (The Foreign Visitor Number of Turkey in Terms of Months)

YILLAR YEARS	OCAK JANUARY	ŞUBAT FEBRUARY	MART MARCH	NİSAN APRİL	MAYIS MAY	HAZİRAN JUNE
1992	208 740	255 040	337 582	579 022	739 918	727 002
1993	211 573	273 666	343 780	578 292	797 637	682 401
1994	267 658	301 811	394 107	468 550	644 589	671 333
1995	274 680	302 407	368 195	535 462	732 394	810 419
1996	283 616	324 910	537 452	556 109	874 942	902 015
1997	300 872	314 306	555 204	639 819	1 020 894	1 045 987
1998	346 183	371 526	476 756	642 332	986 237	1 062 961
1999	359 046	371 727	409 483	426 558	691 313	784 642
2000	333 915	354 487	435 158	721 128	986 376	1 079 148
2001	359 320	404 653	547 365	884 805	1 231 562	1 387 955
2002	306 597	426 405	675 687	852 930	1 325 752	1 457 615
2003	363 983	481 252	499 663	669 288	1 146 309	1 510 951
2004	533 694	607 854	784 107	1 104 270	1 799 130	1 898 435
2005	700 469	696 643	1 107 348	1 348 264	2 302 389	2 402 912
2006	667 337	626 565	921 892	1 372 922	1 918 809	2 368 628
2007	714 425	787 048	1 099 960	1 520 954	2 287 645	2 774 076
2008	782 786	896 482	1 305 297	1 647 903	2 748 564	3 305 832
2009	751 817	898 927	1 207 729	1 750 281	2 718 788	3 263 089
2010	809 974	953 848	1 414 616	1 744 628	3 148 337	3 500 024
2011	975 723	1 079 505	1 617 782	2 290 722	3 283 125	3 780 637
2012	981 611	997 571	1 460 563	2 168 715	3 232 926	3 882 592
2013	1 104 754	1 268 440	1 841 154	2 451 031	3 810 236	4 073 906
2014	1 146 815	1 352 184	1 851 980	2 652 071	3 900 096	4 335 075
2015	1 250 941	1 383 343	1 895 940	2 437 263	3 804 158	4 123 109
2016	1 170 333	1 240 633	1 652 511	1 753 045	2 485 411	2 438 293
2017	1 055 474	1 159 833	1 587 007	2 070 322	2 889 873	3 486 940

Kaynak: <http://www.ktyatirimisletmeler.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>Erişim tarihi: 08/02/2018
Source: <http://www.ktyatirimisletmeler.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>AccessDate: 08/02/2018

Son gelinen noktada Türkiye, turistlerin destinasyon (tatil yeri) olarak tercih ettikleri ülkeler kategorisinde dünya sıralamasında 6.sıraya yerleşmiştir. Bu istikrar ile devam etmesi ve alternatif turizm kaynakları ile alternatif destinasyonlar üreterek ülkemiz 2020’li yıllarda ziyaretçi sayısı ile dünya sıralamasında ilk 5 ülke arasında olacaktır. Türkiye Cumhuriyeti, 100. Yılın da 2023 hedeflerinde 50 milyon turist 50 milyar ABD Doları turizm geliri hedeflemektedir. Avrupa, Asya ve Afrika gibi üç kıtanın tam ortasında kalan bir konuma sahip olan Türkiye, 5 saatlik uçuş mesafesi ile bu üç kıtaya hakim konumdadır. Türkiye, önümüzdeki yıllarda yeni havalimanları ve diğer yatırımlarının sonuçlanması ile rakiplerine göre daha avantajlı bir konuma yükselecek ve yabancı ziyaretçi bakımında önemli artışlar gösterecektir. Her ne kadar 2016 yılı turizm açısından kayıp yıl olarak nitelendirilse de Rusya ile düzelen ilişkiler ve yeni pazarlar sayesinde önümüzdeki yıllar turizm açısından daha fazla ziyaretçi ve daha fazla turizm geliri anlamına gelecektir.

At the latest point, Turkey has taken the 6th place with regards to the most preferred touristic destination of the tourists all around the world. If, our country proceeds through that stability and generates alternative tourism resources and alternative destinations, it will easily be among the first 5 countries of the world with its number of visitors. Turkey aims 50 millions of tourists and 50 billions of US Dollars tourism income in its 2023 objectives as the 100th anniversary of the Republic. Turkey with a location in the center of three continents as Europe, Asia and Africa is dominant over these three continents with 5 hours of flight distance. Turkey will be at a more advantageous position in compare to its competitors by new airports to be established and finalizing other investments in near future and these will cause important increases in the number of visitors. Even, 2016 is considered as a lost year in respect of tourism, the improving relations between Turkey and Russia and new markets will mean more tourists and more tourism income for next years.

TEMMUZ JULY	AĞUSTOS AUGUST	EYLÜL SEPTEMBER	EKİM OCTOBER	KASIM NOVEMBER	ARALIK DECEMBER	TOPLAM TOTAL
970 394	992 640	861 166	697 642	370 878	336 072	7 076 096
743 819	784 532	692 967	699 415	382 736	309 820	6 500 638
820 386	899 189	773 954	695 471	392 040	341 530	6 670 618
1 008 709	1 070 234	1 054 871	836 025	393 023	340 467	7 726 886
1 106 242	1 153 755	1 117 429	909 397	452 325	395 893	8 614 085
1 206 226	1 404 876	1 297 455	947 462	538 368	417 535	9 689 004
1 288 439	1 460 075	1 209 256	1 035 237	502 638	371 057	9 752 697
931 895	1 079 249	876 261	800 513	435 790	320 808	7 487 285
1 525 718	1 419 244	1 368 538	1 178 481	602 396	423 564	10 428 153
1 776 821	1 601 331	1 440 365	1 065 825	520 962	398 005	11 618 969
1 897 112	1 900 120	1 770 566	1 420 386	662 985	559 873	13 256 028
2 130 949	2 275 055	1 874 329	1 657 726	776 181	643 872	14 029 558
2 591 140	2 492 794	2 125 025	1 842 277	948 815	789 367	17 516 908
3 180 802	2 861 141	2 502 123	2 108 398	1 052 561	861 836	21 124 886
3 109 727	2 905 817	2 267 146	1 713 916	1 020 106	926 968	19 819 833
3 624 156	3 384 065	2 799 276	2 152 908	1 177 475	1 018 923	23 340 911
4 084 764	3 762 136	2 981 044	2 462 497	1 267 996	1 091 376	26 336 677
4 343 025	3 760 372	3 136 010	2 617 193	1 403 740	1 226 143	27 077 114
4 358 275	3 719 180	3 486 319	2 840 095	1 491 005	1 165 903	28 632 204
4 597 475	4 076 783	3 923 546	3 039 754	1 596 295	1 194 729	31 456 076
4 571 389	4 470 202	3 991 415	3 050 981	1 631 647	1 343 220	31 782 832
4 593 511	4 945 999	4 266 133	3 402 460	1 709 479	1 442 995	34 910 098
5 214 519	5 283 333	4 352 429	3 439 554	1 729 803	1 580 041	36 837 900
5 480 502	5 130 967	4 251 870	3 301 194	1 720 554	1 464 791	36 244 632
3 468 202	3 183 003	2 855 397	2 449 948	1 353 280	1 302 157	25 352 213
5 075 961	4 658 463	4 076 630	2 992 947	1 652 795	1 703 789	32 410 034

2.2. TÜRKİYE VE DÖRT İLİN 2017 VERİLERİ

2.2. THE 2017 DATA OF TURKEY AND FOUR PROVINCES

2017 yılında ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısının aylara göre dağılımı Tablo 17'de yer almaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde; Ocak, Şubat ve Mart aylarında geçen yıla göre azalışlar görülmektedir. 2017 yılında Ocak ayı gelişlerinde %9,81 oranında, Şubat ayı gelişlerinde ise %6,51 oranında ve Mart ayı gelişlerinde ise %3,96 oranında azalışlar görülmektedir.

Yıllar bazında bakıldığında ise 2015 yılında Türkiye'ye yaklaşık 36.244,632 yabancı ziyaretçi gelirken 2016 yılında %30 gibi ciddi bir düşüş yaşanmış ve gelen ziyaretçi sayısı 25.352,213 olmuştur. Bu oran Türkiye turizminin son 25 yılında yaşadığı en yüksek düşüş oranıdır.

The number of foreign visitors of our country during the January- June period in 2017 can be seen in Table 17. When it is generally examined, decreases are observed in January-February and March period in compare to the previous year. In 2017, decreases are seen by 9,81% in January visits, 6,51% in February visits and 3,96 % in March visits.

In terms of years, when in 2015, nearly 36.244,632 foreign visitors came to Turkey, in 2016 it decreased as 30% and the number of foreign visitors became 25.352,213. This rate is the biggest decrease in Turkish tourism sector by 25 years.

Tablo 17: Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı 2017
Table 17: Distribution of Foreign Tourists Visited Turkey as of Years and Months 2017

TÜRKİYE'YE GELEN YABANCI ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI						
DISTRIBUTION OF FOREIGN TOURISTS VISITED TURKEY AS OF YEARS AND MONTHS						
AYLAR	MONTHS	YILLAR			% DEĞİŞİM ORANI	
		2015	2016	2017*	2016/2015	2017/2016
OCAK	JANUARY	1 250 941	1 170 333	1 055 474	-6,44	-9,81
ŞUBAT	FEBRUARY	1 383 343	1 240 633	1 159 833	-10,32	-6,51
MART	MARCH	1 895 940	1 652 511	1 587 007	-12,84	-3,96
NİSAN	APRIL	2 437 263	1 753 045	2 070 322	-28,07	18,10
MAYIS	MAY	3 804 158	2 485 411	2 889 873	-34,67	16,27
HAZİRAN	JUNE	4 123 109	2 438 293	3.486,940	-40,86	43,01
TEMMUZ	JULY	5 480 502	3 468 202	5 075 961	-36,72	46,36
AĞUSTOS	AUGUST	5 130 967	3 183 003	4.658.463	-37,96	46,35
EYLÜL	SEPTEMBER	4 251 870	2 855 397	4.076.630	-32,84	42,77
EKİM	OCTOBER	3 301 194	2 449 948	2.992.947	-25,79	22,16
KASIM	NOVEMBER	1 720 554	1 353 280	1.652.795	-21,35	22,13
ARALIK	DECEMBER	1 464 791	1 302 157	1.703.789	-11,10	30,84
TOPLAM	TOTAL	36 244 632	25 352 213	32.410.034	-30,05	27,84

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, 08.02.2018.
Source: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, 08.02.2018.

2017 yılında ülkemize en çok ziyaretçi gönderen ülke sıralamasında Rusya Federasyonu %14,55 (4.715,438) ile birinci, Almanya %11,06 (3.584,653) ile ikinci, İran %7,72 (2.501,948) ile üçüncü sıradadır. İran'ı Gürcistan ve Bulgaristan izlemektedir.

In 2017, in the ranking of the countries with the highest number of tourists visiting Turkey, Russian Federation comes first with 14,55 % (4.715,438 tourists), Germany comes second with 11,06 % (3.584,653 tourists) and Iran comes third with 7,72% (2.501,948). Georgia and Bulgaria are following Iran.

Tablo 18: 2015-2017(*) Yılları Ocak-Aralık Ayında Ülkemize Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere Göre Dağılımı - İlk 5 Ülke
Table 18: The Distribution of Foreign Visitors of Our Country in 2015-2017(*) January- December/ The first 5 Countries

2015-2017(*) YILLARI OCAK-ARALIK AYINDA ÜLKEMIZE GELEN YABANCI ZİYARETÇİLERİN MİLLİYETLERE GÖRE DAĞILIMI - İLK 5 ÜLKE							
THE DISTRIBUTION OF FOREIGN VISITORS OF OUR COUNTRY IN 2015-2017(*) JANUARY- DECEMBER/ THE FIRST 5 COUNTRIES							
MİLLİYET	NATIONALITY	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)		
		2015	2016	2017*	2015	2016	2017*
Rusya Fed.	Russian Federation	3 649 003	866 256	4 715 438	10,07	3,42	14,55
Almanya	Germany	5 580 792	3 890 074	3 584 653	15,40	15,34	11,06
İran	Iran	1 700 385	1 665 160	2 501 948	4,69	6,57	7,72
Gürcistan	Georgia	1 911 832	2 206 266	2 438 730	5,27	8,70	7,52
Bulgaristan	Bulgaria	1 821 480	1 690 766	1 852 867	5,03	6,67	5,72
Diğer	Other	21 581 140	15 033 691	17 316 398	59,54	59,30	53,43
GENEL	GENERAL	36 244 632	25 352 213	32 410 034	100	100	100

(*): Veriler geçicidir.<http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>07/02/2018
(*): Temporary data: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>07/02/2018

Tablo 19: Ocak-Aralık Aylarında Ulaşım Yoluna Göre Ülkemize Giriş Yapan Ziyaretçiler (2015-2017*)
Table 19: The Foreign Visitors of Our Country in January- December According to Transportation Way (2015-2017*)

2015-2017(*) YILLARI OCAK-ARALIK AYINDA ÜLKEMIZE GELEN YABANCI ZİYARETÇİLERİN MİLLİYETLERE GÖRE DAĞILIMI - İLK 5 ÜLKE													
THE DISTRIBUTION OF FOREIGN VISITORS OF OUR COUNTRY IN 2015-2017(*) JANUARY- DECEMBER/ THE FIRST 5 COUNTRIES													
		TOPLAM/TOTAL			Değişim Oranı % Change Rate % 2017/2016	Yabancı/ Foreign			Değişim Oranı % Change Rate % 2017/2016	Vatandaş (Yurtiçi + Yurtdışı İkametli) Citizen (Domestic+Abroad Residents)			Değişim Oranı % Change Rate % 2017/2016
		2015	2016	2017*		2015	2016	2017*		2015	2016	2017*	
Ziyaretçi Visitor	DENİZ/ SEA	2 922 494	1 487 741	1 437 455	-3,38	2 316 337	909 067	775 673	-14,67	606 157	578 674	661 782	14,36
	HAVA/AIR	35 538 906	26 896 403	32 905 856	22,34	26 807 722	17 783 437	23 440 277	31,81	8 731 184	9 112 966	9 465 579	3,87
	KARA/ ROAD	11 383 114	10 405 970	12 497 974	20,10	7 102 637	6 653 555	8 184 185	23,00	4 280 477	3 752 415	4 313 789	14,96
	TREN/ TRAIN	20 406	8 474	15 456	82,39	17 936	6 154	9 899	60,85	2 470	2 320	5 557	139,53
	TOPLAM/ TOTAL	49 864 920	38 798 588	46 856 741	20,77	36 244 632	25 352 213	32 410 034	27,84	13 620 288	13 446 375	14 446 707	7,44
Günü- birlikçi Day Tripper	DENİZ/ SEA	1 635 695	617 891	368 578		1 632 445	615 477	366 861		3 250	2 414	1 717	
	HAVA/AIR												
	KARA/ ROAD												
	TREN/ TRAIN												
	TOPLAM/ TOTAL	1 635 695	617 891	368 578		1 632 445	615 477	366 861		3 250	2 414	1 717	

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, 08.02.2018.
Source: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, 08.02.2018.

Table 20: Departed Visitors from Our Country between January- December According to Transportation Way (2015-2017*)
Table 20: Departed Visitors from Our Country between January- December According to Transportation Way (2015-2017*)

OCAK-ARALIK AYLARINDA ULAŞIM YOLUNA GÖRE ÜLKEMİZDEN ÇIKIŞ YAPAN ZİYARETÇİLER 2015-2017(*)													
DEPARTED VISITORS FROM OUR COUNTRY BETWEEN JANUARY- DECEMBER ACCORDING TO TRANSPORTATION WAY (2015-2017*)													
		TOPLAM/TOTAL			Değişim Oranı % Change Rate % 2017/2016	Yabancı/ Foreign			Değişim Oranı % Change Rate % 2017/2016	Vatandaş (Yurtiçi + Yurtdışı İkametli) Citizen (Domestic+Abroad Residents)			Değişim Oranı % Change Rate % 2017/2016
		2015	2016	2017*		2015	2016	2017*		2015	2016	2017*	
Ziyaretçi Visitor	DENİZ/ SEA	2 857 491	1 500 263	1 451 282	-3,26	2 249 708	917 397	784 460	-14,49	607 783	582 866	666 822	14,40
	HAVA/AIR	35 362 281	27 059 012	32 945 874	21,76	26 574 839	17 884 331	23 364 345	30,64	8 787 442	9 174 681	9 581 529	4,43
	KARA/ ROAD	11 355 314	10 371 536	12 549 344	21,00	7 063 042	6 623 710	8 223 895	24,16	4 292 272	3 747 826	4 325 449	15,41
	TREN/ TRAIN	18 766	8 973	16 067	79,06	15 738	6 685	9 749	45,83	3 028	2 288	6 318	176,14
	TOPLAM/ TOTAL	49 593 852	38 939 784	46 962 567	20,60	35 903 327	25 432 123	32 382 449	27,33	13 690 525	13 507 661	14 580 118	7,94
Günü- birlikçi Day Tripper	DENİZ/ SEA	1 635 695	617 891	368 578		1 632 445	615 477	366 861		3 250	2 414	1 717	
	HAVA/AIR												
	KARA/ ROAD												
	TREN/ TRAIN												
	TOPLAM/ TOTAL	1 635 695	617 891	368 578		1 632 445	615 477	366 861		3 250	2 414	1 717	

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, 08.02.2018.
 Source: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, 08.02.2018.

Tablo 19 ve Tablo 20'ye göre: 2017 yılında ülkemize giriş yapan vatandaş ziyaretçi sayısında geçen yıla göre %7,44 (14.446,707) bir artış kaydedilmiştir. Çıkış yapan vatandaş ziyaretçi sayısında ise %7,94 değerinde (14.580.118) bir artış gerçekleşmiştir.

According to the Table 19 and Table 20; there has been 7,44 % (14.446,707 tourists) increase in the number of Turkish citizen tourists visiting our country in 2017 in compared with the previous year. The number of departing foreign visitors increased by 7,94 % (14.580.118).

2015-2017 YILLARINDA ÜLKEMİZE GELEN YABANCI ZİYARETÇİLERİN MİLLİYETLERİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI

COMPARISON OF FOREIGN VISITORS OF OUR COUNTRY IN 2015-2017 ACCORDING TO THEIR NATIONALITIES

Tablo 21'de Türkiye'ye 2015 ve 2017 yılları arasında gelen turistlerin milliyetleri bazında karşılaştırması yer almaktadır. Tabloya göre 2017 yılında ülkemizi ziyaret eden yabancı ziyaretçi sayısı geçen yılın aynı dönemine göre %27,84 oranında artış göstermiştir. Avrupa'dan gelen ziyaretçi sayısında geçen yıla göre %0,10 gibi oldukça az bir azalış olmakla birlikte, Rusya Federasyonundan gelen ziyaretçi sayısında %444,35 oranında artış olduğu görülmektedir. 2017 yılının ilk 6 ayında Rusya Federasyonu'ndan ülkemize gelen ziyaretçi sayısı (928.376), 2015 yılının ilk 6 aylık rakamını (801.915) geçmiştir.

The comparison of the tourists who have visited our country between 2015-2017 in terms of nationalities is given in Table 21. According to this table, it is observed that the number of visitors have increased by 27,84% in comparison with the previous year. When the number of European visitors have decreased by 0,10%, the number of Russian tourists have increased by 444,35%. In the first 6 months of 2017, the number of Russian tourists has exceed the number of the first 6 months of 2016.

Table 21: Yabancıların Milliyetlerine Göre Karşılaştırılması (2017)
Table 21: Comparison of Foreign Tourists According to Their Nationalities (2017)

MİLLİYET	YILLAR YEARS			MİLLİYET PAYI % RATE OF NATIONALITY %			% DEĞİŞİM ORANI CHANGE RATE %	
	2015	2016	2017*	2015	2016	2017*	2016/2015	2017/2016
Cezayir/Algeria	171 873	176 233	213 333	0,47	0,70	0,66	2,54	21,05
Fas/ Morocco	109 775	87 660	114 155	0,30	0,35	0,35	-20,15	30,22
Güney Afrika Cumhuriyeti/ South Africa	47 679	29 316	34 487	0,13	0,12	0,11	-38,51	17,64
Libya/ Libya	234 762	72 014	99 395	0,65	0,28	0,31	-69,32	38,02
Mısır/ Egypt	100 040	94 871	100 971	0,28	0,37	0,31	-5,17	6,43
Sudan/ Sudan	11 434	10 562	12 162	0,03	0,04	0,04	-7,63	15,15
Tunus / Tunisia	102 341	100 185	111 627	0,28	0,40	0,34	-2,11	11,42
Diğ. AFRIKA ÜLKELERİ /OTHER AFRICAN COUNTRIES	107 983	95 892	108 122	0,30	0,38	0,33	-11,20	12,75
TOPLAM AFRIKA/ TOTAL AFRICA	885 887	666 733	794 252	2,44	2,63	2,45	-24,74	19,13
Arjantin/ Argentina	82 977	62 394	48 280	0,23	0,25	0,15	-24,81	-22,62
Brezilya/ Brazil	85 473	42 530	49 754	0,24	0,17	0,15	-50,24	16,99
Kolombiya/ Colombia	26 046	19 416	29 650	0,07	0,08	0,09	-25,45	52,71
Şili/ Chile	24 307	10 421	8 645	0,07	0,04	0,03	-57,13	-17,04
Venezuela / Venezuela	6 435	5 035	6 956	0,02	0,02	0,02	-21,76	38,15
Diğ. GÜNEY AMERİKA ÜLKELERİ OTHER SOUTH AMERICAN COUNTRIES	23 731	14 106	15 381	0,07	0,06	0,05	-40,56	9,04
TOPLAM GÜNEY AMERİKA TOTAL SOUTH AMERICA	248 969	153 902	158 666	0,69	0,61	0,49	-38,18	3,10
TOPLAM KUZEY AMERİKA TOTAL NOT-RTH AMERICA	17 719	13 368	15 597	0,05	0,05	0,05	-24,56	16,67
TOPLAM ORTA AMERİKA TOTAL CENTRAL AMERICA	11 131	7 629	8 435	0,03	0,03	0,03	-31,46	10,56
TOPLAM AMERİKA TOTAL AMERICA	277 819	174 899	182 698	0,77	0,69	0,56	-37,05	4,46
Bahreyn/ Bahrain	32 476	41 505	59 442	0,09	0,16	0,18	27,80	43,22
Birleşik Arap Emirlikleri/ United Arab Emirates	51 600	38 315	49 360	0,14	0,15	0,15	-25,75	28,83
Irak/ Iraq	1 094 144	420 831	896 876	3,02	1,66	2,77	-61,54	113,12
İsrail/ Israel	224 568	293 988	380 415	0,62	1,16	1,17	30,91	29,40
Katar/ Qatar	35 832	32 681	48 764	0,10	0,13	0,15	-8,79	49,21
Kuveyt/ Kuwait	174 486	179 938	255 644	0,48	0,71	0,79	3,12	42,07
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti/ Turkish Republic of Northern Cyprus	233 278	222 839	245 858	0,64	0,88	0,76	-4,47	10,33
Lübnan/ Lebanon	197 552	191 642	237 476	0,55	0,76	0,73	-2,99	23,92
Suudi Arabistan/ Saudi Arabia	450 674	530 410	651 170	1,24	2,09	2,01	17,69	22,77
Ürdün / Jordan	162 866	203 179	277 729	0,45	0,80	0,86	24,75	36,69
Yemen Yemen	24 237	25 325	28 491	0,07	0,10	0,09	4,49	12,50
Diğ. BATI ASYA ÜLKELERİ/ OTHER EAST ASIA COUNTRIES	882 280	324 998	461 776	2,43	1,28	1,42	-63,16	42,09
TOPLAM BATI ASYA/ TOTAL EAST ASIA	3 563 993	2 505 651	3 593 001	9,83	9,88	11,09	-29,70	43,40
Bangladeş/ Bangladesh	12 212	8 951	11 346	0,03	0,04	0,04	-26,70	26,76
Çin Halk Cumhuriyeti/ People Republic's of China	313 704	167 570	247 277	0,87	0,66	0,76	-46,58	47,57
Endonezya/ Indonesia	56 867	47 232	85 031	0,16	0,19	0,26	-16,94	80,03
Filipinler/ Philippines	83 515	59 015	63 244	0,23	0,23	0,20	-29,34	7,17

MİLLİYET	YILLAR YEARS			MİLLİYET PAYI % RATE OF NATIONALITY %			% DEĞİŞİM ORANI CHANGE RATE %	
	2015	2016	2017*	2015	2016	2017*	2016/2015	2017/2016
Hindistan/ India	131 869	79 316	86 996	0,36	0,31	0,27	-39,85	9,68
İran /Iran	1 700 385	1 665 160	2 501 948	4,69	6,57	7,72	-2,07	50,25
Malezya/ Malaysia	69 616	49 255	61 166	0,19	0,19	0,19	-29,25	24,18
Pakistan / Pakistan	59 700	52 023	77 464	0,16	0,21	0,24	-12,86	48,90
Singapur/ Singapore	26 892	15 962	17 561	0,07	0,06	0,05	-40,64	10,02
Tayland/ Thailand	22 125	12 483	30 721	0,06	0,05	0,09	-43,58	146,10
DIĞ. GÜNEY ASYA ÜLKELERİ OTHER SOUTH ASIA COUNTRIES	120 047	125 159	147 155	0,33	0,49	0,45	4,26	17,57
TOPLAM GÜNEY ASYA TOTAL SOUTH ASIA	2 596 932	2 282 126	3 329 909	7,17	9,00	10,27	-12,12	45,91
TOPLAM ASYA/ TOTAL ASIA	6 160 925	4 787 777	6 922 910	17,00	18,89	21,36	-22,29	44,60
Almanya/ Germany	5 580 792	3 890 074	3 584 653	15,40	15,34	11,06	-30,30	-7,85
Avusturya/ Austria	486 044	310 946	287 746	1,34	1,23	0,89	-36,03	-7,46
Belçika/ Belgium	617 406	413 614	419 998	1,70	1,63	1,30	-33,01	1,54
Çek Cumhuriyeti (Çekya)/ Czechia	212 464	87 328	126 567	0,59	0,34	0,39	-58,90	44,93
Danimarka/ Denmark	408 841	329 618	269 026	1,13	1,30	0,83	-19,38	-18,38
Finlandiya/ Finland	213 803	122 185	97 112	0,59	0,48	0,30	-42,85	-20,52
Fransa/ France	847 259	555 151	578 524	2,34	2,19	1,79	-34,48	4,21
Hollanda/ Netherlands	1 232 487	906 336	799 006	3,40	3,57	2,47	-26,46	-11,84
İngiltere (Birleşik Krallık)/ Great Britain	2 512 139	1 711 481	1 658 715	6,93	6,75	5,12	-31,87	-3,08
İrlanda/ Ireland	101 379	54 221	50 102	0,28	0,21	0,15	-46,52	-7,60
İspanya/ Spain	236 063	106 582	106 757	0,65	0,42	0,33	-54,85	0,16
İsveç/ Sweden	624 649	320 580	289 134	1,72	1,26	0,89	-48,68	-9,81
İsviçre/ Switzerland	380 338	215 194	206 479	1,05	0,85	0,64	-43,42	-4,05
İtalya/ Italy	507 897	213 227	205 788	1,40	0,84	0,63	-58,02	-3,49
İzlanda/ Iceland	9 579	3 314	2 455	0,03	0,01	0,01	-65,40	-25,92
Lüksemburg/ Luxembourg	12 764	4 831	4 922	0,04	0,02	0,02	-62,15	1,88
Macaristan/ Hungary	140 197	64 737	79 899	0,39	0,26	0,25	-53,82	23,42
Norveç/ Norway	282 210	156 215	116 180	0,78	0,62	0,36	-44,65	-25,63
Polonya/ Poland	500 779	205 701	296 120	1,38	0,81	0,91	-58,92	43,96
Portekiz/ Portugal	56 312	27 015	26 727	0,16	0,11	0,08	-52,03	-1,07
Slovakya/ Slovakia	151 514	61 477	97 967	0,42	0,24	0,30	-59,42	59,36
Yunanistan	755 414	593 150	623 705	2,08	2,34	1,92	-21,48	5,15
DIĞ. AVRUPA OECD ÜLKELERİ OTHER EUROPEAN OECD COUNTRIES			2			0,00		
TOPLAM AVRUPA OECD TOTAL EUROPEAN OECD	15 870 330	10 352 977	9 927 584	43,79	40,84	30,63	-34,77	-4,11
Arnavutluk/ Albania	80 032	83 029	103 593	0,22	0,33	0,32	3,74	24,77
Bosna Hersek/ Bosnia - Herzegovina	85 434	66 177	90 378	0,24	0,26	0,28	-22,54	36,57
Bulgaristan/ Bulgaria	1 821 480	1 690 766	1 852 867	5,03	6,67	5,72	-7,18	9,59
Estonya/ Estonia	63 363	35 549	48 024	0,17	0,14	0,15	-43,90	35,09
Güney Kıbrıs Rum Kesimi/ Southern Cyprus	12 967	10 342	10 201	0,04	0,04	0,03	-20,24	-1,36

MİLLİYET	YILLAR YEARS			MİLLİYET PAYI % RATE OF NATIONALITY %			% DEĞİŞİM ORANI CHANGE RATE %	
	2015	2016	2017*	2015	2016	2017*	2016/2015	2017/2016
Karadağ/ Montenegro	19 768	16 709	19 555	0,05	0,07	0,06	-15,47	17,03
Kosova/ Kosovo	97 818	100 022	116 049	0,27	0,39	0,36	2,25	16,02
Letonya/ Letonia	60 485	34 861	46 536	0,17	0,14	0,14	-42,36	33,49
Litvanya/ Lithuania	112 654	109 749	134 264	0,31	0,43	0,41	-2,58	22,34
Makedonya/ Macedonia	167 428	146 008	172 851	0,46	0,58	0,53	-12,79	18,38
Malta/ Malta	9 210	5 849	5 523	0,03	0,02	0,02	-36,49	-5,57
Romanya/ Romania	441 097	357 473	423 868	1,22	1,41	1,31	-18,96	18,57
Sırbistan/ Serbia	178 997	110 594	146 852	0,49	0,44	0,45	-38,21	32,78
Slovenya/ Slovenia	39 734	18 863	25 105	0,11	0,07	0,08	-52,53	33,09
DIĞ. AVRUPA OECD DIŞI ÜLKELERİ/ OTHER EUROPEAN NON OECD COUNTRIES	3 029	1 562	1 612	0,01	0,01	0,00	-48,43	3,20
TOPLAM AVRUPA OECD DIŞI/ TOTAL EUROPE NON OECD	3 232 094	2 808 899	3 220 908	8,92	11,08	9,94	-13,09	14,67
TOPLAM AVRUPA/ TOTAL EUROPE	19 102 424	13 161 876	13 148 492	52,70	51,92	40,57	-31,10	-0,10
Azerbaycan/ Azerbaijan	602 488	606 223	765 514	1,66	2,39	2,36	0,62	26,28
Beyaz Rusya (Belarus)/ Belarus	204 355	113 793	229 229	0,56	0,45	0,71	-44,32	101,44
Ermenistan/ Armenia	48 522	39 063	48 320	0,13	0,15	0,15	-19,49	23,70
Gürcistan/ Georgia	1 911 832	2 206 266	2 438 730	5,27	8,70	7,52	15,40	10,54
Kazakistan/ Kazakhstan	423 744	240 188	402 830	1,17	0,95	1,24	-43,32	67,71
Kırgızistan/ Kirghizstan	88 369	88 877	104 911	0,24	0,35	0,32	0,57	18,04
Moldova/ Moldova	149 800	140 117	171 538	0,41	0,55	0,53	-6,46	22,42
Özbekistan/ Uzbekistan	143 331	134 330	195 745	0,40	0,53	0,60	-6,28	45,72
Rusya Fed./ Russian Federation	3 649 003	866 256	4 715 438	10,07	3,42	14,55	-76,26	444,35
Tacikistan/ Tajikistan	31 917	24 768	30 532	0,09	0,10	0,09	-22,40	23,27
Türkmenistan/ Turkmenistan	174 330	165 762	230 881	0,48	0,65	0,71	-4,91	39,28
Ukrayna/ Ukraine	706 551	1 045 043	1 284 735	1,95	4,12	3,96	47,91	22,94
TOPLAM B.D.T. TOTAL CAC	8 134 242	5 670 686	10 618 403	22,44	22,37	32,76	-30,29	87,25
Amerika Birleşik Devletleri/ United States of America	798 787	459 493	329 257	2,20	1,81	1,02	-42,48	-28,34
Avustralya/ Australia	225 762	97 626	77 153	0,62	0,39	0,24	-56,76	-20,97
Güney Kore/ South Korea	228 694	106 904	120 622	0,63	0,42	0,37	-53,25	12,83
Japonya/ Japan	104 847	44 695	49 323	0,29	0,18	0,15	-57,37	10,35
Kanada/ Canada	187 615	106 285	81 196	0,52	0,42	0,25	-43,35	-23,61
Meksika/ Mexico	45 902	20 958	19 632	0,13	0,08	0,06	-54,34	-6,33
Yeni Zelanda/ New Zealand	36 915	15 287	11 362	0,10	0,06	0,04	-58,59	-25,68
TOPLAM DIĞER OECD/ TOTAL OTHER OECD	1 628 522	851 248	688 545	4,49	3,36	2,12	-47,73	-19,11
TOPLAM MİLLİYETSİZ / TOTAL UNPATRI- OTIC	54 436	38 447	54 296	0,15	0,15	0,17	-29,37	41,22
TOPLAM OKYANUSYA/ TOTAL OCEANIA	377	547	438	0,00	0,00	0,00	45,09	-19,93
YABANCI TOPLAM/ FOREIGN TOTAL	36 244 632	25 352 213	32 410 034	100,00	100,00	100,00	-30,05	27,84

Kaynak: <http://yigm.kulturTurizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, 09.02.2018.
Source: <http://yigm.kulturTurizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, 09.02.2018.

2.3. MİLLİYETLERİNE GÖRE İSTANBUL'A GELEN YABANCILAR (2017)

2.3. THE FOREIGN VISITORS OF ISTANBUL ACCORDING TO THEIR NATIONALITIES (2017)

İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere ve Yıllara Göre Dağılımı
Distribution of Foreign Visitors Coming to İstanbul in Terms of Nationalities and Years

İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün Atatürk ve Sabiha Gökçen Havalimanları ile Haydarpaşa, Pendik, Tuzla, Zeytinburnu, Ambarlı ve Karaköy limanlarından elde ettiği verilere göre 2014-2017 yılları arasında İstanbul'a gelen yabancı ziyaretçi sayıları Tablo 22'de görülmektedir. (<http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/Eklenti/52627,Temmuz-2017pdf.pdf?0,26.06.2017>.)

Aylık bazda incelendiğinde, 2017 yılında Ocak, Şubat ve Mart aylarındaki düşüş yüzdeleri Tablo 22'de detaylı görülmektedir. 2017 yılının Haziran ayında İstanbul'a gelen yabancı sayısı 2016 ile karşılaştırıldığında %17 oranında bir artış olduğu görülmektedir. Mayıs ayında 830.019 kişi İstanbul'u ziyaret ederken bu rakam Haziran ayında 827.494 olarak gerçekleşmiştir.

According to the information obtained from the Provincial Directorate of Culture and Tourism of İstanbul and the data obtained from Atatürk and Sabiha Gökçen Airports and Haydarpaşa, Pendik, Tuzla, Zeytinburnu, Ambarlı and Karaköy ports, the number of foreign visitors of İstanbul between 2014-2017 is seen in the Table 22. (<http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/Eklenti/52627,Temmuz-2017pdf.pdf?0,26.06.2017>.)

When it is examined as monthly, it is seen that, in all months, except January of 2016, there are decreases in tourist arrivals in comparison with 2015. Percentage of decline can be seen in the Table 22 as detailed. When the number of visitors of İstanbul is compared to 2016, it is seen that there have been 17,0% increased. In May, 830.019 and in June 827.494 tourists have visited to İstanbul.

Tablo 22: İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçi Sayıları (2016-2017)

Table 22: Foreign Visitors of İstanbul (2016-2017)

AY/ MONTH	YIL/ YEAR				DEĞİŞİM ORANI (%)/ CHANE RATE %		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK/ JANUARY	635.283	691.496	692.172	559.372	8,85	0,10	-19,2
ŞUBAT/ FEBRUARY	696.054	732.202	674.465	590.175	5,19	-7,89	-12,5
MART/ MARCH	866.985	944.931	783.164	742.479	8,99	-17,12	-5,2
NİSAN/ APRIL	1.014.662	1.037.506	715.161	835.614	2,25	-31,07	16,8
MAYIS/ MAY	1.079.598	1.182.906	869.446	830.019	9,57	-26,50	-4,5
HAZİRAN/ JUNE	1.090.284	1.091.357	707.050	827.494	0,10	-35,21	17,0
TEMMUZ/ JULY	1.155.407	1.400.183	924.686	1.319.549	21,19	-33,96	42,7
AĞUSTOS/ AUGUST	1.290.218	1.333.515	908.663	1.247.384	3,36	-31,86	37,3
EYLÜL/ SEPTEMBER	1.181.742	1.205.089	800.675	1.045.896	1,98	-33,56	30,6
EKİM/ OCTOBER	1.132.655	1.125.263	790.951	1.122.266	-0,65	-29,71	41,9
KASIM/ NOVEMBER	844.289	848.420	663.524	831.982	0,49	-21,79	25,4
ARALIK/ DECEMBER	855.806	821.809	674.030	888.365	-3,97	-17,98	31,8
TOPLAM/ TOTAL	11.842.983	12.414.677	9.203.987	10.840.595	4,82	-25,86	17,7

Tablo 23'te İstanbul iline 2016 ve 2017 yıllarında gelen yabancı ziyaretçi sayıları milliyetlerine göre görülmektedir. Tabloya göre; 2017 yılında Almanlar bir önceki yıla göre yaklaşık %2 oranında azalış gösterirken, Ruslar'da %66, İranlılar'da ise %39 ve Iraklılar'da %84,8 oranında artış görülmektedir.

In Table 23, the number of visitors from all nationalities to İstanbul in 2016 and 2017 are seen. According to the table, while there is a decrease in Germans by 2 %; there are increases in Russians by 66%, Iran 39% and Iraq 84,8%.

Tablo 23. İstanbul'a Gelen Yabancılar Tüm Milliyetler (2016-2017)

Table 23. The Foreign Visitors of İstanbul From All Nationalities (2016-2017)

S. No	ÜLKE İSMİ/ NAME OF NATIONALITY	2016 Gelen Arrivals	2017 Gelen Arrivals	Değişim/ Change%	S. No	ÜLKE İSMİ/ NAME OF NATIONALITY	2016 Gelen Arrivals	2017 Gelen Arrivals	Değişim/ Change %
1	ALMANYA/GERMANY	1.006.495	986.560	-2,0	56	HAYMATLOS/ STATELESS	28.611	40.536	41,7
2	İRAN/ IRAN	648.176	900.810	39,0	57	ARNAVUTLUK/ ALBANIA	34.566	38.870	12,5
3	SUUDİ ARABİSTAN/ SAUDO ARABIA	476.561	557.834	17,1	58	MOLDOVA CUM./ MOLDOVA	37.360	38.681	3,5
4	IRAK/ IRAQ	280.092	517.653	84,8	59	AFGANİSTAN/ AFGHANISTAN	42.958	38.487	-10,4
5	RUSYA FEDERASYONU/ RUSSIAN FEDERATION	297.723	494.084	66,0	60	BOSNA HERSEK/ BOSNIA HERZIGOVA	30.179	37.371	23,8
6	İNGİLTERE/ ENGLAND	371.526	380.943	2,5	61	POLONYA/ POLAND	37.307	36.912	-1,1
7	FRANSA/ FRANCE	362.947	370.517	2,1	62	FİLİPİNLER/ PHILIPPINES	32.483	35.567	9,5
8	UKRAYNA/ UKRAIN	289.395	304.275	5,1	63	GÜNEY AFRIKA/ SOUTH AFRICA	24.907	30.367	21,9
9	ABD/ USA	319.273	270.887	-15,2	64	BEYAZ RUSYA/ BELARUS	25.204	29.155	15,7
10	HOLLANDA/ NETHERLANDS	260.931	253.805	-2,7	65	FİNLANDIYA/ FINLAND	31.722	28.538	-10,0
11	KUVEYT/ KUWAIT	170.839	241.930	41,6	66	TACİKİSTAN/ TAJIKISTAN	23.162	27.401	18,3
12	ÇİN/ CHINA	154.999	221.870	43,1	67	YEMEN/ YEMEN	23.861	27.388	14,8
13	TÜRKMENİSTAN// TURKMENISTAN	155.449	217.504	39,9	68	MACARİSTAN/ HUNGARY	26.957	26.901	-0,2
14	AZERBEYCAN/ AZERBAIJAN	188.199	216.162	14,9	69	TAYLAND/ THAILAND	10.122	26.794	164,7
15	CEZAYİR/ ALGERIA	171.504	205.915	20,1	70	ÇEK CUMHURİYETİ/ CZECH REPUBLIC	27.976	26.181	-6,4
16	ÜRDÜN/ JORDAN	139.979	189.633	35,5	71	FİLİSTİN/ PALESTINE	15.455	25.349	64,0
17	ÖZBEKİSTAN/ UZBEKISTAN	124.040	177.604	43,2	72	İRLANDA/ IRELAND	25.991	25.030	-3,7
18	LÜBNAN/ LEBANON	134.167	165.800	23,6	73	NİJERYA/ NIGERIA	24.502	24.723	0,9
19	İTALYA/ ITALY	168.083	163.034	-3,0	74	MAKEDONYA/ MACEDONIA	23.026	24.673	7,2
20	İSRAİL/ ISRAEL	107.358	151.212	40,8	75	KOLOMBİYA/ COLOMBIA	15.102	24.479	62,1
21	KAZAKİSTAN/ KAZAKHSTAN	105.559	150.457	42,5	76	UMMAN/ OMAN	13.139	23.525	79,0
22	İSVEÇ/ SWEDEN	129.632	150.204	15,9	77	LİTVANYA/ LITHUANIA	19.815	20.777	4,9
23	AVUSTURYA/ AUSTRIA	136.773	138.493	1,3	78	PORTEKİZ/ PORTUGAL	19.510	19.216	-1,5
24	BELÇİKA/ BELGIUM	119.052	122.193	2,6	79	SLOVENYA/ SLOVENIA	12.219	17.348	42,0
25	GÜNEY KORE/ SOUTH KOREA	97.411	109.113	12,0	80	ERMENİSTAN/ ARMENIA	15.338	16.959	10,6
26	TUNUS/ TUNUSIA	96.818	107.776	11,3	81	HIRVATİSTAN/ CROATIA	13.757	15.758	14,5
27	İSVİÇRE/ SWITZERLAND	105.503	106.759	1,2	82	MEKSİKA/ MEXICO	12.402	15.345	23,7
28	FAS/ MOROCCO	79.755	104.511	31,0	83	SİNGAPUR/ SINGAPORE	12.484	14.932	19,6
29	KKTC/ TRNC	95.829	101.203	5,6	84	SLOVAKYA/ SLOVAKIA	13.944	14.930	7,1
30	SURİYE/ SYRIA	92.995	99.958	7,5	85	LETONYA/ LATVIA	12.776	13.759	7,7
31	LİBYA/ LIBYA	70.666	98.497	39,4	86	ESTONYA/ ESTONIA	13.549	13.186	-2,7
32	MİSİR/ EGYPT	92.048	97.265	5,7	87	MOĞOLİSTAN/ MONGOLIA	10.353	12.356	19,3
33	KIRGIZİSTAN/ KIRGHIZISTAN	82.559	94.140	14,0	88	SUDAN/ SUDAN	10.071	11.556	14,7
34	ROMANYA/ ROMANIA	83.928	91.830	9,4	89	BANGLADEŞ/ BANGLADESH	8.518	10.772	26,5
35	İSPANYA/ SPAIN	83.152	89.051	7,1	90	KARADAĞ/ MONTENEGRO	9.576	10.714	11,9
36	DANİMARKA/ DENMARK	79.261	82.650	4,3	91	YENİ ZELENDA/ NEW ZELAND	9.335	8.126	-13,0
37	ENDONEZYA/ INDONESIA	40.633	77.908	91,7	92	ŞİLİ/ CHILE	7.054	7.422	5,2
38	YUNANİSTAN/ GREECE	83.108	75.602	-9,0	93	HONG KONG/ HONG KONG	5.161	6.522	26,4

S. No	ÜLKE İSMİ/ NAME OF NATIONALITY	2016 Gelen Arrivals	2017 Gelen Arrivals	Değişim/ Change%	S. No	ÜLKE İSMİ/ NAME OF NATIONALITY	2016 Gelen Arrivals	2017 Gelen Arrivals	Değişim/ Change %
39	BULGARİSTAN/ BULGARIA	73.785	74.945	1,6	94	VENEZUELA/ VENEZUELA	3.802	6.148	61,7
40	PAKİSTAN/ PAKİSTAN	47.995	72.664	51,4	95	SENEGAL/ SENEGAL	5.593	6.038	8,0
41	HİNDİSTAN/ INDIA	64.543	71.821	11,3	96	DEMOK. KONGO CUM./ CONGO	5.087	6.027	18,5
42	KANADA/ CANADA	72.047	67.715	-6,0	97	ETİYOPYA/ ETHIOIA	5.130	5.794	12,9
43	GÜRCİSTAN/ GEORGIA	57.665	64.454	11,8	98	KAMERUN/ CAMEROON	5.352	5.701	6,5
44	TAYVAN/ TAIWAN	44.301	59.295	33,8	99	NEPAL/ NEPAL	3.187	5.588	75,3
45	BAHREYN/ BAHRAIN	40.700	58.533	43,8	100	KIBRIS RUM KESİMİ/ SOUTHERN CYPRUS	5.450	5.188	-4,8
46	MALAZYA/ MALAYSIA	46.233	56.542	22,3	101	SOMALİ/ SOMALİ	3.333	4.893	46,8
47	KOSOVA/ KOSOVO	47.702	54.421	14,1	102	KENYA/ KENYA	5.547	4.767	-14,1
48	AVUSTRALYA/ AUSTRALIA	58.450	53.495	-8,5	103	EKVATOR/ EKVADOR	3.377	4.726	39,9
49	NORVEÇ/ NORWAY	35.984	48.869	35,8	104	BİR. MİLLETLER ÖRG./ UNITED NATIONS ORGANIZATION	4.250	4.287	0,9
50	KATAR/ QATAR	31.007	47.642	53,6	105	MALTA/ MALTA	4.263	4.271	0,2
51	ARJANTİN/ ARGENTINA	57.894	44.303	-23,5	106	PERU/ PERU	3.546	4.245	19,7
52	BİRLEŞİK ARAP EMİR./ UNITED ARAB EMIRATES	37.361	45.371	21,4	107	GANNA/ GANNA	3.213	4.231	31,7
53	BREZİLYA/ BRASİL	32.765	43.104	31,6	108	VIETNAM/ VIETNAM	2.148	3.640	69,5
54	JAPONYA/ JAPAN	38.307	42.406	10,7	109	UGANDA/ UGANDA	2.967	3.176	7,0
55	SİRBİSTAN/ SERBIA	34.804	40.576	16,6	110	ERİTRE/ ERITREA	1.403	2.952	110,4

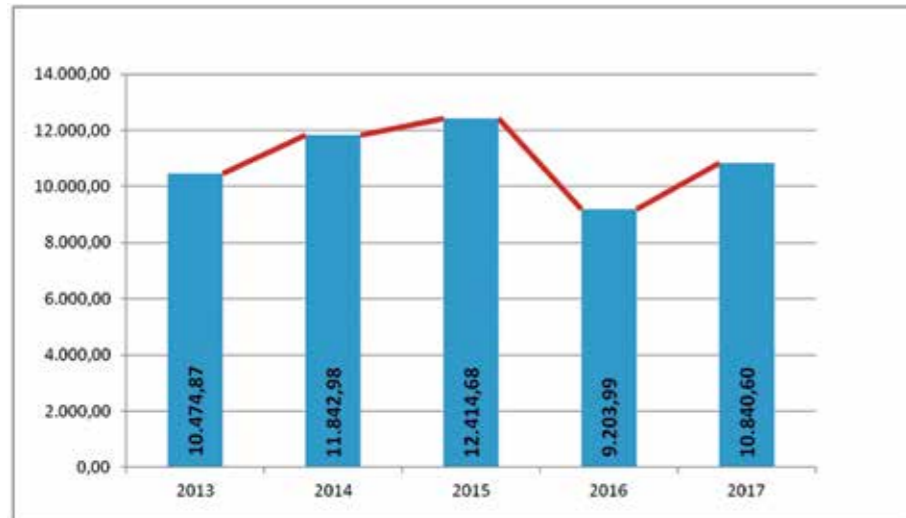
Kaynak: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/Eklenti/56803,aralik-2017pdf.pdf?0>
Source: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/Eklenti/56803,aralik-2017pdf.pdf?0>

Grafik 4'te 2013 - 2017 yılları arasında İstanbul'a gelen ziyaretçi sayıları karşılaştırılmaktadır. Grafiğe göre, 2017 yılında 2015 yılı rakamlarına hala ulaşamamış olmakla birlikte, geçen yıla kıyasla %17.78 oranında artış gerçekleştirmiş ve toplamda 10.840.60 turist İstanbul'a gelmiştir.

In the Graphic 4, there is a comparison of number of visitors between 2013 -2017. According to the graph, in 2017, while it is still lower than the numbers of 2015, in comparison with 2016 there became an increase by 17.78 % and in total, 10.840,60 tourist have visited to İstanbul.

Grafik 4: İstanbul'a Geliş Sayılarının Karşılaştırması (2013, 2014, 2015, 2016, 2017)

Graph 4: The Comparison of the Number of the Arrivals to İstanbul (2013, 2014, 2015, 2016, 2017)

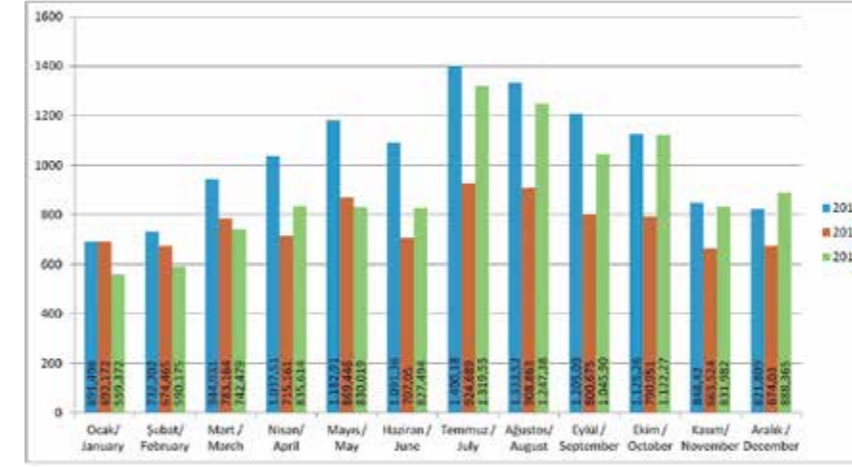

Kaynak: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/Eklenti/56803,aralik-2017pdf.pdf?0>
Source: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/Eklenti/56803,aralik-2017pdf.pdf?0>

Grafik 5'te, 2015, 2016 ve 2017 yılları arasında ay bazında ziyaretçi rakamları yer almaktadır.

The number of visitors in terms of monthly visitors of 2015, 2016 and 2017 are in the graph 5.

Grafik 5: 2015-2017 Yılları İstanbul'a Gelen Aylık Ziyaretçi Sayısı Graph 5: The Number of Monthly Visitors of İstanbul 2015-2017

Turistlerin İstanbul'a giriş noktaları incelendiğinde ise Tablo 24'te görüldüğü üzere 2017 yılında en çok turist giriş noktası Atatürk Havalimanı olmuştur. Atatürk havalimanını Sabiha Gökçen Havalimanı takip ederken, tabloda en az girişin Karaköy limanı olduğu görülmektedir.

When the arrival points of tourists to İstanbul are examined, as seen in the Table 24, Atatürk Airport have the highest number of arrival. Sabiha Gökçen Airport is following it and it is seen that Karakoy Port has the lowest number of arrival.

Tablo 24: Geliş Noktalarına Göre Gelen Yabancı Ziyaretçi Sayıları

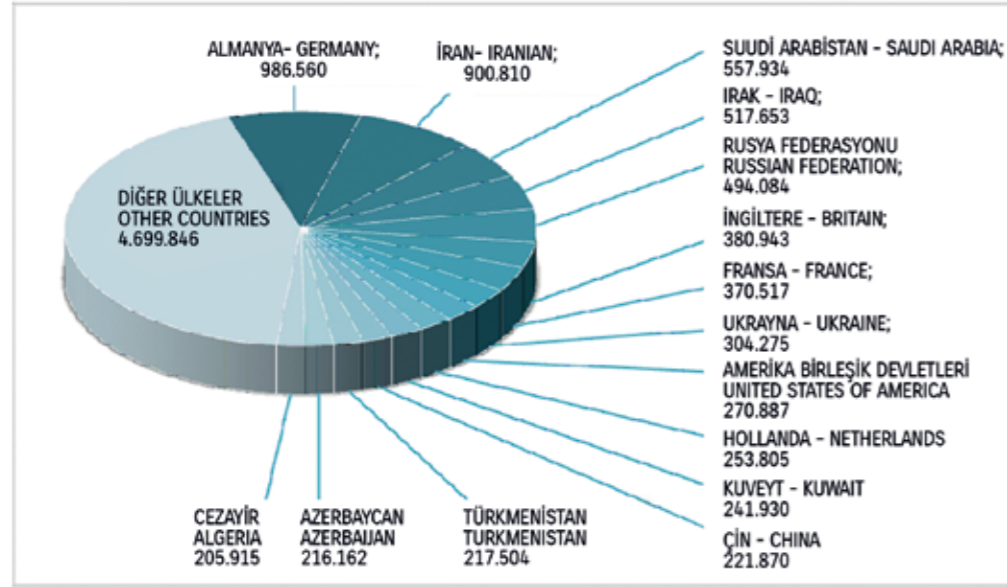
Table 24: The Number of Foreign Visitors According to Arrival Points

2017	Atatürk Havalimanı/ Atatürk Airport	Sabiha Gökçen Havalimanı/ Sabiha Gökçen Airport	H.paşa Limanı/ H.paşa Port	Karaköy Limanı/ Karaköy Port	Karaköy Transit/ Karaköy Transit	Pendik + Tuzla Limanı/ Pendik + Tuzla Port	Zeytinburnu + Ambarlı Limanı/ Zeytinburnu + Ambarlı Port	Toplam Total
Ocak/ January	447.826	109.430	195	11	0	1.073	837	559.372
Şubat / February	471.059	117.330	230	0	0	819	737	590.175
Mart/March	595.484	144.716	246	26	0	934	1.073	742.479
Nisan / April	659.687	173.539	240	0	0	1.117	1.031	835.614
Mayıs/ May	664.518	163.017	277	0	0	1.183	1.024	830.019
Haziran/ June	641.623	183.170	424	320	0	1.132	825	827.494
Temmuz/July	1.009.404	307.339	511	1	0	1.387	907	1.319,549
Ağustos/ August	968.961	276.341	28	0	0	1.183	871	1.247,384
Eylül/ September	825.777	217.018	466	17	652	971	995	1.045,896
Ekim/ October	880.362	239.080	444	0	0	1.096	1.284	1.122,266
Kasım/ November	669.260	159.670	503	0	0	1.169	1.380	831.982
Aralık/ December	693.777	191.870	450	0	0	1.020	1.248	888.365
Toplam/ Total	8.527,738	2.282,520	4.014	375	652	13.084	12.212	10.840,595

Kaynak: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/Eklenti/56803,aralik-2017pdf.pdf?0>
Source: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/Eklenti/56803,aralik-2017pdf.pdf?0>

2017 yılında İstanbul'a en çok gelen ülke vatandaşlarının rakamları Grafik 6'da yer almaktadır.

The number of countries which have the highest arrivals to İstanbul in 2017 are shown in the Graph 6.

Grafik 6: Milliyetlerine Göre İstanbul'a En Çok Gelen Ülkeler (2017)**Graph 6: Foreign Tourists of Istanbul According to their Nationalities (2017)**

Kaynak: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/Eklenti/56803,aralik-2017pdf.pdf?0>
Source: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/Eklenti/56803,aralik-2017pdf.pdf?0>

Tablo 25'te son üç yılda Arap ülkelerinden gelen İstanbul'a gelen ziyaretçi sayıları görülmektedir. Arap ülkelerinden geliş rakamlarında 2017 yılında 2016'ya oranla %33,3 artış gerçekleşmiştir. 2017 yılında 2016 yılına kıyasla tüm ülkelerden gelişlerde artış yaşandığı görülmektedir.

The number of visitors from the Arab countries in the last 3 years are seen in the Table 25. The number of arrivals from Arab countries has increased by 33,3% in 2017 in comparison with 2016. It is also seen that the number of arrivals from all countries have increased.

Tablo 25: Son Üç Yılda Arap Ülkelerinden İstanbul'a Gelen Ziyaretçiler (2017)**Table 25: Visitors from Arab Countries to Istanbul in the Last 3 Years (2017)**

ÜLKE	COUNTRY	2015	2016	2017	2016-2017Değişim % Change of 2016-2017 %
SUUDİ ARABİSTAN	SAUDI ARABIA	412.251	476.561	563.231	18,2
İRAK	IRAQ	492.318	280.092	514.265	83,6
KUVEYT	KUWAIT	163.620	170.839	245.935	44,0
CEZAYİR	ALGERIA	166.823	171.504	205.075	19,6
ÜRDÜN	LEBANON	116.681	139.979	189.323	35,3
LÜBNAN	JORDAN	133.185	134.167	164.979	23,0
TUNUS	TUNUSIA	99.109	96.818	108.319	11,9
FAS	MOROCCO	100.769	79.755	103.990	30,4
SURİYE	SYRIA	343.840	92.995	100.140	7,7
LİBYA	LIBYA	230.123	70.666	98.095	38,8
MISIR	EGYPT	94.483	92.048	97.690	6,1
BAHREYN	BAHRAIN	31.661	40.700	59.916	47,2
KATAR	QATAR	33.971	31.007	49.259	58,9
B.A.E	U.A.E.	50.158	37.361	45.363	21,4
YEMEN	YEMEN	23.354	23.259	27.631	18,8
FİLİSTİN	PALESTINE	13.368	15.680	25.168	60,5
UMMAN	OMAN	17.742	12.791	23.658	85,0
SUDAN	SUDAN	10.868	9.944	11.458	15,2
TOPLAM	TOTAL	2.534.324	1.976.166	2.633.495	33,3

Kaynak: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/Eklenti/56803,aralik-2017pdf.pdf?0>
Source: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/Eklenti/56803,aralik-2017pdf.pdf?0>

Tablo 26'da İstanbul'a gelen toplam ziyaretçi sayısı, Arap ülkelerinden gelen ziyaretçi sayısı ve bunların oranı görülmektedir. Toplamda geçen yıla oranla yaklaşık %25 artış gerçekleşmiştir.

The number of total visitor, visitors from Arab countries and the rates are seen in the Table 26. In total, there is nearly 25 % increase in comparison with the previous year.

Tablo 26. Arap Ülkelerinden Gelişlerin Toplam Geliş Sayısına Oranları (2015-2017)**Table 26: Rate of Arrivals From Arab Countries to Total Arrivals (2015- 2017)**

	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ SAYISI THE NUMBER OF VISITOR OF İSTANBUL	12.414.677	9.203.987	10.840.595	-34,8 %	17,78 %
ARAP ÜLKELERİNDEN GELENLERİN SAYISI VISITORS FROM ARAB COUNTRIES	2.534.324	1.976.166	2.633.495	-28,24%	24,96%
ORAN RATE	20,4	21,5	24,3		

Kaynak: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/Eklenti/56803,aralik-2017pdf.pdf?0>
Source: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/Eklenti/56803,aralik-2017pdf.pdf?0>

2.3.2. Antalya'ya Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere ve Yıllara Göre Dağılımı (2017)

2.3.2 Distribution of Foreign Visitors Coming To Antalya In Terms Of Nationalities And Years (2017)

Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden alınan veriler ışığında Antalya ilinin ziyaretçi sayıları ve ülkesel dağılımları Tablo 27'de yer almaktadır. Tablo incelendiğinde 2015 yılında 10.875.464 olan turist geliş sayısı, 2016 yılında 6.181.913'e düşmüşken, 2017 yılında ise yeniden artarak 9.738.692 olmuştur. Milliyetler bazında incelendiğinde ise 2016 yılında 486.548 olan Rus turist sayısı 2017 yılında %664 artarak 3.715.035 olmuştur. 2017 yılında Rusya'dan gelen turistler, Antalya'ya gelen turistlerin % 38,1'ini oluşturmaktadır. Antalya'nın önemli bir pazarı olan Almanlar incelendiğinde ise, 2016 yılında Almanya'dan gelen turist sayısı 1.975.355 iken 2017 yılında %16 düşerek 1.658.811 olmuştur. İngiltere'den gelen turist sayısı ise 2017 yılında bir önceki yıla kıyasla %8 oranında bir artış göstererek 361.903 olmuştur. Hollanda'dan gelen turist sayısında ise Almanya'da olduğu gibi %16'lık bir düşüş gerçekleşmiş ve Antalya'ya geliş sayısı 257.546 olmuştur.

According to the Provincial Directorate of Culture and Tourism of Antalya, the number of visitors of Antalya and national distribution are seen in the Table 27. When the table is examined, it is seen that tourist arrivals were 10.875.464 in 2015, 6.181.913 in 2016 and reincreased to 9.738,692 in 2017. In terms of nationalities, while the numbers of Russian tourists were 486.548 in 2016, it increased by 664% and reached to 3.715.035 in 2017. Russian tourists are equal to 38 % of the total tourist number of Antalya in 2017. When the Germany which is also an important market for Antalya are examined, it is seen that the number of tourists from Germany were 1.975.355 in 2016 and decreased by 16% and became 1.658.811 in 2017. The number of British tourists has increased by 8% in 2017 in comparison with the previous year and became 361.903. There is also a significant decrease in the number of tourists from Netherlands which have decreased by 16%, like Germany, and became 257.546.

Tablo 27: Antalya'ya Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere ve Yıllara Göre Dağılımı

Table 27: Distribution Of Foreign Visitors Coming to Antalya In Terms Of Nationalities And Years

MİLLİYETİ	NATIONALITY	2015	2016	2017	2017/2016	
					Farkı	Yüzde
RUSYA	RUSSIAN FEDERATION	2.836.902	486.548	3.715.035	3.228.487	664%
ALMANYA	GERMANY	3.001.016	1.975.355	1.658.811	-316.544	-16%
UKRAYNA	UKRAIN	314.708	572.700	712.903	140.203	24%
İNGİLTERE	ENGLAND	438.398	333.995	361.903	27.908	8%
HOLLANDA	NETHERLANDS	434.842	306.280	257.546	-48.734	-16%
KAZAKİSTAN	KAZAKHSTAN	268.389	125.927	237.244	111.317	88%
İSRAİL	ISRAEL	106.148	169.186	173.904	4.718	3%
POLONYA	POLAND	240.641	100.824	168.702	67.878	67%
BEYAZ RUSYA	BELARUS	137.951	70.943	163.686	92.743	131%
BELÇİKA	BELGIUM	235.121	143.427	135.726	-7.701	-5%
DANİMARKA	DENMARK	177.658	133.284	117.925	-15.359	-12%
ROMANYA	ROMANIA	97.994	90.489	116.172	25.683	28%
İRAN	IRAN	107.502	86.443	102.371	15.928	18%
İSVEÇ	SWEEDEN	313.122	140.467	95.525	-44.942	-32%
LİTVANYA	LITHUANIA	61.763	65.804	87.072	21.268	32%
ÇEK CUMHURİYETİ	CZECH REPUBLIC	135.338	46.962	83.409	36.447	78%
SLOVAKYA	SLOVAKIA	111.428	41.857	76.731	34.874	83%
İSVİÇRE	SWITZERLAND	166.460	77.722	71.467	-6.255	-8%
MOLDOVA	MOLDOVA	58.672	45.869	66.789	20.920	46%
FRANSA	FRANCE	116.304	53.526	62.278	8.752	16%
NORVEÇ	NORWAY	170.093	85.233	51.201	-34.032	-40%
AVUSTURYA	AUSTRIA	194.670	80.333	50.079	-30.254	-38%
IRAK	IRAQ	28.185	15.593	46.988	31.395	201%
MACARİSTAN	HUNGARY	63.563	26.558	40.054	13.496	51%
FİNLANDİYA	FINLAND	112.458	55.889	37.281	-18.608	-33%
K.K.T.C.	NORTH CYPRUS	17.147	18.199	20.755	2.556	14%
İTALYA	ITALY	28.041	10.808	10.945	137	1%
SLOVENYA	SLOVENIA	14.003	5.297	5.142	-155	-3%
DİĞER	OTHER	446.581	368.889	496.843	127.954	35%
T.C.	TURKEY	440.366	447.506	514.475	66.969	15%
GENEL TOPLAM	TOTAL	10.875.464	6.181.913	9.738.962	3.557.049	58%

Kaynak: Antalya Valiliği Havalimanı Mülki İdare Amirliği Aralık-2017 verilerinden derlenmiştir.
Source: It was compiled from the Antalya Governorship Airport Administrative Authority.

2.3.3. Muğla'ya Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere ve Yıllara Göre Dağılımı (2017)

2.3.3. Distribution of Foreign Visitors Coming to Mugla in Terms of Nationalities and Years (2017)

2017 yılı milliyetlerine göre Muğla hudut kapılarından ülkemize giriş yapan turistlerin dağılımları Tablo 28'de yer almaktadır. 2017 yılında Muğla giriş noktalarından toplamda 2.089.503 turist giriş yapmıştır. Bu rakamın 186.767'si yerli turistlere aittir.

The distribution of the tourists which arrived to our country from Mugla entry points in 2017 according to the years and nationalities are shown in the Table 28. In total, 2.089.503 tourists have arrived from the Mugla entry points in 2017 and 186.767 of this number were turkish citizen tourists.

Tablo 28: Gelen Ziyaretçilerin Ülkelerine Göre Dağılımı (2017)

Table 28: Distribution of Visitors According to Their Countries (2017)

MİLLİYETİ	NATIONALITY	2014	2015	2016	2017	2017/2016
ALMANYA	GERMANY	226.668	290.661	168.598	147.247	-13
AMERİKA	AMERICA	24.862	21.455	15.858	8.031	-49
AVUSTRALYA	AUSTRALIA	11.386	9.911	6.194	3.622	-42
AVUSTURYA	AUSTRIA	16.462	16.632	7.063	5.586	-21
AZERBEYCAN	AZERBAIJAN	16.513	14.413	13.066	15.378	18
BELÇİKA	BELGIUM	116.137	106.096	48.168	46.101	-4
BEYAZRUSYA	BELARUS	14.201	8.995	3.685	12.327	235
BULGARİSTAN	BULGARIA	12.102	11.305	6.353	6.913	9
ÇEK CUMHU.	CZECH REPUBLIC	21.669	18.570	4.992	8.139	63
DANİMARKA	DENMARK	59.575	53.798	42.029	24.868	-41
FİNLANDİYA	FINLAND	29.339	20.994	9.577	3.479	-64
FRANSA	FRANCE	134.000	81.492	26.969	24.404	-10
G.AFİRİKA C.	R. OF S. AFRICA	2.276	2.347	1.174	1.112	-5
HOLLANDA	NETHERLANDS	244.486	220.389	127.749	95.953	-25
İNGİLTERE	ENGLAND	1.392.818	1.262.885	817.818	769.940	-6
İRAN	IRAN	7.916	5.982	3.766	3.674	-2
İRLANDA	IRELAND	21.592	19.867	11.489	7.223	-37
İSPANYA	SPAIN	5.094	5.151	2.569	2.486	-3
İSRAİL	ISRAEL	6.540	9.495	13.839	50.074	262
İSVEÇ	SWEEDEN	72.793	62.266	19.687	14.648	-26
İSVİÇRE	SWITZERLAND	12.665	14.989	9.318	8.930	-4
İTALYA	ITALY	40.560	30.740	11.892	11.581	-3
İZLANDA	ICELAND	2.810	3.041	226	281	24
JAPONYA	JAPAN	1.180	845	300	410	37
KANADA	CANADA	5.177	5.865	5.154	2.701	-48
KAZAKİSTAN	KAZAKHSTAN	1.965	3.825	655	3.189	387
LETONYA	LATVIA	1.924	1.883	1.081	1.364	26
LİTVANYA	LITHUANIA	14.485	13.583	12.602	11.005	-13
LÜBNAN	LEBANON	23.860	33.190	25.689	33.361	30
LÜKSEMBURG	LUXEMBURG	575	720	411	383	-7
MACARİSTAN	HUNGARY	4.846	4.838	1.341	1.518	13
MISIR	EGYPT	792	222	241	327	36
NORVEÇ	NORWAY	22.578	14.753	8.260	2.170	-74
POLONYA	POLAND	141.319	142.779	42.291	55.032	30
PORTEKİZ	PORTUGAL	1.922	2.585	1.078	981	-9
ROMANYA	ROMANIA	12.447	13.473	8.441	8.400	0
RUSYA FED.	RUSSIAN FEDERATION	269.585	220.324	17.385	303.300	1.645
SİRBİSTAN	SERBIA	14.892	6.539	872	2.242	157
SLOVAKYA	SLOVAKIA	4.737	4.625	804	1.053	31
SLOVENYA	SLOVENIA	869	957	285	475	67
SUUDİ ARABİSTAN	SAUDI ARAB.	1.163	1.127	725	739	2
UKRAYNA	UKRAIN	40.202	45.161	98.109	139.140	42
ÜRDÜN	JORDAN	11.396	12.402	11.882	11.165	-6
YENİ ZELANDA	NEW ZELAND	2.802	3.254	1.530	1.106	-28
YUNANİSTAN	GREECE	33.921	25.158	19.604	22.996	17

MİLLİYETİ	NATIONALITY	2014	2015	2016	2017	2017/2016
Diğer	OTHER	44.811	66.480	26.617	27.682	4
YABANCI TURİST	FOREIGN VISITORS	3.149.912	2.916.062	1.657.436	1.902.736	15
YERLİ TURİST	NATIONAL VISITORS	152.776	165.405	165.341	186.767	13
GENEL TOPLAMI	GENERAL TOTAL	3.302.688	3.081.467	1.822.777	2.089.503	15

Kaynak: <http://www.muglakulturturizm.gov.tr/TR,202437/milliyetlerine-gore.html> verilerinden derlenmiştir.
Source: It was compiled from the <http://www.muglakulturturizm.gov.tr/TR,202437/milliyetlerine-gore.html>

Tablo 29'da 2017 yılında Muğla hudut kapılarından giriş yapan ilk beş ülkenin dağılımına bakıldığında ise, en çok İngiltere vatandaşlarının giriş yaptığı görülmektedir. Toplamda 769.940 İngiliz turist Muğla'ya gelmiştir. İngilizleri, 303.300 turist sayısı ile Ruslar takip etmektedir.

When the distribution of the first five countries which have used entry points in 2017 is examined, it is seen in Table 29 that the UK citizens have the highest number of arrivals. Totally, 769.940 British tourists have visited to Muğla. Russian tourists are following British citizen with the 303.300 tourist number.

Tablo 29. Milliyetlerine Göre Muğla'ya En Çok Gelen Ülkeler (2017)

Table 29: Foreign Tourists of Muğla According to Their Nationalities (2017)

Milliyetler	Nationalities	Toplam/ Total
İngiltere	England	769.940
Rusya Federasyonu	Russian Federation	303.300
Almanya	Germany	147.247
Ukrayna	Ukrain	139.140
Hollanda	Netherlands	95.953
Diğer	Other	633.923
Toplam	Total	2.089.503

Kaynak: <http://www.muglakulturturizm.gov.tr/Eklenti/57020,ilk-bes-ulke-aralikpdf.pdf?0>
Source: <http://www.muglakulturturizm.gov.tr/Eklenti/57020,ilk-bes-ulke-aralikpdf.pdf?0>

2017 yılında Muğla gümrük kapılarından ülkemize giriş yapan turistlerin aylara ve hudut kapılarına göre dağılımı Tablo 30'da yer almaktadır. En çok giriş yapılan ay Ağustos ayı olmuştur. Ağustos ayında en çok giriş önce Dalaman havalimanından sonrada Milas-Bodrum havalimanından gerçekleşmiştir. Aralık ayı en düşük girişin yaşandığı ay olmuştur. Aralık ayında toplamda 5.361 turist Muğla hudutlarından giriş yapmıştır.

The distribution of the number of tourists which have used Muğla customs gates between January and June of 2017 are shown in the Table 30. The highest number of arrivals has been in June. In June, the highest number of arrivals have been from Dalaman airport and then Milas- Bodrum Airport. The lowest number of arrivals have been in December with 5.337 tourists.

Tablo 30: Muğla'ya Giriş Yapan Turistlerin Aylara Göre Dağılımı (2017)

Table 30: Distribution of the Tourists of Muğla According to the Months (2017)

Havalimanı Airport	Liman Port											Aylık Monthly	Aylık Artış % Monthly In- crease%	Ayların Toplamı Total of Months	Toplam Artış Total Increase
	Dalaman	Milas- Bodrum	Marma- ris	Bozbu- run	Bodrum	Man- tarbu	Fethiye	Datça	Güllük	Tur- gutReis	Yalı Kavak				
Ocak/January	830	1.541	394	0	1.770	733	57	3	240	12	0	5.580	-3%	5.580	-3%
Şubat/February	515	26	2.392	0	1.650	502	30	21	212	11	2	5.361	-36%	10.941	-22%
Mart/March	3.270	366	3.590	0	2.127	786	89	56	275	2	0	10.561	-45%	21.502	-36%
Nisan/April	43.078	13.823	9.166	0	4.463	5.398	708	210	293	15	26	77.180	9%	98.682	-5%
Mayıs/May	148.052	50.067	14.425	595	16.341	15.159	1.531	648	331	2.324	282	249.755	6%	348.437	2%
Haziran/June	199.205	85.166	13.381	2.598	13.492	16.849	2.608	892	261	7.043	1.031	342.526	25%	690.963	13%
Temmuz/July	232.494	110.414	19.322	3.065	24.099	22.230	3.262	1.748	249	4.970	1.959	423.812	17%	1.114.775	14%
Ağustos/August	227.043	107.579	19.643	4.400	21.333	24.240	3.736	2.285	373	12.295	2.586	425.513	18%	1.540.288	15%
Eylül/September	203.225	80.633	20.631	2.751	17.581	25.027	3.076	1.336	284	10.122	1.364	366.030	19%	1.906.318	16%
Ekim/October	89.776	33.640	11.988	261	12.245	15.053	1.548	514	221	2.503	128	167.877	1%	2.074.195	15%
Kasım/November	1.918	160	3.604	22	1.940	1.223	195	615	114	138	42	9.971	1%	2.084.166	15%
Aralık/December	995	16	784	0	1.967	1.046	194	21	155	131	28	5.337	25%	2.089.503	15%
TOPLAM/TOTAL	1.150.401	483.431	119.320	13.692	119.008	128.246	17.034	8.349	3.008	39.566	7.448	2.089.503			

2017 yılında Muğla hudut kapılarından giriş yapan turistlerin milliyetlerine ve hudut kapılarına göre dağılımları Tablo 31'de yer almaktadır. Tabloya göre; Almanlar, İngilizler, Lübnanlılar, Ruslar ve Ukraynalılar en çok Dalaman Havalimanından, Hollandalılar, Polonyalılar ve Azeriler en çok Bodrum havalimanından giriş yapmıştır.

Distribution of the tourists who have used the entry points of Muğla in 2017 according to their nationalities and entry points are shown in the Table 31. According to the table, Germans, English, Lebanese, Russians and Ukrainians have mostly used Dalaman Airport and Netherlanders, Polands and Azerbaijanis have mostly used the Bodrum Airport.

2017 yılında en çok yabancı turist girişi Dalaman Havalimanından gerçekleşmiştir. Dalaman havalimanından 1.135.834 yabancı turist, Bodrum havalimanından 465.409 yabancı turist, limanlardan ise 301.493 yabancı turist giriş yapmıştır. 2017 yılından yapılan girişler 2016 yılına kıyaslandığında Dalaman Havalimanının girişlerin yaklaşık %24 arttığı görülürken, Bodrum Havalimanından girişlerde % 2,5 ve limanlardan girişlerde %7,5 artış olduğu görülmektedir. Yerli turistlerin girişlerine bakıldığında ise 14.567 kişi Dalaman Havalimanından, 18.022 kişi Bodrum havalimanından ve 154.178 kişi ise limanlardan giriş yapmıştır.

The distribution of tourists who arrived to Muğla via air way or sea way between January and June of 2017 according to countries are shown in the Table 31. The highest number of foreign arrivals has been from Dalaman Airport in 2017. 1.135.834 foreign tourists from Dalaman Airport, 1465.409 foreign tourists from Bodrum Airport and 301.493 tourists from ports have been arrived. It is seen that while arrivals from Dalaman Airports increased nearly by 24%, arrivals from Bodrum Airport increased by 2,5% and arrivals from ports increased by 7,5% in 2017 in comparison with 2016. When the arrivals of Turkish citizen are examined, it is seen that 14.567 people from Dalaman Airport, 18.022 people from Bodrum Airport and 154.178 people from port have been arrived.

Tablo 31: Muğla'ya Giriş Yapan Turistlerin Milliyetlerine ve Hudut Kapılarına Göre Dağılımları (2017)
Table 31: Distribution of Tourists of Muğla According to Nationalities and Border Gates (2017)

	Ülkeler	Countries	Havalimanı		Liman									Toplam	
			Airports		Ports										Total
			Dalaman	Bodrum	Marmaris	Bozburun	Bodrum	Mantar Burnu	Fethiye	Datça	Güllük	Turgut Reis	Yalıkavak		
1	Almanya	Germany	44.921	31.882	12.572	672	15.900	37.966	929	311	11	2.008	75	147.247	
2	Amerika	America	1.314	1.047	1.149	456	1.202	1.178	275	245	3	865	297	8.031	
3	Avustralya	Australia	797	320	752	90	734	407	204	99	2	158	59	3.622	
4	Avusturya	Austria	1.856	544	484	213	915	1.272	103	81	0	100	18	5.586	
5	Azerbeycan	Azerbaijan	2.293	12.744	71	12	45	84	51	1	16	45	16	15.378	
6	Belçika	Belgium	10.093	27.549	1.551	126	3.684	2.420	165	111	2	381	19	46.101	
7	Beyaz Rusya	Belarus	7.709	4.329	123	5	49	69	13	3	0	25	2	12.327	
8	Bulgaristan	Bulgaria	575	3.604	788	55	535	1.001	83	14	0	185	73	6.913	
9	Çek Cumhu.	Czech Republic	2.784	3.847	165	10	820	332	18	2	0	159	2	8.139	
10	Danimarka	Denmark	10.807	10.572	1.628	63	771	722	120	39	0	139	7	24.868	
11	Finlandiya	Finland	1.033	114	1.418	18	490	366	18	4	0	11	7	3.479	
12	Fransa	France	2.380	9.790	2.341	327	5.274	2.741	218	284	5	933	111	24.404	
13	G.Afrika C.	R. of S. Africa	310	155	133	51	96	116	61	35	0	53	102	1.112	
14	Hollanda	Netherlands	34.362	41.916	3.196	422	10.000	5.057	212	167	3	582	36	95.953	
15	İngiltere	England	591.862	126.662	24.073	619	11.199	9.203	3.550	508	2	1.836	426	769.940	
16	İran	Iran	803	2.702	44	0	53	53	5	3	0	9	2	3.674	
17	İrlanda	Ireland	4.173	1.381	394	23	871	232	51	19	0	59	20	7.223	
18	İspanya	Spain	373	438	354	245	395	344	29	88	0	115	105	2.486	
19	İsrail	Israel	22.824	15.941	6.164	606	1.742	2.288	129	236	0	117	27	50.074	
20	İsveç	Sweedeen	4.933	4.656	1.885	75	1.583	1.103	132	140	0	128	13	14.648	
21	İsviçre	Switzerland	1.553	3.224	512	236	1.407	1.542	80	103	0	211	62	8.930	
22	İtalya	Italy	768	1.049	1.317	604	4.006	2.490	224	481	14	497	131	11.581	
23	İzlanda	Iceland	181	46	18	1	13	5	10	6	0	1	0	281	
24	Japonya	Japan	41	32	82	0	44	184	10	2	0	14	1	410	
25	Kanada	Canada	850	340	436	150	318	255	85	54	4	169	40	2.701	
26	Kazakistan	Kazakhstan	812	2.220	34	0	29	50	20	0	0	11	13	3.189	
27	Letonya	Latvia	817	280	147	12	48	40	11	0	2	6	1	1.364	
28	Litvanya	Lithuania	5.008	4.206	843	0	166	588	62	1	0	125	6	11.005	
29	Lübnan	Lebanon	26.383	4.833	1.620	46	101	151	147	21	0	13	46	33.361	
30	Lüksemburg	Luxemburg	56	54	150	2	20	98	0	0	0	3	0	383	
31	Macaristan	Hungary	453	196	522	24	106	174	14	7	0	16	6	1.518	
32	Mısır	Egypt	49	53	128	4	10	60	13	8	1	0	1	327	
33	Norveç	Norway	337	224	848	3	466	202	58	4	0	22	6	2.170	
34	Polonya	Poland	7.950	32.714	1.794	18	6.207	5.175	54	11	1	1.084	24	55.032	
35	Portekiz	Portugal	341	234	111	16	146	98	6	1	0	17	11	981	

36	Romanya	Romania	834	4.237	1.407	13	535	1.090	43	10	5	206	20	8.400
37	Rusya Fed.	Russian Federation	231.268	64.206	4.153	83	1.506	1.090	518	92	16	266	102	303.300
38	Sirbistan	Serbia	134	1.159	331	4	216	333	18	1	0	36	10	2.242
39	Slovakya	Slovakia	364	237	94	0	177	136	5	24	0	10	6	1.053
40	Slovenya	Slovenia	33	37	48	28	81	188	3	48	0	5	4	475
41	Suudi Arabistan	Saudi Arab.	189	385	42	11	24	55	11	2	0	6	14	739
42	Ukrayna	Ukrain	96.838	36.291	2.981	88	642	1.397	414	22	34	268	165	139.140
43	Ürdün	Jordan	8.256	2.783	62	0	17	20	6	0	0	5	16	11.165
44	Yeni Zelanda	New Zeland	404	120	127	17	157	96	81	28	0	36	40	1.106
45	Yunanistan	Greece	145	194	7.333	44	9.573	2.273	863	1.005	7	1.321	238	22.996
46	Diğer	Other	5.568	5.862	2.492	196	2.172	9.583	549	124	72	648	416	27.682
	Yabancı Turist	Foreign Visitors	1.135.834	465.409	86.917	5.688	84.545	94.327	9.671	4.445	200	12.904	2.796	1.902.736
	Yerli Turist	National Visitors	14.567	18.022	32.403	8.004	34.463	33.919	7.363	3.904	2.808	26.662	4.652	186.767
	Genel Toplamı	General Total	1.150.401	483.431	119.320	13.692	119.008	128.246	17.034	8.349	3.008	39.566	7.448	2.089.503
	2017 Toplamı	2017 General Total	927.794	471.342	112.877	10.693	100.391	132.951	18.573	7.613	2.634	30.179	7.730	1.822.777

2.3.3. İzmir'e Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere ve Yıllara Göre Dağılımı (2017)

2.3.3. Distribution of Foreign Visitors of İzmir in Terms of Nationalities and Years (2017)

Tablo 32'de görüldüğü üzere, İzmir'e 2016 yılında toplam 672.299 yabancı ziyaretçi gelirken, bu sayı 2017 yılında %13,61 artarak 763.810'a yükselmiştir.

As seen in the Table 32, while 672.299 tourists have visited to İzmir in 2016, this number have increased by 13,61 and became 763.81.

Tablo 32: İzmir'e Gelen Yabancıların Karşılaştırması (2017)
Table 32: Comparison of Foreign Visitors of İzmir (2017)

Aylar Months	YILLAR / YEARS			% DEĞİŞİM ORANI / % CHANGE RATE	
	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
Ocak / January	17.851	16.397	13.330	-8,15	-18,70
Şubat / February	25.147	18.989	16.442	-24,49	-13,41
Mart / March	36.269	37.154	27.846	2,44	-25,05
Nisan / April	71.371	37.925	43.211	-46,86	13,94
Mayıs / May	128.754	66.015	57.378	-48,73	-13,08
Haziran / June	145.968	73.226	94.325	-49,83	28,81
Temmuz / July	218.103	135.271	157.459	-37,98	16,40
Ağustos / August	203.095	111.838	146.900	-44,93	31,35
Eylül / September	152.941	76.603	105.279	-49,91	37,43
Ekim / October	127.756	62.989	62.447	-50,70	-0,86
Kasım / November	49.638	16.691	17.203	-66,37	3,07
Aralık / December	25.028	19.201	21.990	-23,28	14,53
TOPLAM / TOTAL	1.201.921	672.299	763.810	-44,06	13,61

Kaynak: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,173403/2017-yili-istatistikleri.html>
 Sürçe: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,173403/2017-yili-istatistikleri.html>

2015, 2016 ve 2017 yıllarında İzmir'e gelen ziyaretçilerin milliyetlerine göre dağılımı Tablo 33'te belirtilmiştir. Tablo 33'e göre İzmir'e gelen yabancı ziyaretçilerin rakamları incelendiğinde; 2017 yılında en çok ziyaretçi gönderen ilk 5 ülke sırasıyla; Almanya, İran, İngiltere, Hollanda ve Fransa'dır. 2017 yılında İzmir'e gelen ziyaretçi sayısının yaklaşık % 46'sını yabancı ziyaretçiler oluşturmuştur. Geçen yıla göre gelen yabancı ziyaretçi sayısında % 10,8 oranında artış olmuştur.

The distribution of the number of tourists of İzmir in 2015, 2016 and 2017 according to the nationalities are shown in the Table 33. According to the Table 33, when the number of foreign visitors of İzmir are examined, it is seen that the first 5 countries which have the highest number of visitors respectively are; Germany, Iran, England, Netherlands and France. Approximately the 46 % of the total visitors of İzmir were foreign visitors. The number of the foreign visitors have increased by 10,8 % in comparison with the previous year.

Tablo 33: Gelen Ziyaretçilerin Ülkelerine Göre Dağılımı (2017)

Table 33: The Distribution of Visitors According to the Nationalities (2017)

ÜLKE	NATIONALITIES	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
A.B.D.	U.S.A.	17.236	6.365	7.787	-63,07	22,34
ALMANYA	GERMANY	348.043	267.859	280.849	-23,04	4,85
ARJANTİN	ARGENTINA	2.285	210	511	-90,81	143,33
ARNAVUTLUK	ALBANIA	531	525	526	-1,13	0,19
AVUSTRALYA	AUSTRALIA	8.451	1.310	2.092	-84,50	59,69
AVUSTURYA	AUSTRIA	22.935	13.388	16.208	-41,63	21,06
AZERBAIJAN	AZERBAIJAN	4.817	4.403	4.354	-8,59	-1,11
B.A.EMİRLİĞİ	U.A. EMIRATES	82	17	13	-79,27	-23,53
BAHREYN	BAHRAIN	44	11	11	-75,00	0,00
BANGLADEŞ	BANGLADESH	29	16	2018	-44,83	12512,50
BEYAZ RUSYA	BELARUS	19.038	7.010	12.178	-63,18	73,72
BELÇİKA	BELGIUM	56.909	32.642	34.768	-42,64	6,51
BOSNA HERSEK	BOSNIA-HERZEGOVINA	681	359	491	-47,28	36,77
BREZİLYA	BRAZIL	4.321	388	717	-91,02	84,79
BULGARİSTAN	BULGARIA	4.237	3.734	4864	-11,87	30,26
CEZAYİR	ALGERIA	346	186	215	-46,24	15,59
ÇEK CUM.	CZECH REPUBLIC	9.563	2.988	3.102	-68,75	3,82
ÇİN HALK CUM.	P. REPUBLIC OF CHINA	4.054	797	537	-80,34	-32,62
DANİMARKA	DENMARK	13.745	8.958	6.808	-34,83	-24,00
ENDONEZYA	INDONESIA	364	282	205	-22,53	-27,30
ERMENİSTAN	ARMENIA	160	7	46	-95,63	557,14
ESTONYA	ESTONIA	257	152	212	-40,86	39,47
FAS	MOROCCO	1.268	582	703	-54,10	20,79
FİLİPİNLER	PHILIPPINES	1.953	1.436	1.294	-26,47	-9,89
FİNLANDİYA	FINLAND	4.160	3.686	4.142	-11,39	12,37
FRANSA	FRANCE	90.330	31.692	34.994	-64,92	10,42
G. KIBRIS RUM YÖN.	GREEK CYPRIOT ADMI. OF SOUTHERN CYPRUS	1.011	1.034	979	2,27	-5,32
G. KORE	SOUTH KOREA	4.395	896	660	-79,61	-26,34
GÜNEY AFRIKA CUM.	R. OF SOUTH AFRICA	1.896	187	168	-90,14	-10,16
GÜRCİSTAN	GEORGIA	1.165	253	385	-78,28	52,17
HİRVATİSTAN	CROATIA	1.454	402	458	-72,35	13,93
HİNDİSTAN	INDIA	2.001	633	769	-68,37	21,48

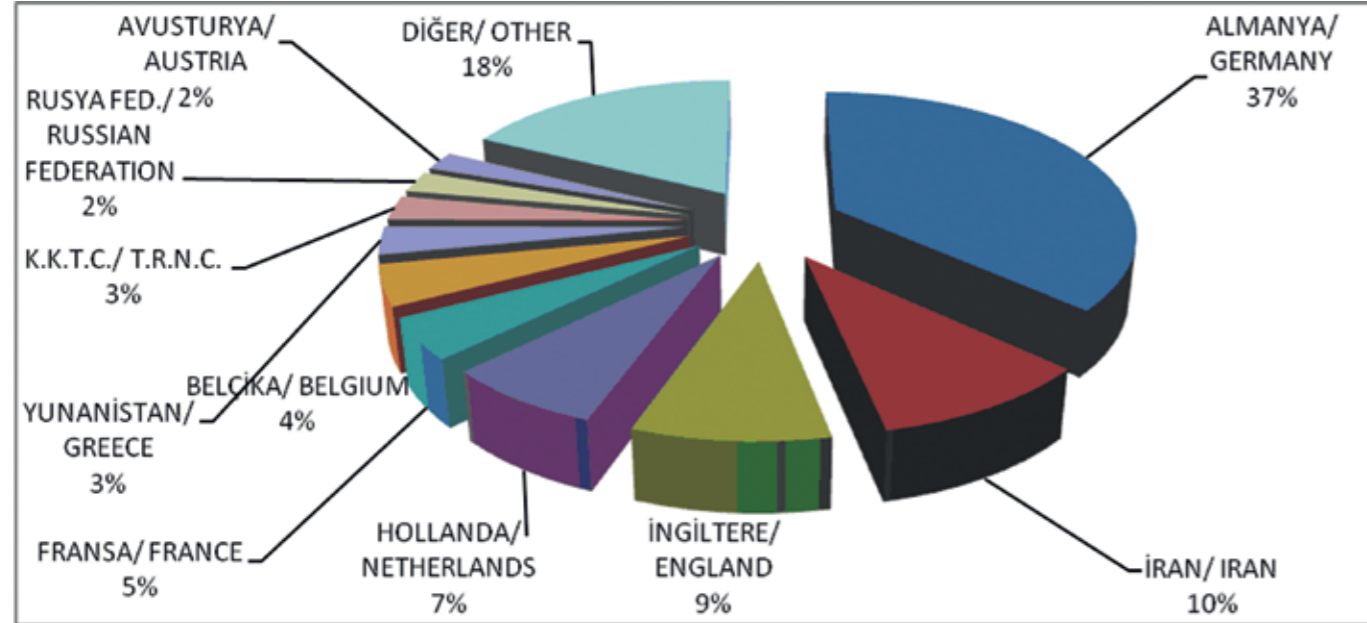
Kaynak: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,173403/2017-yili-istatistikleri.html>, 25.07.2017. Source: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,173403/2017-yili-istatistikleri.html>, 25.07.2017.

HOLLANDA	NETHERLANDS	86.163	60.625	55.243	-29,64	-8,88
IRAK	LATVIA	194	117	378	-39,69	223,08
İNGİLTERE	ENGLAND	91.321	68.532	67.077	-24,95	-2,12
İRAN	IRAN	55.922	43.516	76.462	-22,18	75,71
İRLANDA	IRELAND	29.475	8.288	12.416	-71,88	49,81
İSPANYA	SPAIN	11.598	1.735	1.711	-85,04	-1,38
İSRAİL	ISRAEL	1.299	288	234	-77,83	-18,75
İSVEÇ	SWEDEN	22.949	7.859	6.662	-65,75	-15,23
İSVİÇRE	SWITZERLAND	28.382	13.919	13.504	-50,96	-2,98
İTALYA	ITALY	71.784	4.527	4.369	-93,69	-3,49
İZLANDA	ICELAND	143	52	42	-63,64	-19,23
JAPONYA	JAPAN	2.730	577	825	-78,86	42,98
K.K.T.C.	T.R.N.C	18.044	19.701	21.074	9,18	6,97
KANADA	CANADA	4.195	1.606	2.079	-61,72	29,45
KARADAĞ	MONTENEGRO	137	58	105	-57,66	81,03
KAZAKİSTAN	KAZAKHSTAN	453	311	407	-31,35	30,87
KIRGIZİSTAN	KIRGHIZSTAN	341	87	158	-74,49	81,61
KOLOMBİYA	COLOMBIA	441	176	2.585	-60,09	1368,75
KOSOVA	KOSOVO	505	371	523	-26,53	40,97
KUVEYT	KUWAIT	1.001	1.148	1.243	14,69	8,28
LETONYA	LATVIA	571	219	350	-61,65	59,82
LİBYA	LIBYA	125	35	38	-72,00	8,57
LİTVANYA	LITHUANIA	1.164	559	978	-51,98	74,96
LÜBNAN	LEBANON	4.170	403	358	-90,34	-11,17
LÜKSEMBURG	LUXEMBURG	762	96	108	-87,40	12,50
MACARİSTAN	HUNGARY	4.088	405	474	-90,09	17,04
MAKEDONYA	MACEDONIA	560	380	575	-32,14	51,32
MALEZYA	MALAYSIA	221	89	84	-59,73	-5,62
MALTA	MALTA	253	10	16	-96,05	60,00
MEKSİKA	MEXICO	2.084	263	1.882	-87,38	615,59
MISIR	EGYPT	194	144	163	-25,77	13,19
MİLLİYETSİZ	UNPATRIOTIC	831	338	504	-59,33	49,11
MOLDOVA CUM.	MOLDOVA	263	159	3.239	-39,54	1937,11
NORVEÇ	NORWAY	5.489	4.313	2.333	-21,42	-45,91
ÖZBEKİSTAN	UZBEKISTAN	83	64	90	-22,89	40,63
PAKİSTAN	PAKISTAN	153	94	148	-38,56	57,45
POLONYA	POLAND	29.388	6.028	9.300	-79,49	54,28
PORTEKİZ	PORTUGAL	4.341	577	800	-86,71	38,65
ROMANYA	ROMANIA	2.779	1.135	1.799	-59,16	58,50
RUSYA FED.	RUSSIAN FEDERATION	14.535	1.590	18.142	-89,06	1041,01
S.ARABİSTAN	SAUDI ARAB.	78	0	108	-100,00	
SİNGAPUR	SINGAPORE	213	46	55	-78,40	19,57
SLOVAKYA	SLOVAKIA	9.334	1.399	1.344	-85,01	-3,93
SLOVENYA	SLOVENIA	1.700	225	225	-86,76	0,00
SUDAN	SUDAN	8	8	5	0,00	-37,50

ÜLKE	NATIONALITIES	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
SURİYE	SYRIA	19.612	1.937	169	-90,12	-91,28
ŞİLİ	CHILE	993	84	172	-91,54	104,76
TACİKİSTAN	TAJIKISTAN	291	30	111	-89,69	270,00
TAYLAND	THAILAND	578	154	166	-73,36	7,79
TUNUS	TUNUSIA	99	186	308	87,88	65,59
TÜRKMENİSTAN	TURKMENISTAN	2.804	123	169	-95,61	37,40
UKRAYNA	UKRAIN	180	1.836	4.460	920,00	142,92
ÜRDÜN	JORDAN	223	131	218	-41,26	66,41
VENEZÜELLA	VENEZUELA	30	46	51	53,33	10,87
YEMEN	YEMEN	883	16	15	-98,19	-6,25
YENİ ZELANDA	NEW ZELAND	33.407	210	305	-99,37	45,24
YUNANİSTAN	GREECE	4.541	20.942	24.183	361,18	15,48
DİĞER	OTHER	17.236	1.813	2.175	-89,48	19,97
YABANCI TOPLAM	TOTAL FOREIGN	1.201.903	671.988	744.707	-44,09	10,82
TÜRKİYE	TOTAL TURKISH CITIZENS	590.631	595.172	659.462	0,77	10,80
TOPLAM	TOTAL	2.994.437	1.267.160	1.404.169	-57,68	10,81

Kaynak: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,173403/2017-yili-istatistikleri.htm>
Source: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,173403/2017-yili-istatistikleri.html>

Grafik 7: 2017 Yılında İzmir'e Gelen Turist Sayısı
Graph 7: The Number of Tourists of İzmir in 2017

Tablo 34'te İzmir'e en çok giriş yapan ilk dört ülkenin 2015-2016 ve 2017 yıllarındaki karşılaştırması yer almaktadır. Rakamlara göre Hollanda ve İngiltere'de 2016 yılına kıyasla azalışlar söz konusudur. Hollanda 2016 yılına kıyasla % 8,88 ve İngiltere % 2,12 azalırken İran'da bir önceki yıla göre %75,71 ve Almanya'da %4,85'lik artış gerçekleşmiştir.

The comparison of the first four countries which have the most arrivals to İzmir in 2015-2016 and 2017 is shown in the Table 34. According to the numbers, there are decreases in Netherlands and England in comparison to 2016. While Netherlands have decreased by 8,88%, England 2,12%, Iran have increased by 75,71% and Germany increased by 4,85% in comparison with the previous year.

Tablo 34: En Çok Giriş Yapan Dört Ülkenin Karşılaştırması (2015-2017)
Table 34: The Comparison of the First Four Countries (2015-2017)

2015-2016-2017 YILLARI OCAK-ARALIK DÖNEMİNDE İZMİR'E GİRİŞ YAPAN İLK DÖRT ÜLKE					
THE FIRST FOUR COUNTRIES WHICH CAME TO İZMİR IN 2015-2016-2017 JANUARY- DECEMBER					
	2015	2016	2017	16/15 %	17/16 %
Almanya/ Germany	348.043	267.859	280.849	-23,04	-4,85
İran/ Iran	55.922	43.516	76.462	-22,18	75,71
İngiltere/ England	91.321	68.532	67.077	-24,95	-2,12
Hollanda/ Netherlands	86.163	60.625	55.243	-29,64	-8,88

Kaynak: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,173403/2017-yili-istatistikleri.html>
Source: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,173403/2017-yili-istatistikleri.html>

Tablo 35'te 2015-2016-2017 yılları turizm hareketleri ulaşım türüne göre verilmiştir. Tabloya göre, 2017 yılında havayolu girişlerinde 2016 yılına göre %12,08 artış, denizyolu girişlerinde ise %25,2 oranında artış olduğu görülmektedir.

The tourism activities of 2015-2016-2017 are shown in the Table 35 according to transportation ways. In 2017, in comparison with 2016, airway arrivals have increased by 12,08%, seaway arrivals have increased by 25,2%.

Tablo 35: 2015-2017 Yılları Hava-Deniz Yolu Turizm Hareketleri
Table 35: Airway- Seaway Tourism Activities of 2015-2017

	2015	2016	2017	2016/2015%	2017/2016%
Havayolu / Airway	900.115	628.279	708.692	-30,2	12,08
Denizyolu / Seaway	394.346	44.020	55.118	-88,8	25,2
Toplam / Total	1.294.461	672.299	763.810	-48,1	13,6

Kaynak: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,173403/2017-yili-istatistikleri.html>nden derlenmiştir.
Source: [It is compiled from http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,173403/2017-yili-istatistikleri.html](http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,173403/2017-yili-istatistikleri.html)

İzmir önemli kruvaziyer destinasyonlarından birisidir. Yıllar itibarıyla İzmir'e gelen kruvaziyer rakamlarına bakıldığında ise 2005 yılından sonra artışların olduğu görülmektedir. Tablo 36'ya göre en yüksek sefer sayısı 286 ile 2012 yılında gerçekleşirken, 2016 yılında İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünden alınan verilere göre hiç sefer yapılmamıştır. 2017 yılında ise toplamda 18 sefer geliş gerçekleşmiştir. Bu bağlamda İzmir'in kruvaziyer turizmi kapsamında 2012 yılına göre ciddi kayıplar yaşadığı görülmektedir.

İzmir is one of the important cruise destinations. When the number of cruises which arrived to İzmir in terms of years, it is seen that increases have experienced after 2005. According to the Table 36, the highest number of cruise travel has been in 2012 as 286 journeys and according to the data of İzmir Provincial Culture and Tourism Directorate there were no journey in 2016. In 2017, totally 18 cruise arrivals have experienced. In this context, it is seen that İzmir have significant losses on cruise tourism in comparison with 2012.

Tablo 36: İzmir'e Gelen Kruvaziyer Gemi Sefer Sayıları
Table 36: The Number of Cruises which Came to İzmir

Yıllar	Sefer Sayısı	Yıllar	Sefer Sayısı	Yıllar	Sefer Sayısı
Years	Number of Journey	Years	Number of Journey	Years	Number of Journey
2003	5	2008	128	2013	198
2004	32	2009	127	2014	136
2005	26	2010	141	2015	114
2006	94	2011	272	2016	0
2007	122	2012	286	2017	18

Kaynak: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,173403/2017-yili-istatistikleri.html>
Source: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,173403/2017-yili-istatistikleri.html>

2.3.4. Yurt İçinde İkamet Edenlere İlişkin Seyahat Verileri

2.3.4. The Travel Data of Domestic Residents

Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarından oluşan 3. çeyrekte, yurt içinde ikamet eden 24 milyon 804 bin kişi seyahate çıkmıştır. Seyahate çıkanların bir ve daha fazla geceleme kaydı ile ülke içinde yaptıkları toplam seyahat sayısı bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %0,1 artarak 33 milyon 16 bin seyahat olarak gerçekleşmiştir. Bu çeyrekte seyahate çıkanlar 357 milyon 298 bin geceleme yapmıştır. Ortalama geceleme sayısı 10,8 ,seyahat başına yapılan ortalama harcama ise 540 TL olarak gerçekleşmiştir.

Yerli turistlerin, yurt içinde yaptıkları seyahat harcamaları 2017 yılının 3. çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %16,1 artarak 17 milyar 831 milyon 201 bin TL olarak gerçekleştirmiştir.

Seyahat harcamaları, kişisel veya paket tur harcamaları olarak yapılmıştır. Bu harcamaların %88,8'ini 15 milyar 832 milyon 489 bin TL ile kişisel harcamalar, %11,2'sini ise 1 milyar 998 milyon 712 bin TL ile paket tur harcamaları oluşturmuştur.

During the first quarter consisting of July, August and September, 24 millions 804 thousands of domestic residents have travelled. Total number of the travelers with one or more overnight stays has increased 0,1% compared to the same quarter of the previous year and became 33 millions 16 thousands travels. The travelers of this quarter have done 357 millions 298 thousands of overnight stays. Average number of overnight stays has been 10,8 stays per person while the average expenditure per traveler has been 540 TL.

The travel expenditure of domestic tourists made in Turkey has increased 16,1% in the 3rd quarter of 2017 compared to the same quarter of the previous year and become 17 billions 831 millions and 201 thousands of Turkish Liras.

The travel expenses are made as personal expenditure or package tours. 88,8% (15 billions 832 millions and 489 thousands of TL) of the domestic tourism expenditure has been related with personal and 11,2% (1 billion 998 millions and 712 thousands of TL) has been related with package tours.

Tablo 37: Yurt içinde seyahate çıkan kişi, geceleme sayısı ve harcamalar, I. Çeyrek: Ocak-Mart, 2017

Table 37: Number of domestic travelers, number of overnight stays and expenses, 1st Quarter: January - March, 2017

Hanehalkı Yurt İçi Turizm, III. Çeyrek: Temmuz - Eylül, 2017

Households Domestic Tourism, 3. Quarter July- September, 2017

Yıl/Year	Çeyrek/Quarter	Seyahate çıkan kişi sayısı (Bin) The Number of Travelers (+000)	Seyahat Sayısı (Bin) The Number of Travel (+000)	Geceleme Sayısı (Bin) The Number of Overnight (+000)	Ortalama Geceleme Sayısı The Number of Average Overnight	Toplam Harcama (Bin TL) Total Expenditure (+000 TL)	Paket Tur Harcaması (Bin TL) Expenditure of Package Tour (+000 TL)	Kişisel Harcama (Bin TL) Personal Expenditure (+000 TL)	Seyahat Başına Ort. Harcama(TL) The average expenditure per travel (TL)
2016	Yıllık/Yearly	(1)	68.450	605.608	8,8	28.033.083	2.490.316	25.542.766	410
	I	10.393	12.690	98.162	7,7	4.204.011	144.716	4.059.295	331
	II	9.683	12.085	83.437	6,9	4.500.403	404.551	4.095.851	372
	III	24.014	32.987	349.223	10,6	15.360.556	1.779.938	13.580.618	466
	IV	8.467	10.688	74.786	7,0	3.968.113	161.111	3.807.002	371
2017	I	10.227	12.662	104.848	8,3	5.043.936	220.538	4.823.399	398
	II	14.116	17.731	110.512	6,2	6.882.250	564.498	6.317.753	388
	III	24.804	33.016	357.298	10,8	17.831.201	1.198.712	15.832.489	540

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27616>
Source: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27616>

TÜİK verilerine göre yurt içinde ikamet eden ve yurt içi seyahat yapan vatandaşların rakamları Tablo 38' de görüldüğü üzere giderek artmaktadır. 2016 yılında 605.608 geceleme ve 8,8 ortalama geceleme sayısı ve 410 TL ortalama harcama gerçekleşmişken 2017 yılında 572.658 geceleme sayısı, 9,0 ortalama geceleme sayısı ve 605 TL ortalama harcama gerçekleşmiştir.

According to the data of Turkish Statistical Institute, the numbers of citizens who reside in Turkey and travel in the country are increasing as seen in the Table 38. While in 2016, 605.608 overnights, 8.8 average number of overnights and 410 TL average expenditure was realized, in 2017, 572.658 overnights, 9,0 average number of overnights and 605 TL average expenditure was realized.

Tablo 38: Yurtiçinde İkamet Edenlerden Yurtiçi Seyahat Yapanların Seyahat ve Geceleme Sayısı ile Harcamaları, 2009-2017

Table 38: Number of Domestic Travelers Who Resides in Turkey, the Number of Overnight Stays and Expenses, 2009- 2017

Yıllar Years	Seyahat sayısı (Bin) Number of Travel (Thousands)	Geceleme sayısı (Bin) Number of Overnights (Thousands)	Ortalama geceleme sayısı Average number of overnight	Seyahat harcaması (Bin TL) Travel Expenditures (Thousands TL)	Ortalama harcama (TL) Average Expenditures (TL)
2009	60 888	510 961	8,4	12 216 339	201
2010	68 373	555 145	8,1	13 843 504	202
2011	65 854	558 270	8,5	15 641 262	238
2012	64 922	556 803	8,6	16 725 035	258
2013	68 452	557 459	8,1	18 416 817	269
2014	70 894	575 871	8,1	22 601 201	319
2015	71 251	588 786	8,3	24 409 560	343
2016	68 450	605 608	8,8	28 033 083	410
2017	49 147	572 658	9,0	29 757 387	605

Kaynak: TÜİK Hanehalkı Yurt içi Turizm Araştırması/ Source: TSI Research of Households Domestic Tourism
Source: TÜİK Hanehalkı Yurt içi Turizm Araştırması/ Source: TSI Research of Households Domestic Tourism

TÜİK'ten alınan bilgiler ışığında 2010 ve 2017 yılları arasında yurtdışına yapılan seyahat rakamlarının arttığı görülmektedir. 2017 yılında yurt dışına toplamda 9.440.457 kişi çeşitli amaçlara seyahat etmiştir. Tablo 37'de görüldüğü üzere 2017 yılında en çok gidilen ülkeler Gürcistan, Yunanistan, Bulgaristan ve Almanya'dır. 1 milyon 278 kişi Gürcistan'a, 921 bin 262 kişi Yunanistan'a, 807 bin 645 kişi Bulgaristan'a ve 452 bin 412 kişi Almanya'ya seyahat etmiştir. Türkiye ikametli yurtdışına giden vatandaşların beraberindeki (0-14 yaş grubundaki) kişi sayısı toplama dahildir. "Güney Doğu Asya ülkeleri" "Diğer ülkeler" içinde verilmiştir. TÜİK verilerine göre Türk vatandaşlarının en önemli yurtdışına çıkış nedenleri "gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyet" amaçlı çıkışlar olmaktadır.

According to the information obtained from TÜİK, it is observed that the foreign travel figures between 2010 and 2017 have increased. In 2017, 9.440.457 people have visited abroad due to various reasons. As it is seen from Table 37, the most visited countries of 2017 are Georgia, Greece, Bulgaria, Germany. 1 million 278 people have visited Georgia, 921 thousands and 262 people have visited Greece, 807 thousands and 645 people have visited Bulgaria and 452 thousands and 412 people have visited Germany. The number of people accompanying the Turkish nationals residing in Turkey and visiting foreign countries (the 0-14 age group) is included in this total. "The Southeastern Asia countries" are included within the scope of "Other Countries". According to the data stated by TÜİK, the most important foreign travel reasons of Turkish citizens are "trip, entertainment, sportive and cultural activities."

Tablo 39: Gidilen Ülkelere Göre Yurt dışına Giden Vatandaşlar 2010-2017

Table 39: Turkish Citizens Visited Abroad by Destination Countries 2010-2017

Ülke Country	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Toplam - Total	6 887 489	6 751 006	6 273 993	8 011 654	8 363 966	9 256 486	8 062 065	9 440 457
A.B.D. - USA	235 389	234 228	150 960	103 753	119 206	251 903	313 654	157 896
Almanya - Germany	549 198	425 428	383 472	315 384	493 592	477 927	531 933	452 412
Avustralya - Australia	6 681	12 366	12 594	9 066	5 985	4 983	10 619	12 393
Avusturya - Austria	74 449	75 511	72 423	51 387	75 229	59 078	81 899	124 976
Azerbaycan - Azerbaijan	335 995	394 132	437 657	365 167	235 736	212 308	212 274	256 138
Belçika - Belgium	48 549	52 959	38 170	8 279	18 673	34 735	43 672	66 322
Bulgaristan - Bulgaria	988 616	714 360	664 946	653 640	620 896	659 140	782 997	807 645
Danimarka - Denmark	6 342	7 115	6 145	4 557	7 944	1 882	14 286	10 018

Ülke Country	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Toplam - Total	6 887 489	6 751 006	6 273 993	8 011 654	8 363 966	9 256 486	8 062 065	9 440 457
Fransa - France	92 981	87 408	87 207	23 025	73 138	91 901	136 130	194 715
Gürcistan - Georgia	450 212	430 238	580 184	1 164 100	1 231 691	1 143 377	1 173 182	1 000 278
Hollanda - Netherlands	68 508	78 414	29 856	18 513	31 777	94 441	87 792	90 326
İngiltere - United Kingdom	95 328	59 614	66 182	24 963	22 937	53 533	51 937	67 004
İran - Iran	301 581	293 683	258 072	203 039	161 610	163 500	243 559	281 443
İspanya - Spain	24 871	39 928	21 596	31 223	32 477	74 867	110 873	79 384
İsrail - Israel	12 099	4 860	5 099	20 016	13 482	27 327	16 855	22 179
İsveç - Sweden	4 610	6 088	2 446	3 714	7 514	8 265	13 485	9 351
İsviçre - Switzerland	50 328	73 471	40 117	23 053	54 112	44 639	61 779	82 971
İtalya - Italy	138 271	191 415	247 927	232 030	196 359	271 064	215 390	291 788
Japonya - Japan	1 953	1 704	415	3 696	1 083	7 621	1 394	6 475
Kanada - Canada	14 506	9 390	15 404	17 674	13 993	18 677	34 962	17 932
Rusya Federasyonu								
Russian Federation	189 827	118 563	110 359	114 966	143 448	169 302	83 375	73 399
Suriye - Syria	653 370	1 002 779	473 862	1 880	654	634	-	-
Tunus - Tunisia	4 066	-	1 100	533	4 637	8 472	13 143	17 020
Ukrayna - Ukraine	105 231	83 151	66 813	89 474	59 163	91 210	114 593	168 911
Yunanistan - Greece	428 721	345 653	447 908	598 936	741 037	898 919	785 905	921 262
Afrika ülkeleri African countries	161 233	99 184	114 152	141 913	157 666	95 962	151 853	156 701
Amerika ülkeleri American countries	15 265	10 108	6 258	7 058	13 378	7 832	22 004	58 463
Bağımsız Devletler Topluluğu Com. Of Independent States	95 583	118 898	158 192	137 814	217 128	145 940	123 627	154 629
Batı Asya ülkeleri West Asian countries	1 081 075	1 058 620	956 568	2 476 282	2 451 877	2 678 507	1 580 512	2 342 643
Diğer Avrupa ülkeleri Other European countries	163 205	162 183	235 223	400 301	345 650	620 250	287 100	502 476
Doğu Asya ülkeleri East Asian countries	33 630	13 977	23 800	6 166	14 894	31 091	26 798	31 874
Güney Asya ülkeleri South Asian countries	51 724	66 790	123 217	75 853	117 547	65 727	69 752	84 593
OECD ülkeleri(Diğer) OECD countries(other)	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer ülkeler - Other countries	86 280	75 150	109 243	101 964	113 690	143 589	130 629	201 873
Beraberindeki kişi sayısı Accompanying persons	23 811	34 009	20 912	14 995	50 323	56 043	86 972	68 850

Kaynak / Source: TurkStat Arriving Citizens Survey
Türkiye ikametli yurt dışına giden vatandaşların beraberindeki (0-14 yaş grubundaki) kişi sayısı toplama dahildir.
The number of people accompanying the Turkish nationals residing in Turkey and visiting foreign countries (the 0-14 age group) is included in this total

3. BÖLÜM: TÜRKİYE TURİZM GELİR VE GİDERLERİ CHAPTER 3: THE TOURISM REVENUES AND EXPENSES OF TURKEY

3.1. TÜRKİYE TURİZM GELİRLERİ (2013-2017) 3.1. TOURISM REVENUES OF TURKEY (2013- 2017)

2017 yılında Türkiye'ye gelen toplam ziyaretçi sayısı 37.969.824 olarak gerçekleşirken turizm geliri 26.283 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Bu gelirin 20.223 milyon ABD Doları yabancı ziyaretçilerden elde edilmiştir. Tablo 40'ta görüldüğü üzere, kişi başı ortalama harcama 681 ABD Doları, ortalama geceleme sayısı 10,9'dur.

The tourism income of 2017 was 26,283 million US Dollars. 20.223 million US Dollars of this income was gained from the foreign visitors. It is seen from the Table 40 that the average expenditure for per person is 681 US Dollars and average overnight is 10,9.

Tablo 40: Türkiye Turizm Gelirleri (Yabancı+Vatandaşlar)
Table 40: Tourism Revenues Of Turkey (Foreigns + Citizens)

Yıl Year	Yıllık-Annual Çeyrek-Quarter	Toplam - Total				Vatandaşlar - Citizens				Yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçi sayısı / The number of citizens who resides in abroad		
		Turizm geliri Tourism income (000 \$)	Ziyaretçi sayısı Number of departing visitors	Kişi başı ortalama harcama Average expenses per capita (\$)	Ortalama geceleme sayısı Average number of overnights	Turizm geliri Tourism income (000 \$)	Kişi başı ortalama harcama Average expenses per capita (\$)	Ortalama geceleme sayısı Average number of overnights	Turizm geliri Tourism Income	Kişi başı ortalama harcama Average expenses per capita	Ortalama geceleme sayısı Average number of overnights	
2014	Yıllık - Annual	34 305 904	41 415 070	828	10,0	27 778 026	775	8,6	6 289 260	5 564 784	1 130	18,5
2014	Yıllık - Annual	34 305 904	41 415 070	828	10,0	27 778 026	35 850 286	775	8,6	5 564 784	1 130	18,5
	I	4 807 836	5 065 759	949	11,3	3 632 382	877	9,9	1 137 621	925 235	1 230	17,7
	II	8 975 976	10 967 100	818	8,8	7 534 385	759	8,0	1 379 104	1 040 784	1 325	15,5
	III	12 854 373	17 084 013	752	9,2	10 438 971	712	8,0	2 328 819	2 419 402	963	15,8
	IV	7 667 719	8 298 198	924	12,4	6 172 289	867	9,8	1 443 716	1 179 363	1 224	27,1
2015	Yıllık - Annual	31 464 777	41 617 530	756	10,1	25 438 923	715	8,7	5 843 074	6 025 370	970	17,5
	I	4 868 890	5 344 575	911	10,9	3 814 817	884	9,8	1 024 308	1 030 243	994	15,5
	II	7 733 677	10 751 351	719	8,4	6 662 826	691	7,8	1 025 871	1 113 893	921	13,1
	III	12 294 189	17 408 994	706	9,7	9 893 997	670	8,5	2 333 483	2 647 454	881	16,4
	IV	6 568 022	8 112 611	810	12,4	5 067 284	737	9,9	1 459 412	1 233 781	1 183	25,8
2016	Yıllık - Annual	22 107 440	31 365 330	705	11,4	15 991 381	633	9,8	5 964 853	6 099 924	978	17,4
	I	4 066 384	5 107 553	796	11,9	2 880 256	717	10,7	1 157 915	1 093 007	1 059	16,0
	II	4 981 318	7 495 035	665	9,4	3 809 413	602	8,8	1 132 473	1 164 464	973	12,6
	III	8 277 009	12 063 311	686	11,1	5 887 775	622	9,7	2 339 500	2 596 802	901	16,3
	IV	4 782 729	6 699 430	714	13,5	3 413 938	626	10,7	1 334 965	1 245 650	1 072	25,7
2017	İlk Yarıyıl First Half	26 283 656	38 620 346	681	10,9	20 222 971	630	9,6	5 908 752	6 540 819	903	16,9
	I	3 369 753	4 844 761	696	13,1	2 404 603	637	12,2	943 919	1 072 468	880	16,2
	II	5 413 048	8 863 391	611	9,7	4 375 826	570	8,9	1 004 218	1 188 359	845	14,9
	III	11 391 668	16 663 265	684	9,9	8 727 514	634	8,8	2 604 740	2 892 957	900	15,1
	IV	6 109 187	8 248 929	741	12,7	4 715 027	687	10,6	1 355 875	1 387 035	978	22,9

Kaynak: TÜİK Çıkış Yapan Ziyaretçiler ve Vatandaş Giriş Araştırmaları
Source: TurkStat Departing Visitors and Arriving Citizens Surveys

Tablo 41'de, 2017 yılının turizm gelirlerine aylar bazında bakıldığında ise en yüksek gelirin 4.270 milyon ABD Doları ile Ağustos ayında gerçekleştiği görülürken, en düşük gelir Şubat ayında kaydedilmiştir.

In Table 41, when the tourism incomes of 2017 examined in terms of months, it is seen that when the highest level of income have been in August (4.270 million US Dollars) and the lowest have been in February.

Tablo 41: Aylara göre turizm geliri, ziyaretçi sayısı ve kişi başı ortalama harcama, 2012 - 2017

Table 41: Tourism income, number of visitors and average expenditure per capita by months, 2012 - 2017

Aylar - Months	Turizm geliri Tourism income (000 \$)	Ziyaretçi sayısı Number of visitors	Kişi başı ortalama harcama Average expenditure per capita(\$)
Toplam -Total	26 283 656	38 620 346	681
Ocak - January	1 143 592	1 568 344	729
Şubat - February	992 270	1 432 342	693
Mart - March	1 233 891	1 844 076	669
Nisan - April	1 372 138	2 278 538	602
Mayıs - May	1 905 142	3 095 282	615
Haziran - June	2 135 768	3 489 572	612
Temmuz - July	3 468 884	5 032 488	689
Ağustos - August	4 270 002	6 323 888	675
Eylül - September	3 652 782	5 306 888	688
Ekim - October	3 012 571	3 913 759	770
Kasım - November	1 667 008	2 293 847	727
Aralık - December	1 429 608	2 041 323	700

Kaynak: TÜİK Çıkış Yapan Ziyaretçiler Anketi
Source: TurkStat Departing Visitors Survey

3.2. TÜRKİYE TURİZM GİDERLERİ VE DEĞİŞİM ORANLARI (2014- 2017) 3.2. THE TOURISM EXPENSES OF TURKEY AND CHANGE RATES (2014-2017)

Tablo 42: Türkiye Turizm Giderleri ve Değişim Oranları (2014- 2017 Yılları)

Table 42: The Tourism Expenses of Turkey and Change Rates (2014-2017)

	2014	2015	2016	2017	2015/14	2016/15	2017/2016
OCAK/JANUARY	394,4	410,8	481,0	275,2	4,2	17,1	-42,8
ŞUBAT/FEBRUARY	493,4	430,7	531,4	277,4	-12,7	23,4	-47,8
MART/MARCH	478,0	441,0	525,2	303,2	-7,7	19,1	-42,3
NİSAN/APRIL	403,4	478,9	475,1	428,9	18,7	-0,8	-9,7
MAYIS/MAY	481,3	554,9	555,1	499,3	15,3	0,0	-10,1
HAZİRAN/JUNE	518,1	509,0	479,5	458,2	-1,8	-5,8	-4,4
TEMMUZ/JULY	426,4	496,7	436,8	557,5	16,5	-12,1	27,6
AĞUSTOS/AUGUST	416,0	445,1	327,6	505,9	7,0	-26,4	54,4
EYLÜL/SEPTEMBER	335,7	402,8	367,4	497,4	20,0	-8,8	35,4
EKİM/OCTOBER	587,9	551,7	313,3	462,6	-6,2	-43,2	47,7
KASIM/NOVEMBER	456,7	481,0	272,0	417,3	5,3	-43,5	53,4
ARALIK/DECEMBER	479,1	495,7	285,4	454,4	3,5	-42,4	59,2
TOPLAM/TOTAL	5.470,4	5.698,3	5.049,8	5.137,3	4,2	-11,4	1,7

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu , Merkez Bankası , Kültür ve Turizm Bakanlığı
Source : Turkstat, Central Bank, Ministry of Culture and Tourism

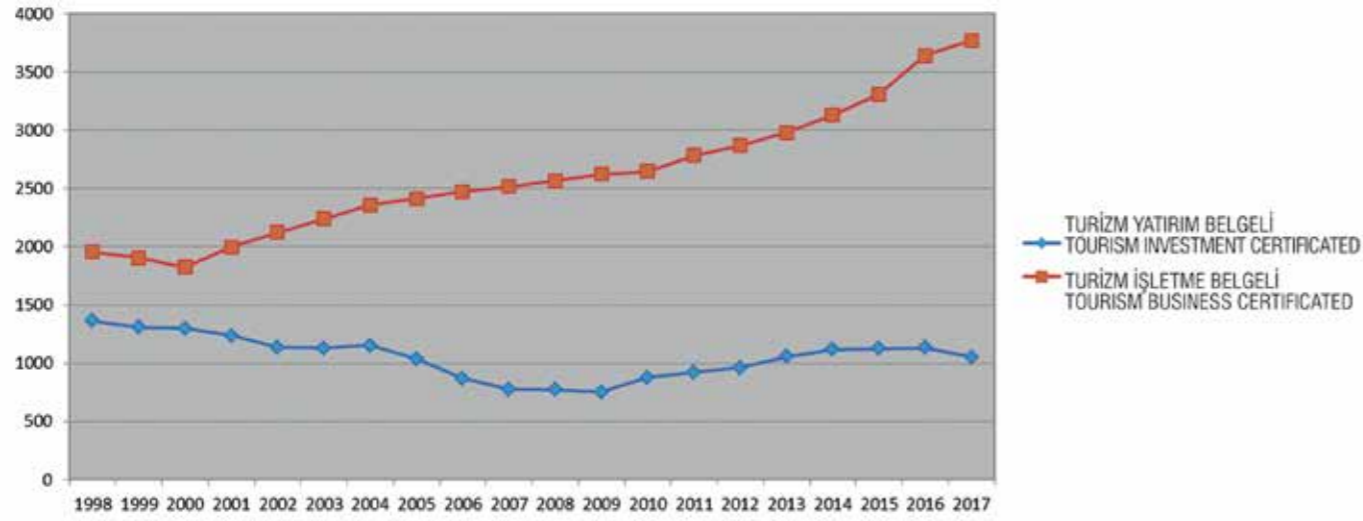
Tablo 43: Son 5 Yıldaki Turizm Giderleri (2012-2017)

Table 43: Tourism Expenses of the Last 5 years (2012-2017)

Yıllar Years	Dönem Period	Turizm gideri Tourism Expenses (000 \$)	Türkiye'de ikamet eden yurt dışını ziyaret eden vatandaş sayısı Citizens who live in Turkey and visit abroad	Kişi başı ortalama harc.($\$$) Average spend per person ($\$$)	Ortalama geceleme sayısı Average number of stay
2012	Yıllık- Annual -	4 593 390	5 802 950	792	12,5
2013	Yıllık- Annual -	5 253 565	7 525 869	698	13,1
2014	Yıllık Annual-	5 470 481	7 982 264	685	12,9
	Ocak-Mart January- March	1 365 770	1 728 284	790	13,6
	Nisan-Haziran April- June	1 402 783	2 042 086	687	16,3
	Temmuz-Eylül July- September	1 178 170	2 283 278	516	11,6
2015	Ekim-Aralık October- December	1 523 759	1 928 616	790	10,2
	Yıllık Annual	5 698 423	8 750 851	651	11,9
	Ocak-Mart January- March	1 282 504	1 865 059	688	13,4
	Nisan-Haziran April- June	1 542 832	2 462 510	627	14,8
2016	Temmuz-Eylül July- September	1 344 630	2 571 810	523	10,1
	Ekim-Aralık October- December	1 528 457	1 851 472	826	9,2
	Yıllık Annual	5 049 793	7 891 909	640	11,0
	Ocak-Mart January- March	1 537 627	1 825 187	842	11,2
2017	Nisan-Haziran April- June	1 509 693	2 035 818	742	11,9
	Temmuz-Eylül July- September	1 131 773	2 234 774	506	10,4
	Ekim-Aralık October-December	870 700	1 796 130	485	10,5
	Yıllık Annual	5 137 244	8 886 916	578	9,9
2017	Ocak-Mart January- March	855 786	1 897 554	451	10,6
	Nisan- Haziran April- June	1 386 362	2 294 588	604	9,9
	Temmuz-Eylül July- September	1 560 756	2 514 317	621	8,5
	Ekim-Aralık October- December	1 334 340	2 180 457	612	10,7

4. BÖLÜM TÜRKİYE'DE SON YİRMİ YILDA KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞINDAN BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİNİN GELİŞİMİ CHAPTER 4: DEVELOPMENT OF ACCOMODATION FACILITITES WHICH CERTIFICATED BY THE MINISTRY OF CULTURE AND TOURISM IN THE LAST TWENTY YEARS IN TURKEY

4.1. TÜRKİYE'DE YİRMİ YILDA KONAKLAMA TESİSLERİNİN GELİŞİM SEYRİ 4.1. DEVELOPMENT OF ACCOMODATIPN FACILITITES IN TURKEY IN TWENTY YEARS

Grafik 8: Yıllara Göre Turizm Belgeli Konaklama Tesislerinin Sayısı (1998-2017)**Graph 8: The Number of Tourism Certificated Accomodaiton Facilities in Terms of Years (1998- 2017)**

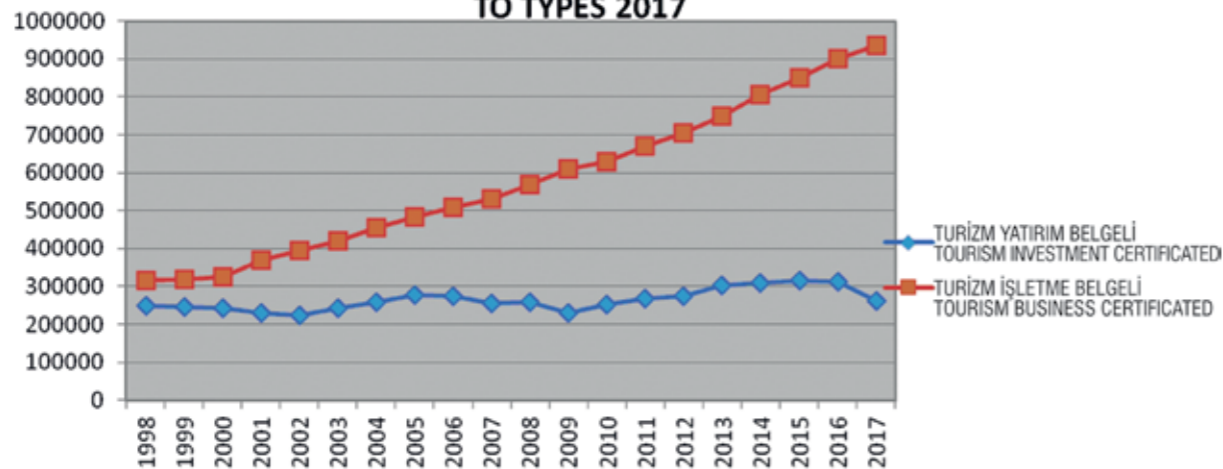
Yıllara göre turizm belgeli konaklama tesislerini sayısı incelendiğinde Grafik 8'de de görüldüğü üzere ülkemizdeki tesis sayısı son 20 yılda yaklaşık 2.000 tesisten yaklaşık 4.000 tesise ulaşmış durumdadır. 2000 yılından 2017 yılına kadar turizm işletme belgeli tesislerde artışlar düzenli olarak yükselirken, turizm yatırım belgeli tesislerinin bazı yıl aralıklarından düştüğü gözlenmektedir. Grafikte görüldüğü üzere 2007 ve 2009 yılları arasında turizm yatırım belgeli konaklama tesisleri ciddi bir düşüş yaşarken, turizm işletme belgeli tesisler ise giderek artmıştır.

When the number of accommodation facilities with investment certificates issued by the Ministry of Culture and Tourism are examined, as seen in the Graph 8, accommodation facilities in our country have increased from 2.000 to 4.000 in the last 20 years. As also seen in the graph, between 2007 and 2009, while the number of tourism investments certificated facilities have decreased, the number of tourism operation certificated facilities have gradually increased.

Grafik 9: Yıllara Göre Turizm Belgeli Konaklama Tesislerinin Yatak Sayısı (1998-2017)**Graph 9: The Number of Beds of Tourism Certificated Accomodaiton Facilities in Terms of Years (1998- 2017)**

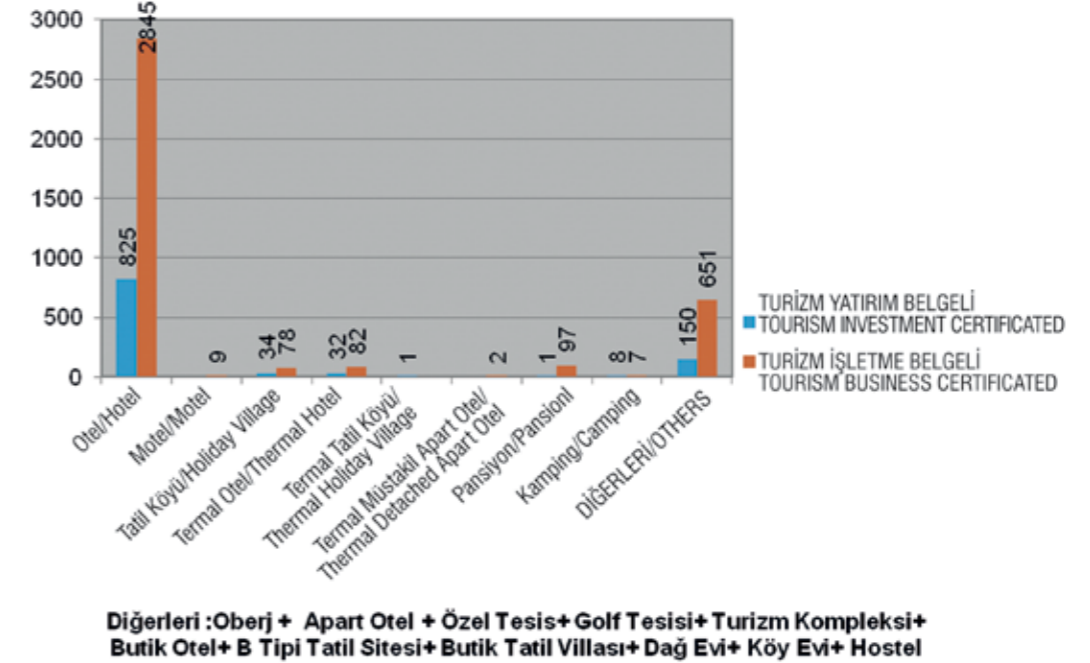
YILLARA GÖRE TURİZM BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİNİN YATAK SAYISI (1998-2017)

TURISM CERTIFICATED ACCOMODATION FACILITITES ACCORDING TO TYPES 2017

Grafik 9'da görüldüğü üzere 1998 yılında ülkemizdeki konaklama tesislerinin sayısı toplam yatak sayısı yaklaşık 300 binden 20 yıl içerisinde 3 katı kadar artarak 900 bine ulaşmıştır. Bu da turizm sektöründeki konaklama tesislerinin sayısının ve kapasitesinin düzenli yüzdelerle arttığını göstermektedir.

As seen in the graph 9, the total number of beds of accommodation facilities in our country has increased approximately by 3 times and reached from 300 thousands to 900 thousands. This shows that the number and the capacity of accommodation facilities increasing regularly.

Grafik 10: Türlerine Göre Turizm Belgeli Konaklama Tesislerinin Sayısı**Graph 10: The Number of Tourism Certificated Accomodation Facilities In Terms of Types 2017**

2017 yılına ait istatistiklerde türlerine göre turizm belgeli konaklama tesisleri incelendiğinde 2.845 turizm işletme belgeli otel işletmesi varken, turizm yatırım belgeli otel işletmesi sayısı 825'tir. Grafik özetlendiğinde 2017 yılı içinde toplamda 9 adet turizm işletme belgeli motel, 78 adet işletme belgeli tatil köyü, 34 adet turizm yatırım belgeli tatil köyü, 82 adet turizm işletme belgeli termal otel, 32 adet yatırım belgeli termal otel, 1 adet yatırım belgeli termal tatil köyü, 97 adet turizm işletme belgeli pansiyon, 8 adet turizm yatırım belgeli kamping bulunduğu görülmektedir.

When the number of accommodation facilities with tourism certificates are examined in the statistics of 2017, while there have been 2.845 tourism certificated hotel facilities, the number of tourism investment certificated hotel have been 825. When the graph is examined, it is seen that there have been 9 tourism operation certificated motels, 78 investment certificated holiday villages, 34 tourism investment certificated holiday villages, 82 tourism operation certificated thermal hotel, 32 investment certificated thermal hotel, 1 investment certificated thermal holiday villages, 97 tourism operation certificated hostels and 8 tourism investment certificated camping in 2017.

2017 yılında Türkiye genelinde toplamda 1.051 turizm yatırım belgeli konaklama tesisi ve 263.033 yatak kapasitesi bulunduğu Tablo 44'te görülmektedir. Yine Türkiye'de 3.771 turizm işletme belgeli konaklama tesisi ve 935.286 yatak kapasitesi bulunmaktadır. Turizm yatırım ve işletme belgeli tesislerin Ege Bölgesi, Akdeniz Bölgesi ve İstanbul'da yoğunlaştığı görülmektedir. Turizm yatırım belgeli tesislerin Ege bölgesindeki sayısı 245 iken, yatak sayısı ise 70.728'dir.

As seen in the Table 44, there are 1.051 tourism investment certificated accommodation facilities and 263.033 bed capacity in all around Turkey in 2017. There are also 3.771 tourism operation certificated accommodation facilities and 935.286 bed capacity. It is seen that the tourism investment and operation certificated accommodation facilities are mostly in Aegean Region, Mediterranean Region and İstanbul. The number of tourism investment certificated accommodation facilities in Aegean Region are 245 and the number of bed are 70.7028.

Akdeniz Bölgesi'nde ise 200 turizm yatırım belgeli tesis ve 1.008 turizm işletme belgeli tesis yer alırken, İstanbul'da toplam 180 adet turizm yatırım belgeli konaklama işletmesi ve 36.497 yatak kapasitesi bulunmaktadır. Yine İstanbul'da toplamda 556 turizm işletme belgeli tesis ve 110.929 yatak kapasitesi yer almaktadır. İl bazında incelendiğinde en çok turizm yatırım belgeli tesis sayısı sırasıyla İstanbul, Antalya ve Muğla'da yer alırken, turizm işletme belgeli tesis sayısı ise sırasıyla Antalya, İstanbul ve Muğla'da yer almaktadır. Diğer bölgeler ve illere yönelik rakamlar Tablo 44'te yer almaktadır.

While the number of tourism investment certificated accomodation facilities in the Aegean Region are 200 and tourism operation certificated accomodation facilities are 1.008, in İstanbul there are 180 tourism investment certificated accomodation facilities and 36.497 bed. In İstanbul there are also 556 tourism operation certificated accomodation facilities and 110.929 beds. In terms of provinces, while İstanbul, Antalya and Muğla have the highest number of tourism investment certificated facilities, the highest number of tourism operation certificated facilities are in Antalya, İstanbul and Muğla respectively. The number of the other provinces are shown in the Table 44.

Tablo 44: İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflamasına Göre Turizm Belgeli Konaklama Tesislerinin İl Bazında Dağılımı 2017
Table 44: Distribution Of Tourism Certificated Accomodation Facilities According To Types And Classes In Terms Of Province 2016

		TURİZM YATIRIM BELGELİ			TURİZM İŞLETME BELGELİ		
		TESİS FACILITY	ODA ROOM	YATAK BED	TESİS FACILITY	ODA ROOM	YATAK BED
Türkiye / Turkey	Toplam / Total	1 051	122 228	263 033	3 771	446 228	935 286
İstanbul	Toplam / Total	180	17 404	36 497	556	55 072	110 929
	İstanbul	180	17 404	36 497	556	55 072	110 929
Batı Marmara West Marmara	Toplam / Total	65	4 179	8 784	211	11 002	22 149
	Balıkesir	21	1 760	3 668	86	4 806	9 747
	Edirne	3	114	264	25	1 165	2 280
	Kırklareli	8	878	1 782	6	371	737
	Tekirdağ	7	529	1 160	24	1 558	3 061
	Çanakkale	26	898	1 910	70	3 102	6 324
	Trabzon	1	10	20	1	10	20
Ege Aegean	Toplam / Total	245	31 299	70 278	779	91 702	192 329
	Afyonkarahisar	12	5 602	12 412	20	3 464	7 227
	Aydın	22	4 929	10 905	81	12 277	24 996
	Denizli	18	1 035	2 103	34	3 195	6 393
	Kütahya	5	329	675	13	690	1 385
	Manisa	4	383	766	27	1 507	3 029
	Muğla	98	12 092	27 777	398	51 923	111 178
	Uşak	2	520	1 240	12	537	1 065
Doğu Marmara East Marmara	Toplam / Total	91	9 487	20 451	225	16 255	33 049
	Bilecik	1	11	22	7	344	655
	Bolu	10	1 225	2 740	22	1 755	3 682
	Bursa	36	3 508	7 225	72	5 693	11 615
	Düzce	6	286	563	14	666	1 353
	Eskişehir	6	336	688	31	2 095	4 151
	Kocaeli	15	1 379	2 880	54	3 816	7 716
	Sakarya	12	1 651	3 443	14	1 141	2 297
	Yalova	5	1 091	2 890	11	745	1 580

Batı Anadolu West Anatolia	Toplam / Total	38	3 756	7 883	221	17 175	34 448
	Ankara	28	2 135	4 282	178	13 787	27 660
	Karaman	1	43	77	7	370	752
	Konya	9	1 578	3 524	36	3 018	6 036
Akdeniz Mediterranean	Toplam / Total	200	38 637	83 687	1 008	215 384	462 453
	Adana	10	972	2 024	49	3 663	7 383
	Antalya	117	28 393	61 942	779	202 175	435 734
	Burdur	3	111	243	11	291	515
	Hatay	13	1 961	4 132	46	2 312	4 681
	Isparta	4	343	704	16	762	1 542
	Kahramanmaraş	6	402	792	47	1 763	3 500
	Mersin	44	6 236	13 412	57	4 205	8 685
	Osmaniye	3	219	438	3	213	413
Orta Anadolu Central Anatolian	Toplam / Total	34	3 707	7 666	158	8 740	18 269
	Aksaray	3	199	400	15	749	1 510
	Kayseri	5	384	797	23	1 859	3 760
	Kırıkkale				3	147	294
	Kırşehir				5	446	925
	Neveşehir	14	1 570	3 149	90	4 287	9 171
	Niğde	3	462	1 113	4	227	467
	Sivas	8	679	1 351	9	420	843
	Yozgat	1	413	856	9	605	1 299
Batı Karadeniz West Blacksea	Toplam / Total	31	1 765	3 633	159	6 511	12 890
	Amasya	2	50	100	20	613	1 225
	Bartın	2	42	84	8	350	696
	Karabük	6	306	634	28	529	968
	Kastamonu	3	107	189	21	734	1 461
	Samsun	6	358	774	29	1 951	3 923
	Sinop	2	137	274	10	314	624
	Tokat	3	293	588	14	467	909
	Zonguldak	4	348	742	13	770	1 563
	Çankırı	2	78	156	7	268	527
	Çorum	1	46	92	9	515	994
Kuzeydoğu Anadolu Northeast Anatolia	Toplam / Total	21	1 725	3 584	92	4 172	8 165
	Ardahan	2	59	109	10	298	520
	Ağrı	4	191	372	20	760	1 441
	Bayburt	1	56	121	2	138	276
	Erzincan	2	54	108	12	546	1 056
	Erzurum	6	1 063	2 244	19	1 289	2 592
	İğdir	2	95	190	3	149	270
	Kars	4	207	440	26	992	2 010
Ortadoğu Anadolu Middle East Anatolia	Toplam / Total	25	1 341	2 536	80	4 523	9 184
	Bingöl				5	248	508
	Bitlis	3	169	338	9	431	871
	Elazığ	1	85	178	18	1 042	2 119
	Hakkari	3	140	278	4	154	299
	Malatya	1	60	120	15	1 171	2 331
	Muş	7	183	319	9	351	730
	Tunceli	2	32	79	4	131	262
	Van	8	672	1 224	16	995	2 064

		TURİZM YATIRIM BELGELİ			TURİZM İŞLETME BELGELİ		
		TOURISM INVESTMENT CERTIFICATED			TOURISM OPERATING CERTIFICATED		
		TESİS FACILITY	ODA ROOM	YATAK BED	TESİS FACILITY	ODA ROOM	YATAK BED
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	Toplam / Total	60	4 837	9 727	137	9 112	18 092
	Adıyaman	4	286	564	13	663	1 318
	Batman				8	551	1 095
	Diyarbakır	11	970	1 851	27	1 942	3 836
	Gaziantep	25	2 182	4 434	43	3 053	6 031
	Kilis				1	46	86
	Mardin	11	806	1 689	25	1 178	2 358
	Siirt				2	187	374
	Şanlıurfa	6	359	739	16	1 156	2 320
	Şırnak	3	234	450	2	336	674

2017 yılına ait türlerine ve sınıflarına göre turizm belgeli konaklama tesislerinin sayılarına yönelik istatistikler Tablo 45'te yer almaktadır. Otel bazında 5 yıldızlı 166 tane otel işletmesi, 4 yıldızlı 253 tane turizm yatırım belgeli otel işletmesi, 3 yıldızlı 291 tane turizm yatırım belgeli otel işletmesi, 2 yıldızlı 50 tane turizm yatırım belgeli otel işletmesi ve 1 yıldızlı 65 tane turizm yatırım belgeli otel işletmesi bulunmaktadır.

Turizm işletme belgeli otel rakamlarına bakıldığında ise 595 adet 5 yıldızlı turizm işletme belgeli otel işletmesi, 781 adet 4 yıldızlı turizm işletme belgeli otel işletmesi, 1.008 adet 3 yıldızlı turizm işletme belgeli otel işletmesi, 407 adet 2 yıldızlı turizm işletme belgeli otel işletmesi ve 54 adet 1 yıldızlı turizm işletme belgeli otel işletmesi olduğu görülmektedir. Motellere bakıldığında turizm yatırım belgeli motel bulunmazken, toplamda 9 adet turizm işletme belgeli motel bulunmaktadır. Turizm yatırım belgeli tatil köyü sayısı toplamda 34 iken, turizm işletme belgeli tatil köyü sayısı ise toplamda 78'dir. Yine toplamda 32 adet turizm yatırım belgeli termal otel varken, 1 adet de termal tatil köyü bulunmaktadır. Turizm işletme belgeli termal otel sayısı ise toplamda 82 iken, hiç işletme belgeli termal tatil köyü bulunmadığı görülmektedir.

The statistics about the number of tourism certificated accomodation facilities according to types and classes of 2017 are shown in the Table 45. In terms of hotels, there are 166 hotel facilities with 5 stars, 253 tourism investment certificated hotel facilities with 4 stars, 291 tourism investment certificated hotel facilities with 3 stars, 50 tourism investment certificated hotel facilities with 2 stars and 65 tourism investment certificated hotel facilities with 1 star.

When the number of tourism operation certificated hotel facilities are examined, it is seen that there are 595 tourism operation certificated hotel facilities with 5 stars, 781 tourism operation certificated hotel facilities with 4 stars, 1.008 tourism operation certificated hotel facilities with 3 stars, 407 tourism operation certificated hotel facilities with 2 stars and 54 tourism operation certificated hotel facilities with 1 star. While there is no tourism investment certificated motel facilities, in total, there are 9 tourism operation certificated motel facilities. While the number of the tourism investment certificated holiday villages are 34, the number of the tourism operation certificated holiday villages are 78. In total, there are 32 tourism investment certificated thermal hotel and 1 thermal holiday villages. Tourism operation certificated thermal hotels are 82 and it is seen that there is no operation certificated thermal holiday village.

Tablo 45: Türlerine Ve Sınıflarına Göre Turizm Belgeli Konaklama Tesislerinin Sayısı (31.12.2017)

Table 45: The Number Of Tourism Certificated Accomodation Facilities In Terms Of Types And Classes (31.12.2017)

		TURİZM YATIRIM BELGELİ			TURİZM İŞLETME BELGELİ		
		TOURISM INVESTMENT CERTIFICATED			TOURISM OPERATING CERTIFICATED		
TÜRÜ TYPE	SINIFI CLASS	TESİS FACILITY	ODA ROOM	YATAK BED	TESİS FACILITY	ODA ROOM	YATAK BED
Otel Hotel	5 Yıldızlı/ 5 Stars	166	48 395	105 324	595	192 554	409 064
	4 Yıldızlı/ 4 Stars	253	31 892	66 885	781	110 803	228 901
	3 Yıldızlı/ 3 stars	291	15 898	32 074	1 008	57 660	115 919
	2 Yıldızlı/ 2 Stars	50	1 489	3 010	407	14 545	28 471
	1 Yıldızlı/ 1 Star	65	1 086	2 181	54	1 607	3 125
	Toplam/ total	825	98 760	209 474	2 845	377 169	785.480
Motel	2. Sınıf/ 2. Class				1	65	134
	Motel				8	217	433
	Toplam/ Total				9	282	567
Tatil Köyü Holiday Village	1. Sınıf/ 1. Class	18	4 050	8 933	67	25 883	57 528
	2. Sınıf/ 2. Class	16	4 169	10 270	11	1 855	3 894
	Toplam/ Total	34	8 219	19 203	78	27 738	61 422
Termal Otel Thermal Hotel	5 Yıldızlı/ 5 Stars	16	6 717	14 667	36	9 036	19 239
	4 Yıldızlı/ 4 Stars	11	1 281	2 708	27	2 697	5 622
	3 Yıldızlı/ 3 Stars	5	473	1 147	19	1 164	2 432
	Toplam/ Total	32	8 471	18 522	82	12 897	27 293
Termal Tatil Köyü Thermal Holiday Village	4 Yıldızlı/ 4 Stars	1	99	198			
	Toplam/ Total	1	99	198			
Termal Müstakil Apart Otel Thermal Apart Hotel					2	81	171
Pansiyon / Pansion		1	20	40	97	1 230	2 479
Kamping / Camping		8	323	929	7	847	2 425
Oberj					3	408	890
Apart Otel/Apart Hotel		1	128	256	172	6 792	15 353
Özel Tesis / Facility		33	798	1 611	361	10 898	22 265
Golf Tesisi Gulf Facility		1	60	228	3	578	1 442
Turizm Kompleksi Tourism Complex		3	1 532	3 784	4	3 164	6 668
Butik Otel Boutique Hotel		97	3 225	6 682	91	3 504	7 077
B Tipi Tatil Sitesi B Type Holiday Site		1	298	1 526	3	266	984
Butik Tatil Villası Boutique Holiday Villa					1	70	140
Dağ Evi / Chalet		3	124	238	2	98	272
Çiftlik Evi / Köy Evi Farm House		8	109	218	8	53	102
Yayla Evi Mountain House		3	62	124	2	30	90
Hostel / Hostel					1	123	166
Toplam/ Total		1 051	122 228	263 033	3 771	446 228	935 286

Tablo 46: Tür Ve Sınıflarına Göre Turizm Belgeli Diğer Tesisler (31.12.2017)*Table 46: The Other Tourism Certificated Facilities In Terms Of Types And Classes (31.12.2017)*

		TURİZM YATIRIM BELGELİ TOURISM INVESTMENT CERTIFI- CATED	TURİZM İŞLETME BELGELİ TOURISM OPERATING CERTIFI- CATED
TÜRÜ / TYPE	SINIFI/ CLASS	TESİS/ FACILITY	
Golf / Golf		5	10
Yüzme Havuzu / Swimming Pool		1	2
Kış Sporları ve Kayak Merkezleri Mekanik Tesisi Winter Sports and Ski Resort Me- chanical Facility		2	2
Kongre ve Sergi Merkezi Congress and Exhibiton Center		12	5
Tema Park / Theme Park		1	1
Spor Tesisi / Sport Complez		1	1
Özel Tesis Special Facilities	Kültürel Etkinlikler Merkezi/ Cul- tural Events Center		1
	Kongre Merkezi/ Congress Center		1
	Hamam/ Turkish Bath	1	8
	Yüzer Tesis/ Floating Establishment		1
	Sauna/ Sauna		2
	Sağlık Merkezi/ Health Center		1
	Terminal Hizmetleri Tesisi		4
	Özel Tesis/ Special Facility		1
	Akvaryum/ Aquarium		3
	Toplam/ Total		1
Toplam / Total		23	43

5. BÖLÜM: 2017 YILINDA TÜRKİYE'DE VERİLEN TURİZM TEŞVİKLERİ VE İLLER İTİBARIYLA TESİS SAYILARINDA SON DURUM

CHAPTER 5: THE TOURISM INCENTIVES PROVIDED IN TURKEY DURING 2017 AND THE FINAL STATUS OF NUMBER OF TOURISM FACILITIES AS OF PROVINCES

Tablo 47'de 2017 yılında Ekonomi Bakanlığı'ndan teşvik belgeli turistik yatırımların sayılarını göstermektedir.

Table 47 shows the number of touristic investments with incentive certificates issued by the Ministry of Finance for 2017.

Tablo 47: Türkiye'de Turizm Teşvik Belgeli Tesisler (2017)*Table 47: The Facilities of Turkey with Tourism Incentive Certificate (2017)*

Şehir City	5*	4*	3*	2*	1*	Butik Otel Boutique Hotels	Tatil Köyü Holiday Village	Özel Kon. Tes. Accomo- daton Facilities	Toplam Tesis Sayısı Total Nm of Facilities	Toplam Oda Total Nm of Rooms	Toplam Yatak Total Nm of Beds
Adana		1							1	78	156
Afyon		2	1						3	302	604

Şehir City	5*	4*	3*	2*	1*	Butik Otel Boutique Hotels	Tatil Köyü Holiday Village	Özel Kon. Tes. Accomo- daton Facilities	Toplam Tesis Sayısı Total Nm of Facilities	Toplam Oda Total Nm of Rooms	Toplam Yatak Total Nm of Beds
Ağrı		1							1	91	182
Adıyaman									0		
Aksaray									0		
Ankara		5	5			1			11	735	1470
Antalya	19	9	5			1	1		35	9544	19088
Ardahan						1			1	36	72
Artvin		1	1						2	149	298
Aydın		3							3	233	466
Balıkesir		1	2	1		1		1	6	197	394
Bartın			1						1	18	36
Batman				1					1	102	204
Bitlis		1							1	54	108
Bolu									0		
Bursa		2	4	1					7	550	1100
Çanakkale		2	1					1	4	265	531
Çankırı			2						2	47	94
Çorum			1						1	46	92
Denizli			2					1	3	152	304
Diyarbakır		4				1			5	352	704
Düzce			2						2	112	225
Elazığ									0		
Erzurum			1						1	69	138
Eskişehir			3						3	158	317
Gaziantep	2	2	2						6	700	1401
Giresun						1			1	10	20
Gümüşhane									0		
Hakkari		1							1	44	88
Hatay		1	1						2	420	840
Iğdır			1						1	40	80
Isparta		1	1						2	143	286
İstanbul	9	7	4			1		1	22	3029	6058
İzmir	2	6	2			4			14	1265	2531
K.Maraş		1	1						2	147	294
Karabük		1	1					1	3	159	318
Karaman		1	1						2	190	381
Kars				1					1	24	48
Kastamonu			2						2	97	194
Kayseri								1	1	63	127
Kırıkkale									0		
Kırklareli			1						1	58	116
Kocaeli	1	2							3	374	748

Şehir City	5*	4*	3*	2*	1*	Butik Otel Boutique Hotels	Tatil Köyü Holiday Village	Özel Kon. Tes. Accommo- dation Facilities	Toplam Tesis Sayısı Total Number of Facilities	Toplam Oda Total Number of Rooms	Toplam Yatak Total Number of Beds
Konya	1	1							2	145	290
Kütahya						1			1	30	60
Malatya									0		
Manisa		1	1						2	175	351
Mardin			1						1	76	152
Mersin		1	1						2	118	236
Muğla	7	2	7			5			21	3895	7790
Muş									0		
Nevşehir	1		1			3		1	6	319	639
Niğde									0		
Ordu		1	2						3	136	273
Osmaniye		1	1						2	120	240
Rize		2	3				1		6	280	561
Sakarya	1		1						2	499	999
Samsun	1		4						5	244	489
Sivas			3					1	4	212	424
Şanlıurfa									0		
Şırnak			1						1	23	46
Tekirdağ			1						1	64	128
Tokat	1		1						2	145	290
Trabzon	2	4	4	1		1			12	872	1745
Tunceli			1						1	20	40
Uşak									0		
Van		2							2	151	302
Yalova									0		
Yozgat									0		
Zonguldak		2							2	240	480
Toplam Total	47	72	81	5	0	21	1	9	236	27817	55648

Kaynak: Resmi Gazetelerin ilgili sayıları. / Source: Related issues of the Official Gazette

6. BÖLÜM: TÜRKİYE'DE EKOTURİZM: YEŞİL YILDIZLI VE MAVİ BAYRAKLI TESİSLER CHAPTER 5: ECO-TOURISM IN TURKEY: THE FACILITIES WITH GREENSTAR AND BLUE FLAG

6.1. TÜRKİYE'DE YEŞİL YILDIZLI OTELLERDE SON DURUM 6.1. THE LATEST STATUS OF GREEN-STAR HOTELS IN TURKEY

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından "Genel Yönetim", "Çevresel Eğitimler", "Oda Düzenlemeleri", "Çevreye Uyum Sağlama", "Enerji Yönetimi", "Su Yönetimi", "Tehlikeli Kimyasal Madde Yönetimi" ve "Diğer Hizmetler" konu başlıkları çerçevesinde belirlenen 122 kriter doğrultusunda otellerin yeşil yıldız uygulamaları kontrol edilmektedir. Yine bakanlık tarafından 2008 yılından

bu yana turizm işletme belgeli tesislere yeşil çevre uygulamaları doğrultusunda uyum sağlayan ve ait olduğu otel grubu bazında yeterli puanı elde ederek söz konusu belgeyi almayı hak kazanan konaklama tesislerinin buldukları iller ve tesis sayılarının güncel listesi 30.06.2017 tarihi itibarıyla Tablo 48'de görülmektedir. (<http://yigm.kulturturizm.gov.tr>)

The green star practices of hotels are controlled by the Ministry of Culture and Tourism in the frame of these titles; "General Management", "Environmental Trainings", "Room Arrangements", "Accommodation to the Environment", "Energy Management", "Water Management", "Management of Hazardous Chemical Materials" and "Other Services".

Also, the current list of the provinces of accommodation facilities which are adaptable to the green environment practices and deserved to get the certificate by getting enough score at the related hotel group basis since can be seen in Table 48 as the date of 30.06.2017 (<http://yigm.kulturturizm.gov.tr>)

Tablo 48: İller Temelinde Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisleri (Yeşil Yıldız Belgeli Tesisler)

Table 48: Environmentally Conscious Accommodation Facilities by Provinces (Facilities with Green Star Certification)

Sıra No	İLLER PROVINCES	TESİS SAYILARI		
		NUMBER OF FACILITIES		
		2015	2016	(Oc.-Hızr) 2017 (Jan- Jun) 2017
1	Adana	1	3	3
2	Afyon	3	3	4
3	Ankara	9	11	20
4	Antalya	159	177	201
5	Aydın	4	5	5
6	Bolu	1	1	1
7	Bursa	2	5	6
8	Çanakkale	-	1	1
9	Denizli	2	2	2
10	Erzurum	2	2	2
11	Eskişehir	1	2	3
12	Gaziantep	3	3	4
13	Giresun	1	1	1
14	Hatay	4	4	4
15	İstanbul	45	48	56
16	İzmir	15	19	27
17	Kayseri	1	1	1
18	Kocaeli	2	2	2
19	Konya	2	3	3
20	Kütahya	1	2	1
21	Malatya	1	1	1
22	Mardin	1	1	1
23	Mersin	1	1	2
24	Muğla	24	33	37
25	Nevşehir	3	2	3
26	Ordu	4	3	3
27	Sakarya	1	1	1
28	Sinop	1	1	1
29	Şanlıurfa	3	3	3
30	Tekirdağ	-	-	1
31	Trabzon	1	1	1
32	Yalova	1	1	1
33	Zonguldak	1	1	1
	TOPLAM	300	344	396

Tablo 48'de görüleceği üzere 2015 yılındaki çevreye duyarlı konaklama tesislerinin (Yeşil Yıldız Belgeli Tesislerin) sayısı 300 iken, bu sayı 2016 yılı Temmuz sonu itibarıyla 344'e 2017'de ise Ocak - Haziran itibarıyla 396'ya yükselmiştir. Başka bir ifadeyle çevreye duyarlı konaklama tesislerinde geçen bir yıla nazaran 2017 yılında 6 altı aylık sürede yaklaşık %15'lik bir artış olmuştur.

As it can be seen from the Table 48, while the number of environmentfriendly facilities in 2015 (facilities with green-star certification) has been 300, this has increased up to 344 as of the end of July 2016 and in January- June period of 2017 to 396. In other words, there has been an approximately 15% increase in number of these facilities in the first six months of 2017.

6.2. TÜRKİYE VE DÜNYADAKİ MAVİ BAYRAKLI TESİS VERİLERİ

6.2. THE DATA OF BLUE FLAG FACILITIES IN TURKEY AND THE WORLD

Avrupa Topluluğu, kendi ülkelerinde yüzmeye amacıyla kullanılacak göl ve deniz suları için gerekli su kalitelerini belirleyen mikrobiyolojik parametreleri, yol gösterici ve uyulması zorunlu hükümler olarak ortaya koymuştur. Bu çalışmalar 1987 yılında Avrupa Çevre Eğitim Vakfı (FEEE) tarafından yürütülen Mavi Bayrak Kampanyası adı altında birleştirilmiş önce 11 Avrupa Topluluğu ülkesi daha sonra 22 ülkede başarı ile uygulanmıştır. <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11569/mavi-bayrak.html>

European Community has established the parameters which determines the necessary water quality for the lakes and sea water that can use for swimming as mandatory provisions. These workings was combined under the Blue Flag Campaign that is carried out by Foundation for Environmental education in Europe (FEEE) and firstly implemented by the 11 European Community countries and then in 22 countries successfully.

Blue Flag is an international environmental award for beaches, marinas or sustainable boating tourism operators which meets its stringent standards.

The Blue Flag Program is executed at the helm of the Ministry of Culture and Tourism in cooperation with the Environmental Education Foundation of Turkey (TURCEV) which has been established in 1993. As a result of the evaluations by the Environmental Education Foundation in 2016, our country takes the 2nd place with 444 beaches among 50 countries. Spain is in the first place with 588 beaches. Furthermore, it has been considered appropriate to award 21 marinas and 12 yachts of our country with Blue Flag. The Blue Flag Project has an important place in protecting environment, improving environmental consciousness and tourism marketing. It is actually an award for environment and it is extremely important for tourism sector as it has become an international standard and its field of application is coastlines.

Mavi Bayrak Programı, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın öncülüğünde 1993 yılında kurulan Türkiye Çevre Eğitim Vakfı'nın (TÜRÇEV) eşgüdümünde yürütülmektedir. 2016 yılında Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı'nca yapılan değerlendirmeler sonucunda ülkemiz 50 ülke içinde plaj sıralamasında 444 plaj ile 2. sırada yer alırken birinci sırada ise 588 plaj ile İspanya bulunmaktaydı. Ayrıca, ülkemizde 21 marina ve 12 yatın da Mavi Bayrak ile ödüllendirilmesi uygun görülmüştür. Kıyıların korunması, çevre bilincinin gelişmesinde ve turizm pazarlanmasında Mavi Bayrak Projesinin önemli bir yeri bulunmaktadır. Esasen bir çevre ödülü olmakla birlikte, uluslararası standart özelliği taşıması ve uygulama alanının kıyıların olması nedeni ile turizm sektörü açısından büyük bir öneme sahiptir. (<http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11569/mavi-bayrak.html>)

Grafik 11: 2017 Yılı Mavi Bayrak Sayıları
Graph 11: The Number of Blue Flags 2017

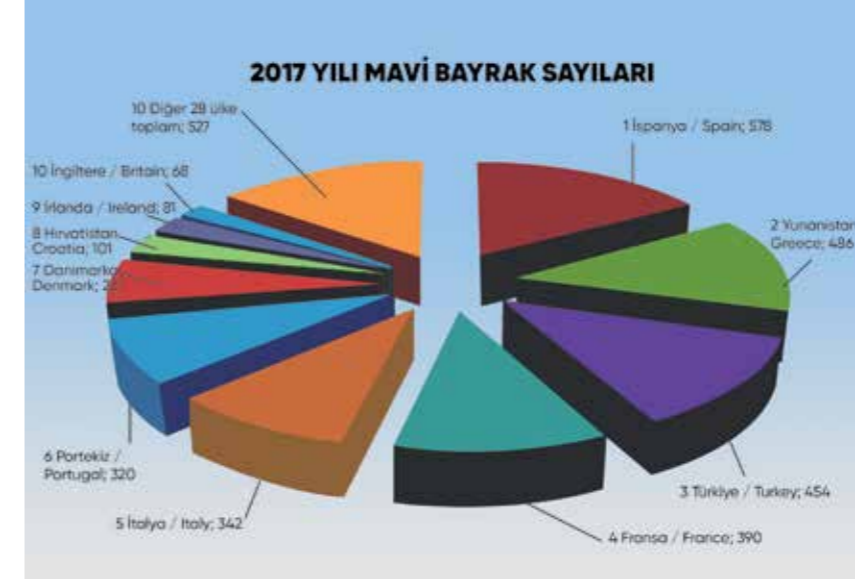

Kaynak: <http://www.mavibayrak.org.tr/tr/Default.aspx#02/07/2017>. / Source: <http://www.mavibayrak.org.tr/tr/Default.aspx#02/07/2017>.

Türkiye, 2016 yılı itibarıyla 444 mavi bayraklı tesislere sahipken 2017 yılı itibarıyla 454 mavi bayraklı plaj sayısı ile, dünyada da İspanya ve Yunanistan'ın ardından üçüncü sıradadır. Aşağıdaki tablolar ve şekiller Türkiye ve dünyadaki mavi bayraklı tesis ve marinaların istatistiklerini göstermektedir.

While, Turkey had 444 Blue Flag facilities in 2016, it is in the third place after Spain and Greece with 454 blue flag facilities in 2017. The following tables and figures show the statistics of the blue flag facilities and marinas of Turkey and the world.

Grafik 12: 2017 Yılı Uluslararası Mavi Bayrak Sayıları (Plajlar)
Graphic 12: The Number of International Blue-Flag of 2017 (Beaches)

Tablo 49: Türkiye ve Dünyadaki Mavi Bayraklı Tesis İstatistikleri
Table 49: The Statistics of Blue-Flag Facilities in Turkey and the World

2017 Yılı Uluslararası Plaj Sayıları The Number of International Beach inn 2017		
1. İspanya	1. Spain	578
2. Yunanistan	2. Greece	486
3. Türkiye	3. Turkey	454
4. Fransa	4. France	390
5. İtalya	5. Italy	342
6. Portekiz	6. Portugal	320
7. Danimarka	7. Denmark	227
8. Hırvatistan	8. Croatia	101
9. İrlanda	9. Ireland	81
10. İngiltere	10. England	68
Diğer 40 ülke toplam	Total of other 40 countries	527
Genel Toplam	General Total	3574

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,50827/uluslararasi-mavi-bayrak-istatistikleri.html>
Source: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,50827/uluslararasi-mavi-bayrak-istatistikleri.html>

Tablo 50: Son 10 yıldaki Mavi Bayrak Sayısı Bakımından Dünya Sıralamasındaki Yerimiz
Table 50: Our Place in the World with Regards to the Number of Blue Flag Facilities in the Last 10 Years

YILLAR / YEARS	MAVİ BAYRAK	BLUE FLAG	TOPLAM/ TOTAL	ULUSLARARASI SIRALAMA (TR) INTERNATIONAL RANKING (TR)
2008	PLAJ	BEACH	258	3
	MARİNA	MARINA	13	11
	YAT	YACHT	4	
2009	PLAJ	BEACH	286	4
	MARİNA	MARINA	14	11
	YAT	YACHT	6	
2010	PLAJ	BEACH	314	4
	MARİNA	MARINA	14	9
	YAT	YACHT	9	
2011	PLAJ	BEACH	324	4
	MARİNA	MARINA	17	9
	YAT	YACHT	12	
2012	PLAJ	BEACH	355	4
	MARİNA	MARINA	19	8
	YAT	YACHT	13	
2013	PLAJ	BEACH	383	3
	MARİNA	MARINA	21	7
	YAT	YACHT	13	
2014	PLAJ	BEACH	397	3
	MARİNA	MARINA	22	7
	YAT	YACHT	12	
2015	PLAJ	BEACH	436	2
	MARİNA	MARINA	22	7
	YAT	YACHT	14	
2016	PLAJ	BEACH	444	2
	MARİNA	MARINA	21	7
	YAT	YACHT	12	
2017	PLAJ	BEACH	454	3
	MARİNA	MARINA	22	7
	YAT	YACHT	13	

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11569/mavi-bayrak.html>
 Source: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11569/mavi-bayrak.html>

Mavi Bayrak, tatil programı yapanların ve tur operatörlerinin aradığı, dünya çapında halk nezdinde en çok tanınan ve bilinen eko-etikettir. Bu özelliği ile ülkemizin turizm sektöründe ve uluslararası turizm pazarında ayrı bir yeri vardır. Bayrak sayısının çok olması, aynı zamanda plajlarımızın mikrobiyolojik açıdan temiz ve çevre yönetimi yönünden duyarlı olduğunun bir belgesidir.http://www.mavibayrak.org.tr/tr/haberDetay.aspx?haber_refno=183

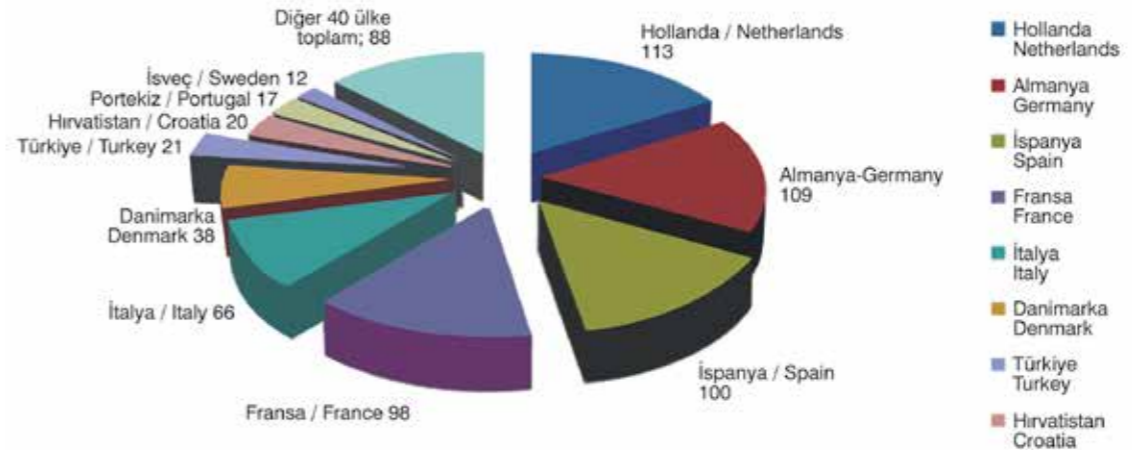
Blue Flag is the most acknowledged and recognized eco-label all over the world by the people who organize a holiday and by tour operators. With this speciality, it has a special place in our country's tourism sector and international tourism market. The large number of flag is also an indicator that our beaches are clean in terms of microbiological and sensitive in terms of environmental management. http://www.mavibayrak.org.tr/tr/haberDetay.aspx?haber_refno=183

Grafik 13: Yıllara Göre Mavi Bayrak Sayıları
Graph 13: Blue Flag Numbers According To Years

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11585/ulkemizde-yillara-gore-mavi-bayrak-sayilari.html>
 Source: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11585/ulkemizde-yillara-gore-mavi-bayrak-sayilari.html>

Grafik 14: 2016 Yılı Uluslararası Marina Sayıları
Graph 14: The Number of International Marinas in 2016

7. BÖLÜM: DÜNYADA VE AVRUPA'DA KONGRE TURİZMİNİN GELİŞİMİ

CHAPTER 7: DEVELOPMENT OF CONGRESS TOURISM IN THE WORLD AND EUROPE

Özellikle ekonomik katkısı, lobi gücü ve uluslararası arenada tanıtım yönleri değerlendirildiğinde bugün için birçok ülkenin geliştirmek istediği ve genellikle uzun vadede geri dönüşlerin alındığı kongre turizmi krizler haricinde dünya genelinde büyüme göstermeye devam etmektedir. En son yayımlanan ICCA 2016 raporuna göre dünyada kongre turizminde en fazla talep gören ilk 5 ülke sırasıyla; Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, İngiltere, Fransa ve İspanya'dır. Türkiye 103 toplantı ile 37.sırada yer almıştır. 2016 yılı itibarıyla dünyada ilk 10 ülkenin ev sahipliği yaptıkları kongre sayısına göre sıralamaları şu şekildedir;

Especially when the economic contribution, lobbying power and promotional aspects in international arena are evaluated, the congress tourism which many countries want to develop today and generally getting comebacks in long terms, is going on its growth, except crises, in all around the world. According to the last ICCA 2016 Report, the most demanded countries respectively were, U.S.A., Germany, U.K., France and Spain. Turkey was in the 37th place with 103 meetings. According to the number of hosted meetings, top 10 countries are as follows;

Tablo 51: Dünyada Kongre Turizmde En Fazla Talep Gören İlk 10 Ülke (Evsahipliği Yapılan Toplantı Sayısı Açısından)
Table 51: The First 10 Country in World Congress Tourism (According to the Number of Meetings Hosted)

Sıralama Ranking	Ülke	Country	Ev Sahipliği Yapılan Toplantı Sayısı Number of Meetings Hosted
1	ABD	USA	934
2	Almanya	Germany	689
3	İngiltere	England	582
4	Fransa	France	545
5	İspanya	Spain	533
6	İtalya	Italy	468
7	Çin Halk Cumhuriyeti	People's Repblc of China	410
8	Japonya	Japan	410
9	Hollanda	Netherlands	368
10	Kanada	Canada	287

Kaynak: ICCA 2016 Raporu, s.5. / Source : ICCA 2016 Report, s.5 / Source: ICCA 2016 Raporu, s.5. / Source : ICCA 2016 Report, s.5

Tablo 52: Küresel Kongre Turizmde En Fazla Talep Gören İlk 10 Şehir (Evsahipliği Yapılan Toplantı Sayısı Açısından)
Table 52: The First 10 Cities in Global Congress Tourism (According to the Number of Meetings Hosted)

Sıralama Ranking	Şehir	City	Ev Sahipliği Yapılan Toplantı Sayısı Number of Meetings Hosted
1	Paris	Paris	196
2	Viyana	Vienna	186
3	Barselona	Barcelona	181
4	Berlin	Berlin	176
5	Londra	London	153
6	Singapur	Singapore	151
7	Amsterdam	Amsterdam	144
8	Madrid	Madrid	144
9	Lizbon	Lisbon	138
10	Seul	Seoul	137

Kaynak: ICCA 2016 Raporu, s.8. / Source: ICCA 2016 Report, s.8. / Source: ICCA 2016 Raporu, s.8. / Source: ICCA 2016 Report, s.8.

Şehirler sıralamasında İstanbul 62 toplantı ile 39.sırada, Antalya 13 toplantı ile 203.sırada, İzmir 12 toplantı ile 216.sırada ve Ankara 5 toplantı ile 392.sırada yer almıştır (ICCA 2016 raporu, s.8-17).

In the city ranking, İstanbul is in the 39th place with 62 meetings, Antalya is in the 203rd place with 13 meetings and Ankara is in the 392nd place with 5 meetings. (ICCA 2016 report, s.8-17).

Tablo 53: Kongre Turizmde İlk 10 Avrupa Ülkesi (Evsahipliği Yapılan Toplantı Sayısı Açısından)
Table 53: The First 10 European Countries in Congress Tourism (According to the Number of Meetings Hosted)

Sıralama Ranking	Ülke	Country	Ev Sahipliği Yapılan Toplantı Sayısı Number of Meetings Hosted
1	Almanya	Germany	689
2	İngiltere	England	582
3	Fransa	France	545
4	İspanya	Spain	533
5	İtalya	Italy	468
6	Hollanda	Netherlands	368
7	Portekiz	Portugal	287
8	Avusturya	Austria	268
9	İsveç	Sweeden	260
10	Polonya	Poland	195

Kaynak: ICCA 2016 Raporu, s.19. / Source: ICCA 2016 Report, s.19
 Source: ICCA 2016 Raporu, s.19. / Source: ICCA 2016 Report, s.19

Türkiye bu sıralamada 103 toplantı ile 20.sırada yer almıştır. | *Turkey is in the 20th place with 103 meeting in this ranking.*

Tablo 54: Kongre Turizmde İlk 10 Avrupa Şehirleri (Ev sahipliği Yapılan Toplantı Sayısı Açısından)
Table 54: The First 10 European Cities in Congress tourism (According to the Number of Meetings Hosted)

Sıralama Ranking	Şehir	City	Ev Sahipliği Yapılan Toplantı Sayısı Number of Meetings Hosted
1	Paris	Paris	196
2	Viyana	Vienna	186
3	Barselona	Barcelona	181
4	Berlin	Berlin	176
5	Londra	London	153
6	Amsterdam	Amsterdam	144
7	Madrid	Madrid	144
8	Lizbon	Lisbon	138
9	Prag	Prague	126
10	Dublin	Dublin	118

Kaynak: ICCA 2016 Raporu, s.20. / Source: ICCA 2016 Raporu, s.20.

Ülkemizden İstanbul 62 toplantı ile bu sıralamada 23.sırada, Antalya 13 toplantı ile 109.sırada, İzmir 12 toplantı ile 116.sırada ve Ankara 5 toplantı ile 201.sırada yer almıştır (ICCA 2016 Raporu, s. 20-25).

İstanbul is in the 23rd place with 62 meeting, Antalya 109th place with 13 meetings, İzmir 116th place with 12 meeting and Ankara 201st place with 5 meetings. (ICCA 2016 Report, s. 20-25).

Tablo 55: Kongre Turizmde Asya Pasifik ve Orta Doğu'da İlk 10 Ülke (Ev sahipliği Yapılan Toplantı Sayısı Açısından)
Table 55: The first 10 Asia-Pacific and Middle East Countries in Congress Tourism (According to the Number of Meetings Hosted)

Sıralama Ranking	Ülke	Country	Ev Sahipliği Yapılan Toplantı Sayısı Number of Meetings Hosted
1	Çin Halk Cumhuriyeti	People's Republic of China	410
2	Japonya	Japan	410
3	G.Kore	South Korea	267
4	Avustralya	Australia	211
5	Tayland	Thailand	174
6	Singapur	Singapore	151
7	Hindistan	India	143
8	Tayvan	Taiwan	141
9	Malezya	Malaysia	115
10	Hong Kong (PRC)	Hong Kong (PRC)	99

Kaynak: ICCA 2016 Raporu, s.26. / Source: ICCA 2016 Raporu, s.26.

8. BÖLÜM: KRUVAZİYER VE HAVAYOLU TURİZM VERİLERİ

CHAPTER 8: DATA OF CRUISE AND AIRLINE TOURISM

8.1. DÜNYADA VE AVRUPA'DA KRUVAZİYER TURİZMİ

8.1. CRUISE TOURISM IN THE WORLD AND IN EUROPE

Kruvaziyer turizmi tatil turizmi kategorisinde en fazla büyüyen endüstridir. 1980 yılından bu yana yıllık ortalama % 7'lik büyüme göstermektedir. 2005 - 2015 yılları arasında talep % 62 artış göstermiştir. CLIA'nın 2017 kruvaziyer seyahat raporuna göre özetle (<http://www.f-cca.com/downloads/2017-Cruise-Industry-Overview-Cruise-Line-Statistics.pdf>; Erişim tarihi: 01.03.2018);

*Kruvaziyer seyahatlerine katılanların % 92'si bir sonraki seyahatlerinde de büyük bir ihtimalle/kesin olarak tekrar kruvaziyer seyahatlerini tercih edeceklerini belirtmektedir.

*Kruvaziyer seyahatleri özellikle çocukları 18 yaşın altında olan ailelerce tercih edilmekte ve çocukların kruvaziyer seyahat kararlarında önemli etkileri olmaktadır.

*X ve Y kuşağındakiler kruvaziyer seyahatleri karada yapılan tatillere, her şey dahil tesislere, turlara oranla daha fazla beğenmektedirler.

2016 yılı itibariyle küresel kruvaziyer seyahatlerine katılan kişi sayısı 24.2 milyon yolcu olmuştur. Bu sayı 2015 yılında 23.2 milyon yolcu olarak (Sadece 12 milyonu Kuzey Amerika'dan olmak üzere) gerçekleşmiştir. 2016 yılındaki yolcu sayısındaki artış 2015 yılına göre % 4 civarındadır. 2016 yılı itibariyle kruvaziyer seyahatlerinin küresel dağılımı şu şekildedir (<http://www.f-cca.com/downloads/2017-Cruise-Industry-Overview-Cruise-Line-Statistics.pdf>;Erişimtarihi: 14.06.2017);

Tablo 56: Bölgeler İtibariyle Kruvaziyer Turizm Dağılımı
Table 56: Distribution of Cruise Tourism in Terms of Regions

Bölgeler	Regions	2016 Dağılımı
Karayipler / Bahamalar	Carribeans/ Bahamas	% 33.7
Akdeniz	Mediterranean	% 18.7
Avrupa (Akdeniz Hariç)	Europe /except Mediterranean	% 11.7
Asya	Asia	% 9.2
Avustralya / Yeni Zelanda/ Güney Pasifik	Australia/ New Zeland/ South Pacific	% 6.1
Alaska	Alaska	% 4.1
Güney Amerika	South America	% 2.7
Diğer Pazarlar	Other Markets	% 13.8

Cruise tourism is the most developed industry in the category of holiday tourism. Since 1980, its annual average growth rate has been 7%. Demand has increased by 62% between 2005-2015. In brief, according to the 2017 cruise travel report of CLIA (<http://www.f-cca.com/downloads/2017-Cruise-Industry-Overview-Cruise-Line-Statistics.pdf>; Access Date: 01.03.2018);

** 92% of the attendants of cruise travels are indicating that they will likely/certainly prefer a cruise as their next vacation*

** Cruise travels are mostly preferred by the families those with children under the age of 18 and children have big effects on cruise travel decisions*

** X and Y generations like cruise travels more than holiday in the lands, all inclusive hotels and tours.*

By 2016, there has been 24.20 million passengers who attended the cruise tourism. This number was 23.2 in 2015 (12 million of it was from North America). Increase in the number of passengers in 2016 is nearly 4%. Distribution of cruise travels by 2016 is as following; (<http://www.f-cca.com/downloads/2017-Cruise-Industry-Overview-Cruise-Line-Statistics.pdf>;AccessDate: 14.06.2017);

8.2. ÜLKEMİZDE KRUVAZİYER TURİZMİ

8.2. CRUISE TOURISM IN OUR COUNTRY

Ülkemiz, 3 tarafı denizlerle çevrili bir yarımada olmas, uzun sahillere sahip olması, elverişli iklim koşulları ve artan liman sayısı ile bu alandaki kapasitesini her geçen gün arttırmış olmasına karşın, son 2 yıldır yaşanan sorunlara bağlı olarak, turizmin diğer tüm alanlarında olduğu gibi kruvaziyer turizm alanında da nitelik ve nicelik olarak kayıplar yaşamıştır. 2014 yılında sadece Antalya'ya gelen gemi sayısı 58 iken bu sayı 2017 yılında Tablo 57'de da görüldüğü gibi 11'e düşmüştür. Aynı şekilde Kuşadası'na 2014 yılında toplamda 448 gemi yanaşmışken, bu sayının da 2017 yılı sonu itibariyle 126'ya gerilediği görülmektedir. Ülkemiz henüz kruvaziyer turizmde ilk akla gelen ülkelerden olmamakla birlikte, bu alanda büyük ilerleme kaydetmekteyken, yaşanan bu kayıplar sektör açısından oldukça üzücü olmakla birlikte 2018 yılından itibaren diğer tüm turizm dallarında olduğu gibi kruvaziyer turizmde de toparlanma yaşanması ve eski seviyelere yeniden ulaşılması beklenmektedir.

2017 yılı itibariyle ülkemize gelen kruvaziyer gemi ve yolcu sayısı şu şekilde verilebilir;

In spite of 3 sides of our country surrounded by seas, have long coasts, favorable climate conditions, the increased number of ports and have increased its capacity in this field, as a result of some problems in last two years, have experienced some losses in cruise tourism as in all other areas of tourism in terms of quality and quantity. While in 2014 the number of total ships were 58, this number decreased to 11 in 2017 as seen in the Table 57. In a similar way, while totally 448 ships approached to Kuşadası port, it decreased to 126 in 2017.

Even though our country is not the first country come to mind in cruise tourism yet, it has been big development and the losses became very sad for the sector. But, as from 2018 as in the other areas of tourism, it is expected that the cruise tourism will also recover and reached to the old levels.

The number of cruise liners and passengers visited our country in 2017 can be given as follows;

Tablo 57: Liman Başkanlıkları Bazında Kruvaziyer Gemi ve Yolcu İstatistikleri (2017 Toplamı)
Table 57: Statistics Of Cruise Liners And Passenger In Terms Of Port Authorities (Total Of 2017)

LİMAN BAŞKANLIĞI PORT AUTHORITY	KRUVAZİYER GEMİ CRUISE SHIP						KRUVAZİYER YOLCU CRUISE PASSENGER					
	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2017	2017	2017	2017	2017	
	CRUISE TYPE OF PASSENGER SHIP	CRUISE TYPE OF PASSENGER SHIP	PASSENGER SHIP	PASSENGER SHIP	OTHER SHIPS	OTHER SHIPS	2017 TOTAL	ARRIVING PASSENGERS	DEPARTING PASSENGERS	TRANSIT PASSENGERS	TOTAL	
KRUVAZİYER TİPİ YOLCU GEMİSİ	KRUVAZİYER TİPİ YOLCU GEMİSİ	YOLCU GEMİSİ PASSENGER SHIP	YOLCU GEMİSİ PASSENGER SHIP	DiĞER GEMİ	DiĞER GEMİ	2017 TOPLAM	GELEN YOLCU	GİDEN YOLCU	TRANSİT YOLCU	TOPLAM		
ALANYA	20	22	3	0	0	0	22	9	5	12.176	12.190	
ANTALYA	19	11	39	0	0	0	11	19.286	18.986	2029	40.301	
BODRUM	61	21	17	1	0	0	22	83	114	31.620	31.817	
ÇANAKKALE	32	5	10	0	0	0	5	0	0	848	848	
ÇEŞME	51	61	6	1	0	0	62	27.689	28.311	10.021	66.021	
GÖCEK	3	4	0	0	0	0	4	0	0	538	538	
İSTANBUL	239	4	78	0	0	1	5	331	347	654	1332	
İZMİR	86	18	38	0	0	0	18	1675	1250	6247	9172	
KUŞADASI	388	126	60	0	0	0	126	8626	11.652	99.606	119.884	
MARMARİS	66	23	16	1	0	0	24	18	3	23.715	23.736	
TOPLAM/ TOTAL	965	295	267	3	0	1	299	57.717	60.668	187.454	305.839	

Kaynak: https://atlantis.udhb.gov.tr/istatistik/istatistik_kruvaziyer.aspx
Source: https://atlantis.udhb.gov.tr/istatistik/istatistik_kruvaziyer.aspx

9. TÜRKİYE GENELİ HAVALİMANLARI UÇAK, YOLCU VE YÜK TRAFİĞİ İSTATİSTİKLERİ

CHAPTER 9: THE FLIGHT, PASSENGER AND CARGO TRAFFIC STATISTICS OF THE AIRFIELDS OF TURKEY

Tablo 58: Tüm Uçak Trafikliği
Table 58: All Flights Traffic

Havalimanları Airports	2016 YILI ARALIK SONU 2016 END OF DECEMBER			2017 YILI ARALIK SONU (Kesin Olmayan) 2017 END OF DECEMBER (Indefinite)			2017/2016 (%)		
	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total
İstanbul Atatürk	141.361	325.035	466.396	142.886	317.891	460.777	1	-2	-1
İstanbul Sabiha Gökçen(*)	147.053	84.874	231.927	139.311	80.345	219.656	-5	-5	-5
Ankara Esenboğa	89.458	16.152	105.610	99.682	18.138	117.820	11	12	12
İzmir Adnan Menderes	69.037	17.211	86.248	72.343	17.578	89.921	5	2	4
Antalya	50.872	76.486	127.358	51.928	107.416	159.344	2	40	25
Gazipaşa Alanya(*)	3.586	2.489	6.075	4.140	2.244	6.384	15	-10	5
Muğla Dalaman	13.942	12.212	26.154	14.479	13.774	28.253	4	13	8
Muğla Milas-Bodrum	23.348	8.169	31.517	20.522	7.997	28.519	-12	-2	-10
Adana	39.958	8.600	48.558	38.585	6.351	44.936	-3	-26	-7
Trabzon	23.787	2.472	26.259	26.187	2.911	29.098	10	18	11
Erzurum	8.915	155	9.070	9.838	197	10.035	10	27	11
Gaziantep	15.735	1.888	17.623	16.923	1.863	18.786	8	-1	7
Adıyaman	1.794	42	1.836	2.005	17	2.022	12	-60	10
Ağrı Ahmed-i Hani	1.990	5	1.995	2.145	8	2.153	8	60	8
Amasya Merzifon	678	35	713	1.554	82	1.636	129	134	129
Aydın Çıldır(*)	16.047	0	16.047	20.081	0	20.081	25	0	25
Balıkesir Koca Seyit	20.276	179	20.455	22.829	120	22.949	13	-33	12
Balıkesir Merkez	114	0	114	134	0	134	18	0	18
Batman	3.157	20	3.177	3.559	25	3.584	13	25	13
Bingöl	1.317	13	1.330	1.480	19	1.499	12	46	13
Bursa Yenişehir	6.731	409	7.140	7.715	382	8.097	15	-7	13
Çanakkale	5.481	34	5.515	5.994	100	6.094	9	194	10
Çanakkale Gökçeada	234	0	234	196	0	196	-16	0	-16
Denizli Çardak	6.194	147	6.341	11.030	618	11.648	78	320	84
Diyarbakır	13.436	387	13.823	12.763	628	13.391	-5	62	-3
Elazığ	7.187	241	7.428	6.908	227	7.135	-4	-6	-4
Erzincan	2.851	26	2.877	3.376	21	3.397	18	-19	18
Eskişehir Hasan Polatkan(*)	6.046	477	6.523	4.444	668	5.112	-26	40	-22
Hakkari Yüksekova S.E.	358	0	358	1.251	0	1.251	249	0	249
Hatay	7.142	2.266	9.408	7.263	2.303	9.566	2	2	2
İğdir Şehit Bülent Aydın	1.492	3	1.495	1.778	0	1.778	19	-100	19
İsparta Süleyman Demirel	23.230	834	24.064	24.104	606	24.710	4	-27	3
Kahramanmaraş	2.460	13	2.473	2.578	38	2.616	5	192	6

Havalimanları Airports	2016 YILI ARALIK SONU 2016 END OF DECEMBER			2017 YILI ARALIK SONU (Kesin Olmayan) 2017 END OF DECEMBER (Indefinite)			2017/2016 (%)		
	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total
Kars Harakani	3.949	13	3.962	4.104	6	4.110	4	-54	4
Kastamonu	1.012	10	1.022	891	19	910	-12	90	-11
Kayseri	13.621	1.770	15.391	13.238	2.101	15.339	-3	19	-0,3
Kocaeli Cengiz Topel	1.082	34	1.116	1.456	37	1.493	35	9	34
Konya	8.087	875	8.962	8.531	878	9.409	5	0,3	5
Malatya	6.462	78	6.540	7.084	108	7.192	10	38	10
Mardin	5.301	38	5.339	4.226	37	4.263	-20	-3	-20
Muş	2.523	12	2.535	2.992	12	3.004	19	0	19
Kapadokya	6.319	42	6.361	2.677	24	2.701	-58	-43	-58
Ordu-Giresun	6.360	190	6.550	8.119	667	8.786	28	251	34
Samsun Çarşamba	19.290	875	20.165	11.073	523	11.596	-43	-40	-42
Siirt	1.532	0	1.532	386	0	386	-75	0	-75
Sinop	865	23	888	1.374	106	1.480	59	361	67
Sivas Nuri Demirağ	4.201	73	4.274	4.077	80	4.157	-3	10	-3
Şanlıurfa Gap	5.508	186	5.694	6.131	168	6.299	11	-10	11
Şırnak Şerafettin Elçi	2.662	1	2.663	2.452	0	2.452	-8	-100	-8
Tekirdağ Çorlu	27.220	1.032	28.252	35.358	565	35.923	30	-45	27
Tokat	1.142	0	1.142	442	0	442	-61	0	-61
Uşak	1.240	3	1.243	1.229	8	1.237	-1	167	-0,5
Van Ferit Melen	11.583	208	11.791	13.799	92	13.891	19	-56	18
Zafer(*)	741	162	903	796	188	984	7	16	9
Zonguldak Çaycuma(*)	261	268	529	238	249	487	-9	-7	-8
DHMİ TOPLAMI TOTAL OF STATE AIRPORTS AUTHORITY	712.494	478.497	1.190.991	741.674	504.741	1.246.415	4,1	5,5	4,7
TÜRKİYE GENELİ TURKEY GENERAL	886.228	566.767	1.452.995	910.684	588.435	1.499.119	2,8	3,8	3,2
OVERFLIGHT			376.913			413.097	9,6		
TÜRKİYE GENELİ OVERFLIGHT DAHİL TURKEY GENERAL INCLUDING OVERFLIGHTS			1.829.908			1.912.216			4,5

(*) İşaretili havalimanlarından Zonguldak Çaycuma, Gazipaşa Alanya, Zafer ve Aydın Çıldır Havalimanları DHMİ denetimli özel şirket tarafından işletilmektedir. İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Savunma Sanayi Müsteşarlığı denetiminde özel şirket tarafından, Eskişehir Hasan Polatkan Havalimanı, Eskişehir Anadolu Üniversitesi SHYO tarafından işletilmekte olduğundan DHMİ toplamında hariç tutulmuştur.
(*) Zonguldak, Çaycuma, Gazipaşa Alanya, Zafer and Aydın Çıldır Airports from the (*) marked ones are operated by a private company supervised by the General Directorate of State Airports Operations. İstanbul Sabiha Gökçen Airport is operated by a private company under supervision of the Undersecretariat of the Defense Industry and Eskişehir Hasan Polatkan Airport is operated by the Civil Aviation College of Eskişehir Anadolu University so these airports are excluded from the total of the General Directorate of State Airports Operations.

Tablo 59: Yolcu Trafiği (Gelen-Giden)

Table 59: Passenger Traffic (Incoming-Departing)

Havalimanları Airports	2016 YILI ARALIK SONU 2016 END OF DECEMBER			2017 YILI ARALIK SONU (Kesin Olmayan) 2017 END OF DECEMBER (Indefinite)			2017/2016 (%)		
	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total
İstanbul Atatürk	19.133.533	41.281.937	60.415.470	19.450.347	44.277.101	63.727.448	2	7	5
İstanbul Sabiha Gökçen(*)	20.196.261	9.471.592	29.667.853	21.056.767	10.329.074	31.385.841	4	9	6
Ankara Esenboğa	11.547.240	1.496.876	13.044.116	13.853.899	1.991.979	15.845.878	20	33	21
İzmir Adnan Menderes	9.955.167	2.096.076	12.051.243	10.469.079	2.354.622	12.823.701	5	12	6
Antalya	7.048.239	11.720.296	18.768.535	7.459.241	18.472.418	25.931.659	6	58	38
Gazipaşa Alanya(*)	411.471	307.247	718.718	475.775	347.463	823.238	16	13	15
Muğla Dalaman	1.279.611	1.822.291	3.101.902	1.436.326	2.274.607	3.710.933	12	25	20
Muğla Milas-Bodrum	2.312.042	909.734	3.221.776	2.573.498	935.849	3.509.347	11	3	9
Adana	4.872.365	713.337	5.585.702	4.963.594	647.406	5.611.000	2	-9	0,5
Trabzon	3.588.177	125.817	3.713.994	3.952.764	200.768	4.153.532	10	60	12
Erzurum	1.193.182	6.771	1.199.953	1.366.495	10.420	1.376.915	15	54	15
Gaziantep	2.099.976	230.514	2.330.490	2.633.359	289.062	2.922.421	25	25	25
Adıyaman	241.459	3.297	244.756	256.207	1.990	258.197	6	-40	5
Ağrı Ahmed-i Hani	235.770	0	235.770	284.004	451	284.455	20	0	21
Amasya Merzifon	88.318	3.411	91.729	215.351	8.905	224.256	144	161	144
Aydın Çıldır(*)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Balıkesir Koca Seyit	353.567	11.181	364.748	431.088	9.177	440.265	22	-18	21
Balıkesir Merkez	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Batman	437.732	1.902	439.634	516.541	2.800	519.341	18	47	18
Bingöl	156.603	312	156.915	163.220	1.270	164.490	4	307	5
Bursa Yenişehir	251.227	23.664	274.891	227.228	24.051	251.279	-10	2	-9
Çanakkale	180.839	3.119	183.958	206.766	12.994	219.760	14	317	19
Çanakkale Gökçeada	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Denizli Çardak	534.695	16.260	550.955	592.167	91.845	684.012	11	465	24
Diyarbakır	1.945.097	32.920	1.978.017	1.982.048	72.999	2.055.047	2	122	4
Elazığ	995.980	28.075	1.024.055	999.070	28.000	1.027.070	0,3	-0,3	0,3
Erzincan	345.800	1.144	346.944	439.611	1.175	440.786	27	3	27
Eskişehir Hasan Polatkan(*)	1.057	55.397	56.454	2.479	77.462	79.941	135	40	42
Hakkari Yüksekova S.E.	37.720	0	37.720	154.795	0	154.795	310	0	310
Hatay	935.969	267.461	1.203.430	1.002.715	277.449	1.280.164	7	4	6
İğdir Şehit Bülent Aydın	216.252	0	216.252	247.516	0	247.516	14	0	14
İsparta Süleyman Demirel	77.225	126.982	204.207	86.401	103.108	189.509	12	-19	-7
Kahramanmaraş	263.706	875	264.581	297.848	2.615	300.463	13	199	14
Kars Harakani	528.637	0	528.637	572.891	0	572.891	8	0	8
Kastamonu	106.561	638	107.199	89.576	1.754	91.330	-16	175	-15
Kayseri	1.781.989	202.536	1.984.525	1.886.729	260.967	2.147.696	6	29	8
Kocaeli Cengiz Topel	57.753	1.296	59.049	46.445	2.730	49.175	-20	111	-17

Havalimanları Airports	2016 YILI ARALIK SONU 2016 END OF DECEMBER			2017 YILI ARALIK SONU (Kesin Olmayan) 2017 END OF DECEMBER (Indefinite)			2017/2016 (%)		
	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total
Konya	1.000.446	92.994	1.093.440	1.099.942	105.764	1.205.706	10	14	10
Malatya	783.181	5.898	789.079	880.299	7.168	887.467	12	22	12
Mardin	637.816	2.564	640.380	677.734	3.276	681.010	6	28	6
Muş	373.025	1.129	374.154	439.767	1.528	441.295	18	35	18
Kapadokya	365.544	2.196	367.740	127.158	425	127.583	-65	-81	-65
Ordu-Giresun	777.108	19.080	796.188	1.109.268	83.857	1.193.125	43	340	50
Samsun Çarşamba	1.706.248	77.591	1.783.839	1.111.627	40.526	1.152.153	-35	-48	-35
Siirt	97.912	0	97.912	22.684	0	22.684	-77	0	-77
Sinop	89.678	1.537	91.215	152.230	1.766	153.996	70	15	69
Sivas Nuri Demirağ	556.474	5.685	562.159	571.692	6.535	578.227	3	15	3
Şanlıurfa Gap	755.923	22.081	778.004	814.025	18.943	832.968	8	-14	7
Şırnak Şerafettin Elçi	241.311	0	241.311	341.047	0	341.047	41	0	41
Tekirdağ Çorlu	94.626	3.243	97.869	102.567	1.768	104.335	8	-45	7
Tokat	51.744	0	51.744	13.084	0	13.084	-75	0	-75
Uşak	12.303	330	12.633	0	0	0	-100	-100	-100
Van Ferit Melen	1.477.518	4.355	1.481.873	1.662.576	2.353	1.664.929	13	-46	12
Zafer(*)	67.281	19.452	86.733	81.621	21.261	102.882	21	9	19
Zonguldak Çaycuma(*)	0	23.086	23.086	0	24.904	24.904	0	8	8
DHİMİ TOPLAMI TOTAL OF STATE AIRPORTS AUTHORITY	81.823.288	61.367.405	143.190.693	87.982.519	72.632.421	160.614.940	7,5	18,4	12,2
TÜRKİYE GENELİ TURKEY GENERAL	102.499.358	71.244.179	173.743.537	109.599.161	83.432.585	193.031.746	6,9	17,1	11,1
DHİMİ DİREKT TRANSİT STATE AIRPORTS DIRECT TRANSIT			307.575			257.957			-16,1
DİĞER DİREKT TRANSİT OTHER DIRECT TRANSIT			102.034			29.005			-71,6
TÜRKİYE GENELİ DİREKT TRANSİT TURKEY GENERAL DIRECT TRANSIT			409.609			286.962			-29,9
TÜRKİYE GENELİ DİREKT TRANSİT DAHİL TURKEY GENERAL INCLUDING DIRECT TRANSIT			174.153.146			193.318.708			11,0

(*)İşaretli havalimanlarından Zonguldak Çaycuma, Gazipaşa Alanya, Zafer ve Aydın Çıldır Havalimanları DHİMİ denetimli özel şirket tarafından işletilmektedir. İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Savunma Sanayi Müsteşarlığı denetiminde özel şirket tarafından, Eskişehir Hasan Polatkan Havalimanı, Eskişehir Anadolu Üniversitesi SHYO tarafından işletilmekte olduğundan DHİMİ toplamında hariç tutulmuştur.
(*Zonguldak, Çaycuma, Gazipaşa Alanya, Zafer and Aydın Çıldır Airports from the (*) marked ones are operated by a private company supervised by the General Directorate of State Airports Operations. İstanbul Sabiha Gökçen Airport is operated by a private company under supervision of the Undersecretariat of the Defense Industry and Eskişehir Hasan Polatkan Airport is operated by the Civil Aviation College of Eskişehir Anatolia University so these airports are excluded from the total of the General Directorate of State Airports Operations

Tablo 60: Yük Trafiği (Bagaj+Kargo+Posta) (Ton)

Table 60: Cargo Traffic (Luggage+Cargo+ Post) (Ton)

Havalimanları Airports	2016 YILI ARALIK SONU 2016 END OF DECEMBER			2017 YILI ARALIK SONU (Kesin Olmayan) 2017 END OF DECEMBER (Indefinite)			2017/2016 (%)		
	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total		İç Hat Domestic Flights	
İstanbul Atatürk	205.090	1.701.938	1.907.028	203.058	1.899.039	2.102.096	-1	12	10
İstanbul Sabiha Gökçen(*)	139.722	201.493	341.215	137.171	193.698	330.868	-2	-4	-3
Ankara Esenboğa	85.566	26.507	112.073	95.829	33.620	129.449	12	27	16
İzmir Adnan Menderes	80.613	40.308	120.922	87.200	48.481	135.681	8	20	12
Antalya	62.423	166.294	228.717	67.336	228.808	296.144	8	38	29
Gazipaşa Alanya(*)	3.692	4.030	7.721	4.624	4.047	8.671	25	0,4	12
Muğla Dalaman	11.019	25.159	36.179	12.276	29.434	41.711	11	17	15
Muğla Milas-Bodrum	18.632	12.388	31.020	20.746	11.865	32.611	11	-4	5
Adana	38.225	11.559	49.784	38.035	9.627	47.662	-0,5	-17	-4
Trabzon	29.357	2.702	32.060	32.246	4.079	36.324	10	51	13
Erzurum	9.436	221	9.657	9.647	354	10.000	2	60	4
Gaziantep	17.885	3.840	21.724	22.107	4.744	26.851	24	24	24
Adıyaman	1.922	76	1.998	1.882	40	1.923	-2	-47	-4
Ağrı Ahmed-i Hani	2.240	0	2.240	2.600	0	2.600	16	0	16
Amasya Merzifon	639	73	712	1.631	200	1.831	155	174	157
Aydın Çıldır(*)	0	0		0	0		0	0	0
Balıkesir Koca Seyit	2.319	249	2.568	2.961	177	3.139	28	-29	22
Balıkesir Merkez	0	0		0	0		0	0	0
Batman	3.920	50	3.970	4.872	65	4.937	24	31	24
Bingöl	1.434	6	1.440	1.524	15	1.539	6	156	7
Bursa Yenişehir	2.390	624	3.014	2.070	647	2.717	-13	4	-10
Çanakkale	978	65	1.043	937	135	1.072	-4	106	3
Çanakkale Gökçeada	0	0		32	0	32	0	0	0
Denizli Çardak	4.027	350	4.377	4.666	1.557	6.223	16	345	42
Diyarbakır	14.318	504	14.822	14.253	971	15.224	-0,5	92	3
Elazığ	8.328	716	9.045	8.337	701	9.039	0,1	-2	-0,1
Erzincan	3.003	47	3.050	3.613	28,54	3.641	20	-39	19
Eskişehir Hasan Polatkan(*)	9	1.184	1.193	128	1.611	1.739	1.384	36	46
Hakkari Yüksekova S.E.	407	0	407	1.438	0	1.438	253	0	253
Hatay	8.491	4.334	12.825	8.926	4.557	13.483	5	5	5
İğdir Şehit Bülent Aydın	2.410	0	2.410	2.605	0	2.605	8	0	8
İsparta Süleyman Demirel	597	1.924	2.521	675	1.553	2.228	13	-19	-12
Kahramanmaraş	2.369	24	2.393	2.516	61	2.578	6	157	8
Kars Harakani	4.990	0	4.990	5.290	0	5.290	6	0	6
Kastamonu	722	15	737	612	43	655	-15	191	-11
Kayseri	15.137	4.853	19.990	16.119	5.973	22.092	6	23	11
Kocaeli Cengiz Topel	511	28	539	421	57	478	-18	104	-11

Havalimanları Airports	2016 YILI ARALIK SONU 2016 END OF DECEMBER			2017 YILI ARALIK SONU (Kesin Olmayan) 2017 END OF DECEMBER (Indefinite)			2017/2016 (%)		
	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total		İç Hat Domestic Flights	
Konya	7.735	2.100	9.835	8.935	2.355	11.290	16	12	15
Malatya	6.414	149	6.562	6.975	157	7.132	9	6	9
Mardin	5.846	62	5.908	6.188	12	6.200	6	-81	5
Muş	3.417	25	3.443	3.756	21	3.777	10	-18	10
Kapadokya	2.995	48	3.043	990	11	1.001	-67	-77	-67
Ordu-Giresun	5.785	259	6.044	8.496	1.560	10.056	47	503	66
Samsun Çarşamba	13.817	1.916	15.732	7.353	1.107	8.460	-47	-42	-46
Siirt	818	0	818	181	0	181	-78	0	-78
Sinop	809	22	831	1.363	26	1.389	69	17	67
Sivas Nuri Demirağ	4.446	130	4.576	4.846	142	4.988	9	9	9
Şanlıurfa GAP	5.385	534	5.919	5.980	493	6.473	11	-8	9
Şırnak Şerafettin Elçi	2.682	0	2.682	3.020	0	3.020	13	0	13
Tekirdağ Çorlu	551	1.688	2.240	607	1.209	1.816	10	-28	-19
Tokat	365	0	365	88	0	88	-76	0	-76
Uşak	92	8	100	0	0		-100	-100	-100
Van Ferit Melen	12.796	93	12.889	13.297	62	13.360	4	-33	4
Zafer(*)	562	432	994	630	517	1.147	12	20	15
Zonguldak Çaycuma(*)	0	552	552	66	504	571	0	-9	3
DHİMİ TOPLAMI TOTAL OF STATE AIRPORTS AUTHORITY	713.351	2.011.888	2.725.239	748.539	2.293.987	3.042.526	4,9	14,0	11,6
TÜRKİYE GENELİ TOTAL TURKEY	857.335	2.219.579	3.076.914	891.157	2.494.364	3.385.522	3,9	12,4	10,0

(*)İşaretili havalimanlarından Zonguldak Çaycuma, Gazipaşa Alanya, Zafer ve Aydın Çıldır Havalimanları DHİMİ denetimli özel şirket tarafından işletilmektedir. İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Savunma Sanayi Müsteşarlığı denetiminde özel şirket tarafından, Eskişehir Hasan Polatkan Havalimanı, Eskişehir Anadolu Üniversitesi SHYO tarafından işletilmekte olduğundan DHİMİ toplamında hariç tutulmuştur.

(*)Zonguldak, Çaycuma, Gazipaşa Alanya, Zafer and Aydın Çıldır Airports from the (*) marked ones are operated by a private company supervised by the General Directorate of State Airports Operations. İstanbul Sabiha Gökçen Airport is operated by a private company under supervision of the Undersecretariat of the Defense Industry and Eskişehir Hasan Polatkan Airport is operated by the Civil Aviation College of Eskişehir Anataolia University so these airports are excluded from the total of the General Directorate of State Airports Operations

10. BÖLÜM: BÖLÜM: SAĞLIK TURİZMİNDE GELİŞMELER CHAPTER 10: DEVELOPMENTS IN HEALTH TOURISM

10.1. DÜNYADA SAĞLIK TURİZMİ 10.1. HEALTH TOURISM IN THE WORLD

Sağlık turizmi terimi günümüzde, tıbbi işlemler ve sağlık için insanların başka bir ülkeye seyahat etmesi anlamında kullanılmaktadır. Bu yeni bir düşünce olmamakla birlikte, geçmişi antic çağlara kaday dayanmaktadır. Birkaç yıl önce insanlar çoğunlukla kilo vermek ya da kırışıklıklarından kurtulmak gibi estetik ve plastik cerrahi amaçlı işlemler için seyahat ediyorlardı.

Medical tourism is the term being used today for people traveling to another country for medical procedures and healthcare. This is not a new idea and has been practiced for centuries dating back to ancient times. A few years ago, people traveled mainly for elective procedures involving cosmetic or plastic surgery for those looking to get rid of wrinkles or excess weight.

Günümüzde ise sağlık maliyetlerinin artması, sigortasızlık ya da işlemlerin sigorta tarafından karşılanmaması gibi sebeplerle büyük ölçüde değişim değişti. Denizaşırı ülkelerdeki %30 ila %70 daha düşük tıbbi işlem bedelleri ile, sağlık turizmi popüler oldu ve zaman zaman hayat kurtarıcı işlemler için gerekli bir yol haline geldi. (<http://www.airambulanceone.com/2017-medical-tourism-trends-facts-figures/>)

VISA ve Oxford Economics tarafından yayımlanan bir araştırma, sağlık turizmini 439 milyar ABD Dolar'ından fazla değer sahip bir endüstri olarak tanımlamaktadır. Dünya nüfusunun %3-4'ünün sağlık hizmetleri için sınır ötesi seyahat etmesi ile bu endüstrinin her yıl %25 oranında arttığı tahmin edilmektedir. 2016 yılında 1.3 milyon Amerikalı'nın sağlık hizmetleri için ülke dışına çıktığı tahmin edilmekte; bunların %50'sinin dışılık ile ilgili konular nedeniyle Meksika'ya gittiği, %15'lik bir dilimin ise estetik işlemler için seyahat ettiği düşünülmektedir. Medikal Turizm İndeksi, Amerika Birleşik Devletleri'nin sağlık turizminde en fazla harcamaya sahip ülke olduğunu ve bunun giderek arttığını göstermektedir.

Tercihler yaş gruplarına göre de değişmektedir. Birçok istatistik, daha yaşlı hastaların sağlık hizmetleri için daha çok seyahat ettiğini göstermektedir. Ancak VISA'nın TopDeck Travel adlı rezervasyon stesine yanıt veren 134 farklı ülkeden 18-34 yaş arası 30.000 kişi üzerinde yaptığı bir anket gösteriyor ki, ankete katılanların %88'i yılda en az bir kez, bazen 3 kez, sağlık hizmetleri nedeniyle seyahat etmekte. (<http://www.airambulanceone.com/2017-medical-tourism-trends-facts-figures/>)

Dünyada sağlık turizminin hızla yayılması ve niş pazar olarak tanımlanan pazarda sağlık turistinin aldığı hizmetlerin çeşitliliği uluslararası platformda seyahat organize edenlerin de dikkatini çekmektedir. Özellikle son yıllarda maliyet odaklı olarak ülkeler arasında sağlık turizmine katılanların sayılarının önemli ölçüde artışı ulaşım masraflarının da nispeten daha karşılanabilir olmasıyla desteklenmiştir. Bu anlamda daha ucuza sağlık hizmeti veren ülkelerin en son teknolojiye yatırım yapmaları, internetin bilgiye erişimi hızlandırması, sadece sağlık uzmanı olmayıp aynı zamanda uluslararası hastalarla hastaneler arasında aracılık yapan firmaların da pazardaki yerlerini almaları da talebin daha da artmasına yardımcı olmuştur. Bir değişim olarak kamuda alınan sağlık hizmetleri taleplerinin özel sektöre doğru eğilim göstermesi de tecrübe edilmektedir (Connell, J. 2006, "Medical Tourism: Sea, Sun, Sand...Surgery", Tourism Management, 27: 1094).

Sağlık turizmi, günümüzde özellikle gelişmekte olan ülkelerin önem verdiği bir pazar konumundadır. Stratejik ürün konumlanmasında sağlıkla ilgili ürün ve hizmetlerini çeşitlendiren, uluslararası sağlık turistlerini çekmeye çalışan ve her geçen yıl Dünyada sayısı artan yeni ülkelerin bu pazara girdikleri görülmektedir (Han, 2013, "The Healthcare Hotel: Distinctive Attributes For International Medical Travelers", Tourism Management 36: 257).

In recent years, that has changed dramatically due to rising health costs, lack of insurance and procedures not covered by insurance. With a 30-75% lower cost for medical procedures and healthcare overseas, medical tourism has become the popular and sometimes necessary way to get that life-saving procedure done. (<http://www.airambulanceone.com/2017-medical-tourism-trends-facts-figures/>)

A study published by VISA and Oxford Economics touts medical tourism as a burgeoning industry with a value over \$439 billion USD. With 3-4% of the world's population traveling across borders to get healthcare, it is estimated that this industry is growing by 25% per year. It is estimated 1.3 million Americans left the US for medical care in 2016; about 50 percent went to Mexico for dental procedures and another 15 percent traveled for cosmetic procedures. The Medical Tourism Index showed that the US had the highest spending for medical tourism and that figure will continue to grow.

Preferences changes according to the ages. Most statistics show that older patients are more likely to consider traveling for healthcare, but VISA surveyed over 30,000 people 18 to 34 years of age hailing from 134 different countries who responded on a booking site called TopDeck Travel. Results pointed to about 88% of the total respondents made trips at least once per year, sometimes three times, for healthcare procedures. (<http://www.airambulanceone.com/2017-medical-tourism-trends-facts-figures/>)

Fast development of health tourism in the world and the diversity of health services which health tourists benefits from in the market which are defined as a niche market, attracted attention of the who organize a travelin international platform. Especially in recent years, significant increase in the attendants of health tourism among countries as cost-oriented has been supported by the relatively affordable transportation costs. In this case, investment of countries which have lower health services to the latest technology, fastening of data excess by the internet and the companies that are not only health expert but also mediators between international patients and hospitals also helped to increase the demand. It is also experienced as a change that the health services that provided by public sector has a tendency to the private sector. Connell, J. 2006, "Medical Tourism: Sea, Sun, Sand...Surgery", Tourism Management, 27: 1094).

Health tourism is a market that especially developing countries give importance. It is seen that the countries which diversified their health products and services in terms of positioning of strategic product, tried to gain international health tourists and increase in every year in the world have been entering to this market. (Han, 2013, "The Healthcare Hotel: Distinctive Attributes For International Medical Travelers", Tourism Management 36: 257).

Sağlık turizmine katılacak kişilerin karar vermede mantıksal bir sıra takip ettikleri, karar vermenin aciliyeti, alternatifler, sunulan ürün ve hizmetlerin neler olduğu, gidilecek yer, kalite ve güvenlik algısı gibi birçok faktörü gözününe aldıkları ifade edilebilir. Sağlık turistinin yaşadığı ülkede veya farklı bir ülkede sağlık hizmeti almasına karar verme aşamaları şu şekilde gösterilebilir;

It can be stated that people who will attend the health tourism follow a logical sequence and take into consideration urgency of making decision, provided products and services, where to go, quality and security perceptions. Stages of making decision about receiving health care in their own country or in a different country of health tourists can be shown as;

11. BÖLÜM GOLF TURİZMİ CHAPTER 11: GOLF TOURISM

Tablo 61: Son Beş Yılda Ülkelerine Göre Golf Oyun Sayılarının Karşılaştırması (2013-2017)

Table 61: The Comparison Of The Golf Game Numbers In Terms Of Countries In The Last 5 Years

Milliyeti Nationality	2017			2016			2015			2014			2013		
	Sayı Number	Oran % Rate	Sıra Rank	Sayı Number	Oran % Rate	Sıra Rank	Sayı Number	Oran % Rate	Sıra Rank	Sayı Number	Oran % Rate	Sıra Rank	Sayı Number	Oran % Rate	Sıra Rank
İngiltere England	95627	34,33%	1	94602	30,99%	2	128494	28,24%	2	135149	26,77%	2	118957	24,03%	2
Almanya Germany	72931	26,19%	2	112361	36,80%	1	167840	36,88%	1	181596	35,97%	1	173268	35,00%	1
İsveç/ Sweden	17667	6,34%	3	14545	4,76%	3	28579	6,28%	3	30730	6,09%	3	27050	5,46%	4
Danimarka Denmark	14455	5,19%	4	13450	4,41%	4	12077	2,65%	7	16744	3,32%	6	10087	2,04%	12
Finlandiya Finland	12255	4,40%	5	10338	3,39%	5	18687	4,11%	5	17692	3,50%	5	24658	4,98%	5
Çek Cum. Czech Republic	10717	3,85%	6	6685	2,19%	8	9483	2,08%	9	10515	2,08%	11	11930	2,41%	9
Slovakya Slovakia	7712	2,77%	7	4547	1,49%	12	1955	0,43%	16	3706	0,73%	14	2415	0,49%	15
Hollanda Netherlands	6143	2,21%	8	9903	3,24%	6	13960	3,07%	6	14597	2,89%	7	17550	3,54%	6
Rusya Fed. Russian Federation	6071	2,18%	9	1849	0,61%	14	3806	0,84%	14	4785	0,95%	13	5722	1,16%	13
İsviçre Switzerland	5376	1,93%	10	7421	2,43%	7	11293	2,48%	8	11485	2,27%	9	13778	2,78%	7
Norveç/ Norway	5304	1,90%	11	5385	1,76%	11	8481	1,86%	11	11038	2,19%	10	11341	2,29%	10
Fransa/ France	4876	1,75%	12	6364	2,08%	10	22060	4,85%	4	28939	5,73%	4	33144	6,69%	3
Avusturya Austria	3679	1,32%	13	6386	2,09%	9	8955	1,97%	10	14060	2,78%	8	13566	2,74%	8
Polonya/ Poland	1958	0,70%	14	363	0,12%	19	771	0,17%	18	1770	0,35%	18	1841	0,37%	17
Belirlenemeyen Unidentified	1726	0,62%	15	1976	0,65%	13	3922	0,86%	13	2851	0,56%	16	11076	2,24%	11
Slovenya Slovenia	1550	0,56%	16	1769	0,58%	16	2992	0,66%	15	1578	0,31%	19	817	0,17%	23
Belçika/ Belgium	1467	0,53%	17	1814	0,59%	15	3949	0,87%	12	5524	1,09%	12	3181	0,64%	14
Estonya/ Estonia	1095	0,39%	18	320	0,10%	21	358	0,08%	26	176	0,03%	31	282	0,06%	34

Milliyeti Nationality	2017			2016			2015			2014			2013		
	Sayı Number	Oran % Rate	Sıra Rank	Sayı Number	Oran % Rate	Sıra Rank	Sayı Number	Oran % Rate	Sıra Rank	Sayı Number	Oran % Rate	Sıra Rank	Sayı Number	Oran % Rate	Sıra Rank
Ukrayna/ Ukrain	911	0,33%	19	925	0,30%	17	411	0,09%	24	695	0,14%	24	653	0,13%	25
G.Kore Sout Korea	838	0,30%	20	235	0,08%	24	157	0,03%	33	66	0,01%	36	1258	0,25%	20
Litvanya Lithuania	549	0,20%	21	202	0,07%	28	107	0,02%	37	38	0,01%	41	403	0,08%	29
Hrvatistan Croatia	505	0,18%	22	437	0,14%	18	566	0,12%	19	676	0,13%	25	147	0,03%	35
Japonya/Japan	496	0,18%	23	325	0,11%	20	496	0,11%	21	699	0,14%	23	667	0,13%	24
İskoçya Scotland	380	0,14%	24	230	0,08%	25	96	0,02%	38	51	0,01%	38	1174	0,24%	22
İtalya / Italy	375	0,13%	25	110	0,04%	36	480	0,11%	22	1789	0,35%	17	2104	0,42%	16
Romanya Romania	373	0,13%	26	229	0,08%	26	159	0,03%	32	197	0,04%	30	129	0,03%	36
Çin / China	354	0,13%	27	220	0,07%	27	81	0,02%	39	223	0,04%	29	343	0,07%	32
İspanya/Spain	354	0,13%	28	86	0,03%	39	155	0,03%	34	171	0,03%	32	310	0,06%	33
Sırbistan Serbia	330	0,12%	29	146	0,05%	33	116	0,03%	36	805	0,16%	21	438	0,09%	28
İrlanda/ Ireland	242	0,09%	30	115	0,04%	34	238	0,05%	29	312	0,06%	28	1532	0,31%	19
Bulgaristan Bulgaria	239	0,09%	31	284	0,09%	23	266	0,06%	28	47	0,01%	39	25	0,01%	42
Macaristan Hungary	225	0,08%	32	291	0,10%	22	339	0,07%	27	357	0,07%	27	42	0,01%	39
G.Afrika South Africa	193	0,07%	33	31	0,01%	46	64	0,01%	41	18	0,00%	43	32	0,01%	41
Lüksemburg Luxemburg	176	0,06%	34	180	0,06%	29	550	0,12%	20	893	0,18%	20	633	0,13%	26
Belarus/Be- larus	166	0,06%	35	10	0,00%	48	32	0,01%	48	11	0,00%	45	10	0,00%	46
İzlanda/Ice- land	164	0,06%	36	162	0,05%	31	409	0,09%	25	85	0,02%	35	98	0,02%	37
Letonya/Latvia	146	0,05%	37	162	0,05%	32	187	0,04%	31	11	0,00%	46	23	0,00%	44
Kazakistan Kazakhstan	145	0,05%	38	90	0,03%	38	151	0,03%	35	156	0,03%	33	512	0,10%	27
Hindistan/ India	136	0,05%	39	44	0,01%	43	55	0,01%	43	38	0,01%	40	19	0,00%	45
K.K.T.C./ T.R.N.C.	110	0,04%	40	65	0,02%	42	79	0,02%	40	62	0,01%	37	78	0,02%	38
Kırgızistan Kirghizstan	108	0,04%	41	114	0,04%	35	2	0,00%	54	6	0,00%	53	24	0,00%	43
Bosna Hersek Bosina Her- zigova	79	0,03%	42	91	0,03%	37	49	0,01%	44	7	0,00%	52	4	0,00%	51
ABD/USA	73	0,03%	43	81	0,03%	41	208	0,05%	30	3193	0,63%	15	1247	0,25%	21
Kanada/ Canada	59	0,02%	44	42	0,01%	44	58	0,01%	42	364	0,07%	26	1691	0,34%	18
Avustralya Australia	53	0,02%	45	166	0,05%	30	439	0,10%	23	766	0,15%	22	376	0,08%	31
İran/Iran	38	0,01%	46	8	0,00%	49	30	0,01%	50	30	0,01%	42	36	0,01%	40
Azerbaycan Azerbaijan	17	0,01%	47	2	0,00%	51	20	0,00%	51	10	0,00%	49	6	0,00%	49
Portekiz Portugal	16	0,01%	48	34	0,01%	45	40	0,01%	47	11	0,00%	47	398	0,08%	30
S. Arabistan Saudi Arabia	15	0,01%	49	3	0,00%	50	32	0,01%	49	11	0,00%	48	0	0,00%	60

Arnavutluk Albania	7	0,00%	50	83	0,03%	40	44	0,01%	46	95	0,02%	34	0	0,00%	54
Moldova Moldova	7	0,00%	51	2	0,00%	52	0	0,00%	61	9	0,00%	50	6	0,00%	50
Yunanistan Greece	7	0,00%	52	0	0,00%	63	45	0,01%	45	18	0,00%	44	0	0,00%	63
Brezilya/Brasil	6	0,00%	53	0	0,00%	53	0	0,00%	56	0	0,00%	57	10	0,00%	47
Fas/Morocoo	6	0,00%	54	0	0,00%	54	0	0,00%	57	0	0,00%	58	0	0,00%	55
İsrail/Israel	5	0,00%	55	0	0,00%	57	0	0,00%	59	0	0,00%	59	2	0,00%	53
Mısır/Egypt	2	0,00%	56	0	0,00%	59	3	0,00%	53	0	0,00%	61	0	0,00%	58
Gürcistan Georgia	0	0,00%	57	0	0,00%	55	0	0,00%	58	8	0,00%	51	7	0,00%	48
Irak/Iraq	0	0,00%	58	0	0,00%	56	1250	0,27%	17	3	0,00%	55	0	0,00%	56
Malta/Malta	0	0,00%	59	0	0,00%	58	0	0,00%	60	0	0,00%	60	0	0,00%	57
Özbekistan Uzbekistan	0	0,00%	60	0	0,00%	60	2	0,00%	55	0	0,00%	62	0	0,00%	59
Suriye/Syria	0	0,00%	61	0	0,00%	61	0	0,00%	62	5	0,00%	54	0	0,00%	61
Türkmenistan Turkmenistan	0	0,00%	62	0	0,00%	62	0	0,00%	63	0	0,00%	63	0	0,00%	62
Tunus Tunusia	0	0,00%	63	14	0,00%	47	7	0,00%	52	1	0,00%	56	3	0,00%	52
Yabancı Ziyaretçiler Foreign Visitors	278514	96,25%		305297	97,08%		455085	98,26%		504872	98,37%		495103	98,69%	
Yerli Ziyaretçi Local Visitors	10851	3,75%		9185	2,92%		8077	1,74%		8344	1,63%		6581	1,31%	
Genel Top. Total	289365			314482			463162			513216			501684		

Tablo 62: Türkiye'deki Golf Tesisleri

Table 62: Golf Facilities in Turkey

	TESİS İSMİ NAME OF FACILITIES	TESİS TÜRÜ TYPE OF FACILITIES	DELİK SAYISI HOLE NUMBER	YILDIZ STAR
ANTALYA	ANTALYA GOLF CLUB KEMPİNSKİ HOTEL THE DOME	ÖZEL KONAKLAMA TESİSİ + GOLF TESİSİ SPECIAL ACCOMODATION FACILITY+ GOLF FACILITY	36	
	CORNELIA DIAMOND GOLF RESORT&SPA	OTEL + GOLF TESİSİ / HOTEL+ GOLF FACILITY	27	5 YILDIZLI 5 STARS
	OTEL + GOLF TESİSİ/ HOTEL+ GOLF FACILITY	OTEL + GOLF TESİSİ / HOTEL+ GOLF FACILITY	45	5 YILDIZLI 5 STARS
	KAYA EAGLES GOLF CLUB	GOLF TESİSİ / GOLF FACILITY	18	
	CARYA GOLF	GOLF TESİSİ / GOLF FACILITY	18	5YILDIZLI 5 STARS
	MAXX ROYAL BELEK	OTEL + GOLF TESİSİ / HOTEL+ GOLF FACILITY	18	5 YILDIZLI 5 STARS
	NATİONAL GOLF CLUB	GOLF TESİSİ / GOLF FACILITY	27	
	CORNELIA GOLF CLUB	OTEL + GOLF TESİSİ / HOTEL+ GOLF FACILITY	27	5 YILDIZLI 5 STARS
	ROBINSON CLUB NOBİLİS GOLF OTEL	OTEL + GOLF TESİSİ / HOTEL+ GOLF FACILITY	18	5 YILDIZLI 5 STARS
	SUENO HOTELS GOLF BELEK	OTEL + GOLF TESİSİ / HOTEL+ GOLF FACILITY	36	5 YILDIZLI 5 STARS
TITANIC GOLF CLUB	GOLF TESİSİ / GOLF FACILITY	27		
AYDIN	RAMADA RESORT HOTEL KUŞADASI	OTEL + GOLF TESİSİ / HOTEL+ GOLF FACILITY	18	3 YILDIZLI 3 STARS

Notlar:

(This section contains 20 horizontal dotted lines for handwritten notes.)

Notlar:

(This section contains 20 horizontal dotted lines for handwritten notes.)

Turizmciler Őimdi kredi alıyor sezonda 3d2y3r

Akbank'ın Sezon 3d2y3r Turizm Kredisi'ni
uygun faiz oranlarıyla Őimdi alın, sezonda 3d2y3r!

AKBANK

sizin için